

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
БОБРОВИЦЬКИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ім. О.МАЙНОВОЇ
ПРИЛУЦЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
НІЖИНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ АГРАРНИЙ ЛІЦЕЙ

МАТЕРІАЛИ ІІІ РЕГІОНАЛЬНОЇ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ, ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ ТА НАУКОВЦІВ

Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності

НІЖИН - 2016

УДК 378.14
ББК 74.58 + 72.4 (4 Укр)
М 34

Матеріали науково-методичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників та науковців **«Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»**: Зб. наук. пр. / Редкол.: В.С. Лукач (голова) та ін. – Ніжин, 2016. – 127 с.

Редакц. колегія:

Лукач В.С. (відповідальний редактор); Толочко С.В. (заступник відповідального редактора); Василюк В.І., Ожема В.Ф., Царук Н.Г.

У збірнику надруковано доповіді III регіональної науково-методичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників та науковців **«Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»**, висвітлено результати наукових досліджень, проведених науково-педагогічними та педагогічними працівниками Відокремлених підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут», «Ніжинський агротехнічний коледж», «Бобровецький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової», а також Прилуцького агротехнічного коледжу.

Тексти статей друкуються в авторській редакції. Відповідальність за інформацію, подану в науковому дослідженні, несуть автори статей.

© ВП НУБіП України «Ніжинський
агротехнічний інститут»
© автори статей

СЕКЦІЯ 1

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

УДК 378.147: 881.111

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНОЗЕМНА МОВА» У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

***О.В. Безпала, к.геогр.н, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»***

Проаналізовано класичні та сучасні підходи до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у вищому навчальному закладі. Запропоновано шляхи подальшого удосконалення сучасних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Підхід, біхевіористичний підхід, когнітивний підхід, особистісно-орієнтований підхід, інформаційно-комунікативний підхід, комунікативно-орієнтований підхід, інтенсивний підхід, технологія.

Постановка проблеми. Постіндустріальний етап розвитку суспільства характеризується відкритістю економіки зовнішньому світу, розширенням міжнародних контактів, співробітництва у галузях економіки та науки, участю спеціалістів у міжнародних конференціях та проектах. Саме цим викликана необхідність у набуті знань англійської мови за професійним спрямуванням, що є важливим аспектом формування професійного та світоглядного рівнів майбутніх спеціалістів аграрної сфери України.

У даний час англійська для спеціальних цілей (ESP) викладається в усьому світі за різними напрямками. Починаючи з 60-х років минулого століття, коли вперше заговорили про ESP як про окремий напрямок викладання англійської мови як іноземної, даний аспект навчання англійської мови помітно розвинувся і зайняв лідируючі позиції в викладанні англійської для професійних цілей.

Проблема підвищення ефективності навчання іноземної мови за професійним спрямуванням вимагає від викладачів сучасних підходів, методичних прийомів та організаційних форм навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що новітні педагогічні підходи та технології були об'єктом дослідження таких дослідників як: Алявдіна Н.Г., Бекаревич Т., Галієва Я.М., Заболотна О., Кузнецова О.М., Певна С.Є. Романюк А.А. Водночас питання використання новітніх технологій під час викладання іноземної мови за професійним спрямуванням ще не досягло свого остаточного варіанта та вимагає більш поглибленого й практичного вивчення.

Метою даної статті є вивчення теоретико-методологічних засад і практичних аспектів застосування сучасних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням в сучасних умовах та розробка рекомендацій щодо їх подальшого удосконалення.

Виходячи з цього, перед даним дослідженням поставлено **наступні завдання**: дати визначення поняттю «науковий підхід»; проаналізувати класичні підходи до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у вищому навчальному закладі; виділити основні сучасні підходи до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у вищому навчальному закладі; дослідити стан використання сучасних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у закладах освіти за кордоном; проаналізувати стан використання сучасних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти в Україні; подати рекомендації щодо подальшого удосконалення сучасних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням на кафедрі соціально-гуманітарних дисциплін Ніжинського агротехнічного інституту.

Науковий підхід — це реалізація провідної, домінуючої ідеї навчання на практиці у вигляді певної стратегії і за допомогою того чи іншого методу навчання.

Сукупність класичних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням складають: біхевіористичний підхід, когнітивний підхід, глобальний підхід, продуктивно-орієнтований підхід, процесо-орієнтований підхід, дедуктивний та індуктивний підходи, структурний підхід, лексичний підхід, еклектичний (комбінований) підхід, інтегрований підхід, натуральний підхід. Кожен з даних підходів має свої переваги та недоліки, тому для досягнення ефективних результатів при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням слід поєднувати елементи кожного з них [3,4].

Оскільки, за останні десятиріччя у вищій школі нашої країни накопичився значний досвід з переосмислення класичних і розробки та використання прогресивних підходів та організаційних форм навчання з метою стимулювання пізнавальної активності студентів, основними сучасними підходами до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням є: особистісно-орієнтований підхід, свідомо-орієнтований підхід, інформаційно-комунікативний підхід, комунікативно-орієнтований підхід, інтенсивний підхід, лінгво-культурологічний підхід [5,6].

При застосуванні того чи іншого підходу до вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням слід враховувати потенціал знань і мовні навички студентів, а також мотивацію студентів в отриманні знань.

Основними завданнями викладача іноземної мови за професійним спрямуванням (ESP) є відбір і організація навчальних матеріалів, складання ефективних навчальних програм і планів, спрямованих на отримання бажаних результатів навчання, підтримка мотивації студентів. Підбираючи ті чи інші навчальні матеріали з іноземної мови для вивчення курсу, викладачі курсів тим самим висловлюють свої ідеї, погляди на викладання іноземної мови і методи навчання. Також важливим елементом роботи в групах ESP є надання студентам зворотного зв'язку з викладачем, як для організації контролю процесу навчання, так і для організації консультаційної допомоги студентам [1,2].

Для успішного поєднання різних підходів під час вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням слід також активно використовувати в аудиторній роботі інтерактивні дошки для різних видів діяльності, проектори, інтернет-комунікації: для роботи з професійною лексикою і термінологією, для перегляду навчальних відеофільмів та роликів, для роботи з інтернет-ресурсами [7]. Окрім того залучати в своїй роботі інші ресурси, в тому числі он-лайн ресурси Інтернету, Web-Quests, відео-презентації і блоги як в аудиторну так і поза аудиторну роботу, щоб стимулювати спілкування поза аудиторними стінами.

Веб-квест — це сайт в Інтернеті, з яким працюють студенти, виконуючи ту чи іншу навчальну задачу. Технологія веб-квестів допомагає сформувати і розвинути у студентів такі компетенції: використання ІТ для вирішення професійних завдань (для пошуку необхідної інформації, оформлення результатів роботи у вигляді комп'ютерних презентацій, веб-сайтів, флеш-роликів, баз даних і т.д.); самонавчання і самоорганізація; робота в команді (планування, розподіл функцій, взаємодопомога, взаємоконтроль); вміння знаходити кілька способів вирішення проблемної ситуації, визначати найбільш раціональний варіант, обґрунтовувати свій вибір; навички публічних виступів, через публічний захист проекту, відповіді на питання чи участі в дискусії.

Однією з нових технологій вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням є розробка Wiki. Це веб-сайт, структуру і зміст якого користувачі можуть самостійно змінювати за допомогою інструментів, що надаються самим сайтом. Форматування тексту і вставка різних об'єктів в нього виробляється з використанням вікі-розмітки. Саме можливість колективної розробки, зберігання, структуризації тексту, гіпертексту і файлів, в тому числі мультимедійних робіт Wiki привабливою для роботи зі студентами як на заняттях, так і самостійної [2].

Ще один сучасний тренд при викладанні англійської мови за професійним спрямуванням — це проведення дебатів. Ще на етапі підготовки до дебатів студентам доводиться мобілізувати всі свої знання і можливості говоріння іноземною мовою, використовувати своє критичне мислення і розвивати нешаблонне мислення. Таким чином, в ході проведення дебатів студенти мають можливість продемонструвати як мовну, так і професійну компетентність.

Важливим методом активізації студентів є використання проектної методики. Вона дозволяє підвищити активність студентів, формує вміння самостійно обирати різні рішення, творчо мислити, робити висновки і виголошувати виступ перед аудиторією. Для того, щоб створити проект з будь-якої теми, студент ґрунтовно вивчає проблему, з'ясовує мету і завдання, структуру викладу; креативно опрацьовує матеріал; естетично оформлює і добирає необхідне відео- чи аудіооформлення, презентує проект перед своїми колегами. Такий підхід до викладання є досить ефективним і практика засвідчує, що завдання, яке сприймається більшістю як додаткова робота, дає найкращі результати й емоційне задоволення.

Таким чином, студенти ESP особливо мають зосереджуватися на матеріалі, що тісно пов'язаний з їх спеціалізацією. У ESP іноземна мова не повинна бути представлена ні як предмет, який слід вивчати у відриві від реального використання, ні як механічна навичка, яку треба розвивати. Навпаки, англійська мова повинна бути представлений в такому контексті, щоб познайомити студентів з конкретними способами використання мови, який вони повинні вміти застосовувати для своїх спеціальностей або роботи [2].

Варто відзначити, що деякі технології сучасних підходів щодо вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням у нашій країні втілюються не на повну потужність через систему об'єктивних та суб'єктивних чинників. Деякі ВНЗ України не мають належної кількості підготовлених матеріалів, викладачі не володіють методикою проведення занять із впровадження основних технологій того чи іншого підходу, з іншого боку існує неготовність частини студентів до нової ролі у навчальному процесі, оскільки при застосуванні того чи іншого підходу до вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням вони мають мати потенціал знань і мовні навички, а також мотивацію в отриманні знань. Погіршує становище також і брак аудиторій, в яких можна зручно розмістити учасників.

Висновок. Отже, для більш успішної діяльності щодо впровадження та використання нових підходів та методик викладання іноземної мови для професійного спрямування слід регулярно проводити науково-методичні семінари, відео-презентації та майстер-класи, які дозволяють наочно продемонструвати досягнення техніки і технологій в процесі навчання..

Список використаної літератури

1. Алявдина Н.Г., Маргарян Т.Д. Инновационные методики в преподавании английского языка для специальных целей в техническом вузе / Н.Г.Алявдина, Т.Д. Маргарян // Гуманитарный вестник, 2013, вып. 7. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hmbul.bmstu.ru/catalog/pedagog/engped/93.html>
2. Бекаревич Т. И. Понятие «подход» в теоретических исследованиях по методике преподавания иностранным языкам в начальной и средней школе [Текст] // Теория и практика образования в современном мире: материалы междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). — СПб.: Реноме, 2012. — С. 314-316.
3. Галиева Я.Н. Подходы к изучению грамматического аспекта английского языка / Я.Н. Галиева. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://festival.1september.ru/articles/647124/>
4. Заболотна О. Інновації у навчанні іноземних мов в умовах інтернаціоналізації освітнього простору/ О.Заболотна // Порівняльно-педагогічні студії.- № 4(22), 2014.-С.23-34.

5. Кузнецова О. М. Використання комп'ютерних технологій на заняттях з іноземної мови / О. М. Кузнецова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2011/Pedagogical/5_96146.doc.htm.
6. Певна С. Є. Основні підходи до викладання англійської мови в контексті формування суб'єктної позиції студентів [Текст] / С. Є. Певна // Education and pedagogical sciences : освіта та пед. наука. - 2013. - № 2. - С. 37-42.
7. Романюк А. А. Використання інтерактивних технологій при викладанні економічних дисциплін [Електронний ресурс] / А. А. Романюк // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». - 2010. - № 2. - С. 34-36. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2010_2_11

Проанализированы классические и современные подходы к преподаванию иностранного языка по профессиональному направлению в высшем учебном заведении. Предложены пути дальнейшего совершенствования современных подходов к преподаванию иностранного языка по профессиональному направлению.

Подход, бихевиористський підхід, когнитивний підхід, личностно-орієнтований підхід, інформаційно-комунікативний підхід, комунікативно-орієнтований підхід, інтенсивний підхід, технологія.

Classical and modern approaches to teaching foreign language for professional purposes in higher education are analyzed. Ways of further improvement of modern approaches to teaching foreign languages for professional purposes are suggested.

Approach, behavioral approach, cognitive approach, information-communicative approach, communicative-oriented approach, intensive approach, technology.

УДК 796.92

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛИЖНОГО СПОРТУ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

**Ю.К. Булавенко, викладач ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний коледж»**

У статті на основі власних досліджень розглядається питання, щодо формування рухових умінь і навичок студентів у процесі лижної підготовки. З'ясовано, що формування рухових умінь і навичок у лижника має бути збалансованим, адже для подолання дистанції студенту необхідні всі фізичні якості: швидкість, сила, витривалість, спритність та гнучкість.

Ключові слова: студенти, процес, лижна підготовка, лижний спорт, фізична підготовка, вправи, ефект, формування, рівень, вплив, фізичні якості.

Постановка проблеми. У фізичному вихованні студентів розвиток рухів займає одне з основних місць. Саме у підлітків старшого шкільного віку (10-11 класи) формуються надійні основи фізичного розвитку. Вирішення такого важливого завдання визначається знанням закономірностей виявлення і подальшого формування у студентів, особливо перших курсів, основних рухових умінь і навичок у процесі лижної підготовки. Активізація фізкультурно-спортивного руху в нинішній час вимагає нових досліджень і публікацій, в тому числі і в лижній підготовці, яких наразі не достатньо, що послужило причиною для розробки зазначеної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні багато вчених вивчають рухову функцію людини. Але основу було закладено ще працями І.М.Сеченова, О.О.Ухтомського, М.О.Берштейна та інших, які довели, що будь-яку достатньо складну та цілеспрямовану рухову дію слід розглядати як складну динамічну систему, складену з менш простих взаємозв'язаних та взаємозалежних частин-підсистем, тобто з точки зору системних позицій. До наукової розробки проблеми формування рухових умінь і навичок студентів у процесі лижної підготовки зробили вагомий внесок багато діячів сучасної спортивної науки, особливо Б.М.Шиян, С.К.Фомін, А.М.Лапутін, М.О.Носко, В.М.Платонов. У фізичному вихованні, на думку професора Б.М.Шияна, структуру процесу навчання доцільно будувати у три етапи: розучування рухової дії, її засвоєння та закріплення [4].

Професор С.К.Фомін вважає [6], що навчання руховим умінням і навичкам, способам пересування на лижах має починатися із показу вправи і короткого пояснення техніки її виконання. Рухова функція відноситься до найдавніших і головних функцій життєдіяльності людини. На різних етапах еволюції їй часто відводилася вирішальна роль у постійній боротьбі за виживання людини як самостійного біологічного виду вважає професор М.О.Носко.

На думку В.М.Платонова у структурі технічної підготовленості дуже важливо розрізняти базові та допоміжні рухи. Нинішній час вимагає нових досліджень і публікацій, яких наразі не достатньо.

Мета дослідження – розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування рухових умінь і навичок студентів у процесі лижної підготовки; формування професійно-педагогічних знань, умінь та навичок, які забезпечують підготовку майбутніх вчителів здатних організувати та провести заняття з лижної підготовки, змагання та оздоровчий захід засобами лижного спорту.

Виклад основного матеріалу. Лижний спорт є одним з легкодоступних та масових видів спорту, який користується великою популярністю у людей будь-якого віку і статі. Заняття лижним спортом є важливим засобом фізичного виховання підростаючого покоління і займають одне з перших місць за характером рухових дій.

Заняття лижним спортом передбачають вивчення історії розвитку лижного спорту на Україні, оволодіння технікою основних способів пересування на лижах, набування нових знань, умінь та навичок, що необхідні для самостійної педагогічної та організаційної роботи з лижної підготовки.

Лижна підготовка – це розділ фізичного виховання, який є дієвим фактором підвищення загальної працездатності, зміцнення здоров'я та активним відпочинком населення.

Задачами лижної підготовки є: навчання дітей та дорослих основам техніки пересування на лижах; набування початкових знань, пов'язаних із заняттями на лижах; зміцнення і підтримання фізичного і психічного здоров'я.

Лижна підготовка є загальнодоступною для всіх верст населення, незалежно від віку, статі, фізичної підготовленості та матеріального достатку. Вона починається з самого раннього віку у вигляді сімейних зимових прогулянок у вихідні дні, як активний відпочинок та залучення дітей до фізичних навантажень, оздоровлення і загартування організму.

У навчальних закладах різного профілю лижна підготовка, яка проводиться на заняттях з фізичного виховання, вирішує також і освітні завдання – навчання елементам техніки пересування на лижах, набування нових знань з історії виникнення і розвитку лижного спорту, з питань фізичного виховання, гігієни тощо.

У зрілому віці лижна підготовка є елементом активного відпочинку, що благотворно впливає на нервову систему, знижує розумову і психічну перенапругу, сприяє загартуванню і покращенню загального фізичного стану організму. Під час пересування на лижах працюють

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

всі основні групи м'язів, активізується діяльність органів дихання і кровообігу, тому заняття лижною підготовкою сприяють активному довголіттю.

Лижний спорт є невід'ємною складовою частиною системи фізичного виховання різних верст населення. Певне місце займає лижний спорт у фізичному вихованні молоді та студентства. В усіх вищих навчальних закладах (при наявності умов) фізкультурні заняття взимку мають проводитись у формі лижної підготовки.

У вузах повинні відкриватися секції з лижного спорту, організовуватися зимові свята на лижах та спортивні змагання з різних видів лижного спорту. Молодь також із задоволенням проводить вільний канікулярний час на гірськолижних курортах нашої держави та інших країн.

Лижна підготовка і лижний спорт мають велике і різноманітне значення для людського організму. А саме:

1. Оздоровче – довготривала м'язова робота на свіжому повітрі і при низьких температурах сприяє загартуванню організму, що значно підвищує опірність до різних захворювань.

2. Освітнє – на заняття з лижної підготовки студенти отримують нові знання не лише з історії і техніки лижного спорту, а й суміжних дисциплін

3. Розвивальне – лижна підготовка сприяє фізичному розвитку. При ходьбі на лижах навантаження йде на всі основні групи м'язів, серцево-судинну, дихальну і нервову системи. Заняття лижною підготовкою позитивно впливає на розвиток фізичних якостей, таких як витривалість, сила, швидкість, спритність.

4. Виховне – в процесі занять лижною підготовкою у студентів виховуються морально-вольові якості: сміливість, наполегливість, дисциплінованість, здатність долати труднощі, чесність, порядність, сила волі тощо.

5. Естетичне – виховання почуття прекрасного на прикладі найкращих спортсменів різних видів лижного спорту: краса їх рухів, краса тіла, безкомпромісна боротьба на дистанції, почуття перемоги та ін.

6. Прикладне – здатність пересуватися на лижах допомагає мешканцям північних районів під час полювання, геологічних експедицій, на заготівлі лісу, а також є засобом пересування до місць навчання і роботи.

Місця проведення занять лижною підготовкою

Успіх навчання в значній мірі залежить від правильного вибору і підготовки місця проведення занять. Вся навчально-тренувальна робота на лижах проводиться на спеціально прокладених лижних коліях, які поділяються за своїм призначенням на:

1) навчальні майданчики – служать для початкового розучування техніки окремих елементів пересування на лижах. Вони повинні бути захищеними від вітру, мати пологий схил (2-4°), розмір 100х40 м, форму еліпсу або кола;

2) навчальні лижні – застосовуються для вдосконалення техніки, мають форму замкнутої кривої довжиною від 300м до 1000м, основною умовою прокладання навчальних колій повинно бути постійний візуальний контроль за студентами;

3) тренувальні лижні – застосовуються для розвитку фізичних якостей і вдосконалення техніки пересування на лижах. Довжина лижні від 1 до 5 км, на них розташовані декілька схилів різної крутизни, найкраща форма її має бути вісімка (викладач стоїть у центрі і контролює повністю всю трасу);

4) навчальні схили – застосовуються для вивчення підйомів, спусків, гальмувань і поворотів у русі. Підбирається декілька схилів різної крутизни, рельєфу і довжини, на них не повинно бути зайвих предметів (каменів, гілок, пнів тощо), сніг повинен повністю вкривати увесь схил.

Інвентар і спорядження лижника

До лижного інвентарю відносяться: лижі, лижні палки, кріплення, взуття, одяг і лижні мастила.

Розміщення студентів під час вивчення техніки окремих способів пересування на лижах

Під час вивчення техніки різних ходів застосовують наступні варіанти розміщення студентів:

- всі просуваються по одному колу на відстані 10-15 м один від одного, це доцільно застосовувати при рівній підготовленості студентів або з невеликою групою (15-20 уч.);
- так само, але лижники розташовуються парами – попереду йде студент, який краще володіє технікою, а за ним той, що слабше оволодів технікою пересування, відстань між партнерами 3-5 м, а між парами 15-20 м;
- лижники пересуваються по трьох паралельних лижнях, на зовнішній лижні стоїть сильніший студент, на внутрішній – слабший, а на середній лижні розташовується викладач, який може вільно пересуватися як у голову колони, так і зупинитися контролюючи техніку проходження всіх студентів повз нього;
- лижники просуваються по окремим коліям проти ходом – кількість колій в два рази менша кількості студентів в групі;
- вивчення стройових прийомів та поворотів на місці проводиться на навчальному майданчику у дві шеренги з інтервалом 1,5-2 м;
- при вивченні підйомів, спусків і гальмувань група шикується унизу або на горі, викладач знаходиться посередині, напроти групи. Спуск виконується лише за його командою, наступний не починає спуск, доки попередній повністю не спустився і не зупинився після спуску.

Основна вимога до місць проведення занять з лижної підготовки – це близькість їх розташування до навчального закладу, що дозволить скоротити до мінімуму час переходу до місця заняття. Це може бути спортивний майданчик або розташований поблизу парк, луг тощо, а також захищеність майданчика від вітру та якісна підготовка лижні, яку треба розпочинати ще восени, готуючи трасу для кросового бігу, розчищати її від гілля і каміння, розмічати кілометраж та означати небезпечні місця.

Колію прокладають в той день, коли за розкладом є заняття з фізичного виховання, місця для відштовхування палками ущільнюються, колії по можливості прокладаються вузькими і рівними. Закінчувати прокладання лижної колії необхідно за 15 хвилин до початку першого заняття.

Висновки: ходьба на лижах – це унікальний вид спорту, що дозволяє при мінімальних навантаженнях отримати максимальний результат. При цьому навантаження на суглоби при лижній ходьбі в кілька разів менше, ніж при бігу. Бігові лижі – це відмінний засіб для зміцнення зв'язок, сухожилів, імунітету і суглобів. В процесі такої ходьби обов'язково задіюються м'язи рук, ніг, попереку, а також черевні і грудні м'язи. Примітно, що все навантаження на тіло рівномірно розподіляється по всім м'язам, що робить ходьбу на лижах середньої інтенсивності набагато легше, ніж біг аналогічної інтенсивності. При тому, кількість витрачених калорій в обох випадках приблизно однакова.

Цілеспрямоване і систематичне застосування різноманітних засобів і методів тренування призводить до позитивних змін в організмі лижника, які визначають рівень його підготовленості. Спортивна підготовленість характеризується цілим комплексом змін, що відбуваються під впливом проведення різних видів підготовки лижника: технічної, фізичної, тактичної і т.д. Під впливом навантажень зростає тренуваність окремих органів і систем, підвищується рівень розвитку фізичних і вольових якостей тощо.

Список використаних джерел

1. Аксельрод, С.Л., Данилова, Л.А., Осипов, І.Т. Фізична культура і спорт. – 1997.
2. Бутін І.М. Лижний спорт - М., Вид. центр «Академія», - 2000.

3. Антонова О.М., Кузнецов В.С. Лижна підготовка: Методика: Учеб. посібник для студ. середовищ. пед. навч. закладів. - М., 1999.
4. Богданов Г.П. Лыжный спорт. - М., «Просвещение», 1985.
5. Манжосов В.И. Лыжный спорт.- М.: ФиС, 1989.
6. Фомин С.К. Лыжный спорт.- К., «Радянська школа», 1988.

В статье на основе собственных исследований рассматривается вопрос, относительно формирования двигательных умений и навыков студентов в процессе лыжной подготовки. Выяснено, что формирование двигательных умений и навыков у лыжника должно быть сбалансированным, ведь для преодоления дистанции студенту необходимы все физические качества: скорость, сила, выносливость, ловкость и гибкость.

Ключевые слова: студенты, процесс, лыжная подготовка, лыжный спорт, физическая подготовка, упражнения, эффект, формирование, уровень, влияние, физические качества.

In the article on the basis of own researches a question is examined, in relation to forming of motive abilities and skills of students in the process of ski preparation. It is found out, that forming of motive abilities and skills for a skier must be balanced, in fact for overcoming of distance to the student all physical internalss are needed: speed, force, endurance, adroitness and flexibility.

Keywords: students, process, ski preparation, ski sort, physical preparation, exercises, effect, forming, level, influence, physical internalss.

УДК 378

«ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ: ШЛЮБ. СІМ'Я. СІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА У СОЦІАЛЬНО – ПРАВОВОМУ ПРОСТОР»

Я.В. Власенко, викладач Прилуцького агротехнічного коледжу

Нині однією з важливих проблем сучасності є рівень захищеності інтересів жінок як у державі, так і в родині, оскільки соціологічний аналіз констатує зростання гендерної нерівності та насилля в українському суспільстві.

Ключові слова: шлюб, сім'я, родинна соціалізація, гендерна рівність.

Найважливішими об'єктами вивчення є шлюб і сім'я. Шлюб - це соціальна форма відносин між чоловіком і жінкою, яка історично змінюється. Через шлюб суспільство впорядковує і санкціонує їх статеве життя, встановлює подружні і батьківські права й обов'язки.

Мета дослідження: з'ясувати поняття «шлюб», «сім'я», визначити їх соціальні та правові сторони; розглянути соціальну структуру функції, причини нестабільності сім'ї; розвивати причинно-наслідкове мислення, пам'ять, уявлення, світогляд, щодо місця сім'ї у суспільстві і ролі особливості в сім'ї; виховувати у студентів дбайливе ставлення до сім'ї, майбутнього подружжя, батьків і матерів.

Розкриття змісту гендерства, його мети, принципів світової гендерної політики та особливостей її прояву на Україні, ознаки гендерської дискримінації, форм його прояву в українському суспільстві, дається характеристика такому соціальному явищу як насилля в сім'ї: визначаються поняття, його види, методи профілактики.

Актуальність: дана робота містить методичний матеріал, лекції, виховні години, які допоможуть молоді створити міцну і стабільну сім'ю.

В контексті поєднання початкових лекцій і виховних годин правого всеобучу досліджуються проблеми сім'ї, шлюбу, сімейних стосунків, розлучень в українському суспільстві.

Об'єктом: найважливішими об'єктами вивчення є шлюб і сім'я, рівність прав чоловіка та жінки.

Предмет: сімейно - шлюбні стосунки, права та обов'язки подружжя, проблема гендерної рівності в Україні.

Для вирішення поставлених завдань передбачається використати такі **методи дослідження:** *теоретичні* (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація вітчизняних та зарубіжних джерел, періодичних видань – дадуть можливість систематизувати та узагальнити стан досліджуваної проблеми), *словесні, письмові*.

Наукове значення роботи: гендерна політика - це комплексна цілеспрямована діяльність держави, міжнародних та недержавних організацій щодо інтегрування гендерного підходу для ліквідації усіх форм дискримінації за ознакою статі в суспільстві. Таким чином, вона є компонентом усіх складових напрямків політики держави, враховуючим її вплив на представників різної статі.

Практичне значення роботи: лекція «Сім'я. Родинна соціалізація» допомагає студентам з'ясувати поняття «шлюб», «сім'я», визначити їх соціальні та правові сторони; розглянути соціальну структуру функції, причини нестабільності сім'ї; розвивати причинно-наслідкове мислення, пам'ять, уявлення, світогляд, що місця сім'ї у суспільстві і ролі особливості в сім'ї; виховувати у студентів дбайливе ставлення до сім'ї, майбутнього подружжя, батьків і матерів.

Десятки років попередньої історії державна політика формувалася без врахування особливостей потреб людини, на сьогодні гендерна політика, як раз наближає загальні стандарти рівності до потреб кожного.

Сучасне українське жіноцтво повинно усвідомлювати себе як активну складову суспільства та повноправного суб'єкта соціально-економічного реформування й розбудови держави. У зв'язку із цим на сьогодні є актуальною проблема підвищення суспільно-політичної активності жінок та їхнього соціального статусу, що передбачає більш широке залучення жіноцтва у сферу прийняття управлінських рішень з метою реалізації свого демократичного права впливати на політичне, економічне і культурне життя держави.

Нині однією з важливих проблем сучасності є рівень захищеності інтересів жінок як у державі, так і в родині, так як соціологічний аналіз констатує зростання гендерної нерівності та насилля в українському суспільстві.

Разом з тим дуже загострились проблеми чоловіків. Чоловіче безробіття зростає швидшими темпами, ніж жіноче, тривалість їх життя на 12 років менша. Такі хвороби, як туберкульоз, алкоголізм, наркоманія, і таке явище, як суїцид, панують переважно у чоловічому середовищі.

У виховній годині «Гендерна політика на Україні. Насилля у сім'ї. «є правові консультації, які виховують правову культуру у студентів, визначають методи впливу держави на правопорушника

У сучасних умовах розвитку суспільства є доцільним вивчати і досліджувати проблематику гендерної рівності, яка дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства, тому виховна година «Гендерна політика на Україні. Насилля у сім'ї» розкриває соціально- правову сторону стосунків між чоловіком і жінкою, визначає їх права і зобов'язання, надає правові консультації, які виховують правову культуру у студентів, визначають методи впливу держави на правопорушника.

Список використаної літератури

1. Соціологія Підручник за редакцією В.Г.Городяненко.– К.,2002
2. О.І. Близ . Підручник .Людина і світ.– К., 2011.
3. М. П. Лукашевич. Спеціальні та галузеві теорії.– К.,1996.
4. І.З.Танчин. Соціологія. Навчальний посібник.– К. 2007.
5. В.М. Піча. Соціологія.– К.1999.

6. О.І. Погорілий. Соціологія. Навчальний посібник. – К., 1996.
7. І.П. Рущенко. Соціологія. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К. 1 996

«Исследование проблемы: брак, семья .

Семейные отношения . Гендерная политика в социально - правовом пространстве».

Я.В.Власенко

На сегодня одним из важных проблем современности является уровень защищенности интересов женщин как в государстве , так и в семье , так как социологический анализ констатирует рост гендерного неравенства и насилия в украинском обществе .

Ключевые слова: брак , семья , семейная социализация , гендерное равенство .

«Research of problem : Marriage of .Sim'ya. Domestic relations. Genderna policy in socially – legal space «

Y.V. Vlasenko

For today one of important problems of contemporaneity there is a level of protected of interests of women both in the state and in a monogynopaedium, so as a sociological analysis is established by growth of gendernoy inequality and violence in Ukrainian society.

Keywords: marriage, monogynopaedium, domestic socialization, genderna equality

УДК 378

«ОПТИМАЛЬНИЙ ВИБІР МЕТОДІВ НАВЧАННЯ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНО-ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН»

Т.С. Жиглій, викладач ВП НУБіП України

«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О.Майнової»

Суттєві зміни у системі політичних і суспільних відносин в Україні, зумовлені об'єктивними тенденціями їх удосконалення та соціально-економічними перетвореннями, ставлять як життєво необхідну вимогу розбудову вищої освіти на гуманістичних засадах. З огляду на це виникають нові проблеми забезпечення та удосконалення умов навчання студентської молоді.

Навчально-пізнавальна діяльність є важливим компонентом формування особистості, яка цілеспрямовано оволодіває знаннями та вміннями, що складають досвід суспільства і можуть бути використані як інструмент для самостійного набуття нових знань та вмінь. Це сприяє її саморозвитку, самоперетворенню та успішній соціалізації. Особливою ознакою навчально-пізнавальної діяльності є її спрямованість на самоперетворення та саморозвиток студента.

Існують різні шляхи підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі. Воно може бути здійснене шляхом вдосконалення комунікативних відносин викладача та студента, правильної організації самостійної роботи студентів, дотримання студентами гігієни розумової праці, оптимального вибору методів навчання, застосуванням таких форм організації навчального процесу як інтерактивне та кооперативне навчання, застосуванням технічних засобів та технологій електронного навчання тощо.

А.М.Алексюк розглядає методи навчання як спосіб взаємопов'язаної практичної діяльності викладачів та студентів. Згідно із цим визначенням методи навчання оцінюються перш за все стосовно того, як вони сприяють досягненню намічених цілей навчання, освіти, виховання й розвитку студентів.

Кожен викладач повинен пам'ятати, що методи не є незмінними. Їх внутрішня суть визначається змінами в змісті основ науки, техніки й мистецтв, котрі вивчаються у коледжі. Гегель вважав, що метод є не зовнішня форма, а душа й поняття змісту.

У педагогіці існує поділ методів навчання на групи відповідно до етапів процесу навчання (методи сприймання і осмислення нового матеріалу, його закріплення, вироблення навичок й умінь, застосування на практиці, перевірка та оцінка знань), іншими словами, залежно від тих дидактичних цілей, що вирішуються у процесі навчання. Такий поділ дидактичних методів корисний тим, що націлює викладача на свідоме та творче застосування різних методів навчання відповідно до конкретних дидактичних ситуацій, у основі яких лежать конкретні цілі. Проте такий поділ методів на групи надмірно акцентує увагу не так на єдності навчального процесу, як на його регулюванні. Адже більшість методів стосується всіх етапів навчального процесу, а не лише окремих його ланок.

Як відомо, методи навчання є системними об'єктами, котрі об'єднують ряд взаємопов'язаних дій викладача та студентів, спрямованих на виконання освітньої, розвиваючої, виховної й контролюючої функцій. Методи навчання можна розглядати, виділяючи у них внутрішню й зовнішню сторони.

Ю.К.Бабанський розробив класифікацію методів навчання, у якій він поділяє методи на три великі групи, кожна із яких у свою чергу передбачає по декілька класифікацій:

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання і мотивації учіння.
3. Методи контролю і самоконтролю в навчанні.

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності виконують освітню функцію та поділяються на такі види:

Перспективні методи, які виконують функцію організації та здійснення чуттєвого сприйняття учбової інформації і поділяються, в свою чергу на:

- а) методи словесної передачі та слухового сприйняття навчальної інформації;
- б) методи наочної передачі та зорового сприйняття навчальної інформації;
- в) методи передачі навчальної інформації шляхом практичних дій.

Методи виділені за логічною ознакою, які спираються перш за все на класифікацію розумових дій, які традиційно поділяють за напрямком думки на індуктивні (від окремого до загального) та дедуктивні (від загального до окремого):

- а) репродуктивні методи, які характеризують такий спосіб навчання, при якому головне значення має запам'ятовування учнями інформації, яку різними шляхами представляє вчитель;
- б) проблемно-пошукові методи, які передбачають створення вчителем проблемних ситуацій, активне їх обдумування учнями і на цій основі їх самостійне просування у засвоєнні нових знань.

Методи стимулювання та мотивації навчання виконують виховну функцію. У них для стимулювання діяльності учнів поряд з традиційними методами навчання використовуються також спеціально розроблені методи, такий як метод пізнавальних ігор, метод навчальних дискусій та ін.

Серед методів контролю та самоконтролю можна виділити методи усного (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усні заліки, усні екзамени, програмоване опитування), письмового (контрольні письмові роботи, письмові заліки, письмові екзамени, програмовані письмові роботи) та лабораторно-практичного (контрольні лабораторні роботи, машинний контроль) контролю.

Отже, методи навчання не можна сприймати як рецепт для розв'язання навчальних завдань. Бо, як наголошував К.Д.Ушинський, важливий не метод сам по собі, а ідея, що закладена в ньому. Тому лише творча мудрість викладача, яка опирається на наукові засади, може забезпечити оптимальний підхід до використання методів навчання із метою підвищення ефективності процесу навчання.

Все більш гострою стає проблема вдосконалення форм організації процесу навчання, знаходження відповіді на питання «як підвищити ефективність навчального процесу, досягти високого інтелектуального розвитку студентів, забезпечити оволодіння ними навичками саморозвитку особистості». Значною мірою цього можна досягти використовуючи сучасні інноваційні технології, зокрема технології інтерактивного навчання, перетворюючи, таким чином, традиційний урок в інтерактивний.

Особливістю інтерактивного навчання є підготовка молодшої людини до життя і громадянської активності в громадянському суспільстві і демократичній правовій державі. Це вимагає активізації навчальних можливостей студента, замість переказування абстрактної, «готової» інформації, відірваної від їх життя і суспільного досвіду.

Для зміцнення контролю над ходом процесу навчання за умов використання інтерактивної моделі навчання викладач також повинен попередньо добре підготуватися:

- глибоко вивчити і продумати матеріал, у тому числі додатковий, наприклад, - різноманітні тексти, зразки документів, приклади, ситуації, завдання для груп тощо;
- старанно спланувати і розробити заняття: визначити хронометраж, ролі учасників, підготувати питання і можливі відповіді, виробити критерії оцінки ефективності заняття;
- мотивувати студентів до вивчення шляхом добору найбільше цікавих випадків, проблем;
- оголошення очікуваних результатів (цілей) заняття і критеріїв оцінки роботи студентів;
- передбачити різноманітні методи для привернення уваги студентів, настроювання їх на роботу, підтримання дисципліни, необхідної для нормальної роботи аудиторії.

На сучасному етапі розвитку суспільства обсяг та складність інформаційних потоків з кожним роком збільшується. Тому традиційна система навчання у вищих закладах освіти потребує постійного удосконалення на основі сучасних досягнень науки та техніки, що пов'язано з поліпшенням методики організації та проведення навчального процесу. Важливим напрямом підвищення ефективності навчально-пізнавального процесу є використання технічних засобів навчання (ТЗН), в тому числі комп'ютерної техніки.

Використання технічних засобів навчання надає навчально-методичній роботі зі студентами більш насичений, динамічний, творчий та інтенсивний характер. Сучасна освіта базується в основному на вербальному способі передачі знань, де переважає сприймання усної інформації, яка перевантажує роботу слухового аналізатора. При цьому візуальний канал використовується мало, виникає сенсорне голодування, що значно знижує творчий характер навчальної діяльності.

Використання аудіовізуальних засобів навчання може виступати важливим напрямом досягнення позитивних практичних результатів.

Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок про те, що застосування у вищих навчальних закладах електронних технологій навчання сприятливо позначається на психолого-педагогічному аспекті освітнього процесу, в тому числі сприяє розвитку індивідуальних ресурсів студентів і викладачів, формує навички ціле покладання, самостійного мислення, ініціативності і відповідальності за виконувану роботу, а також знижує психологічні навантаження на студентів і викладачів у процесі взаємного обміну знаннями.

Т.С. Жиглій

В статье рассматривается оптимальный выбор методов обучения с целью повышения эффективности процесса обучения при изучении экономически учетных дисциплин.

In the article the optimal choice of teaching methods to improve the efficiency of teaching of economic and accounting disciplines are shown.

УДК 378

МЕТОДИЧНА РОБОТА У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

***Н.Г. Кайка, методист методичного кабінету,
викладач «Історії України» Прилуцького агротехнічного коледжу***

Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті визначила, що головною метою української системи освіти є створення умов для розвитку та самореалізації кожної особистості.

Реформування освіти передбачає відновлення змісту навчання з орієнтацією на «ключові компетентності», оволодіння якими дозволить вирішити різні проблеми в професійному, соціальному, повсякденному житті.

Роль методичної роботи у підвищенні рівня професійної підготовки викладача

Професія педагога – одна з найгуманніших у сучасному світі. Діяльність педагогічної спільноти значною мірою формує освітянський та інтелектуальний потенціал держави на сучасному етапі, у середньостроковій та стратегічній перспективі. Тому від ефективності діяльності педагога, його особистісних психологічних характеристик багато в чому залежить не лише доля його конкретних студентів, а й до певної міри доля освітньо-інтелектуального потенціалу держави. Ось чому вкрай важливо дослідити психологічні характеристики сучасного педагога. У процесі дослідження були застосовані методи системного аналізу і синтезу. В доповіді проаналізована система основних психологічних характеристик, необхідних сучасному педагогу (представлений психологічний портрет сучасного педагога). Всі ці характеристики досліджені у взаємозв'язку і взаємодії. Розкривається вплив окремих характеристик на загальний психологічний стан і ефективність діяльності сучасного викладача. Практична значущість роботи полягає в тому, що вона дає викладачам (особливо молодим) практичні орієнтири щодо напрямів удосконалення своїх особистісних психологічних характеристик. Кінцевим результатом такої роботи має стати вдосконалення педагогічної майстерності викладачів.

Психологічний портрет педагога це особливості використання педагогом у його діяльності психологічних прийомів. Для будь-якого фахівця, особливо педагога, велике значення має перш за все спілкування, точніше уміння спілкуватися.

Для правильного, науково обґрунтованого спілкування педагогу необхідно знати свої психологічні особливості, які впливають на характер спілкування, і, за можливості, такі самі особливості особи, з якою йому необхідно спілкуватись.

Такими особами можуть бути: керівник педагога, його колеги, а також студенти.

У кожної особи є два взаємопов'язаних психологічних фактори: біологічний (природний) і соціальний, які формують її психологічний стан. Біологічний фактор характеризує нервово-психологічний стан людини і включає такі риси: пам'ять, мислення, уявлення, вольові якості.

Соціальний фактор характеризує систему стосунків людини із зовнішнім світом, а також її досвід, нахили, ідеали. З урахуванням цих особливостей особи можна зробити висновок про її психічні характеристики, тобто визначити комплекс психічних даних, які характерні для неї.

Цей комплекс бажано знати перш за все керівникам цієї особи, а також її колегам і враховувати при спілкуванні з нею. Педагоги мають використовувати комплекс психічних даних, яким вони володіють, у своїй практичній діяльності, зокрема для отримання такої самої інформації про своїх колег і студентів, з метою використання її у процесі спілкування з ними.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Обсяг такої інформації залежить від періоду спілкування з будь-якою особою. Спілкування зі студентами, як правило, має періодичний характер, від лекції до лекції, від заняття до заняття. Тому в цьому випадку отримати таку інформацію складно, тим більше, слід враховувати, що педагог, як правило, спілкується не з одним, а з групою студентів.

Інша справа спілкування з колегами. У цьому випадку часу достатньо, і можна застосовувати психологічні прийоми, враховуючи психічну характеристику співрозмовника.

Слід мати на увазі, що колеги, з якими спілкується педагог, теж можуть застосовувати психологічні прийоми для отримання необхідного для них результату, про що буде сказано нижче.

Психічний стан особи слід розуміти як її здібності, можливості, уміння вирішувати проблеми, що виникають. Психіка включає такі психічні особливості особи: темперамент, характер, нахили, переконання, настрої.

У психології виокремлюють такі «генератори» психічного складу особи: інтелект (розум), почуття, емоції, воля, вміння стримувати себе від шкідливих дій.

Зупинимось на цих питаннях більш детально і з'ясуємо їх значення для педагога.

Інтелект – це розсудок, роздуми, розумові здібності людини.

Інтелект педагога, слід розуміти як наявність комплексу фахових знань і знань загального характеру в галузі культури, мистецтва, науки, політики, а також уміння ефективно їх використовувати для досягнення поставлених задач. Звичайно, нефахові знання можуть бути неглибокими, але їх основи необхідно знати.

Наявність у педагога таких знань відчують особи, які з ним спілкуються, перш за все студенти, а також його керівники, колеги, і це позитивно впливає на ставлення до нього співрозмовників, підвищує його авторитет у суспільстві, дає йому можливість переконати партнера по дискусії з приводу педагогічних та інших питань.

Педагогу також вкрай потрібна наявність комплексу ґрунтовних фахових знань, положень законів, підзаконних актів. Найперше педагог повинен чітко знати нормативні акти, які стосуються його фаху: законодавчі акти про освіту, підзаконні акти, що регулюють навчальний процес, накази і розпорядження Міністерства освіти і науки, методичні документи, розроблені педагогами ВНЗ і ним особисто, методичні рекомендації з підготовки і проведення лекцій, семінарських, практичних та інших видів знань, з виховної роботи зі студентами.

Педагог повинен вільно орієнтуватися у нормах того чи іншого закону, підзаконного акта, правильно їх тлумачити і застосовувати. Ці знання приходять, звичайно, не відразу, але педагог має набути їх протягом 3-5 років. Якщо цього не сталося, йому необхідно змінити свій фах. Фахівець-педагог повинен вирішувати свої професійні питання тільки відповідно до законів і норм моралі.

Супутниками інтелекту особи є мислення і пам'ять.

Мислення – це процес опосередкованого й узагальненого пізнання людиною предметів і явищ об'єктивної дійсності в їх істотних властивостях, зв'язках і відношеннях.

Для того щоб сформулювати таку властивість, необхідно об'єктивно, на науковій основі, різносторонньо вивчати, оцінювати, аналізувати отримані знання і тільки після цього робити необхідні висновки. А потім ці висновки порівнювати з іншими об'єктивними фактами з метою виявлення можливих суперечностей. Якщо такі суперечності виявлені, необхідно повернутися до вивчення конкретного питання.

Наприклад, якщо фахівець розробив методичні рекомендації із проведення конкретного заняття, а потім з'ясувалось, що окремі положення не відповідають чинному законодавству і вимогам, які висуваються, рекомендувалась застаріла література, література, в якій є помилкова інформація, на що педагог не звернув увагу, або цей матеріал негативно сприймається студентами, такі рекомендації необхідно негайно переглянути і виправити допущені помилки.

Наступною ознакою інтелекту є пам'ять, тобто закріплення, збереження в мозку того, що відбувалося в минулому досвіді людини. За конкретний період у людини накопичується банк інформації, якою вона може користуватись у своїй діяльності. Пам'ять для педагога має суттєве значення, він повинен чітко читати лекції і проводити семінарські, практичні й інші заняття, пам'ятати їх зміст.

У педагога завжди є комплекс інформативних даних, з яких він будує інформативні піраміди і структуру котрих повинен пам'ятати. Тобто він готує наукові праці, лекції, методичні рекомендації, плани роботи. Для того щоб скористатись своїми працями, педагог повинен пам'ятати їх структуру і зміст, а за необхідності за короткий час знайти те чи інше положення, яке є в його працях.

Педагог повинен пам'ятати, що було зроблено вчора, і знати, що необхідно зробити сьогодні і завтра.

Педагог також користується значною кількістю наукових видань, навчальних робіт, методичних розробок. Після того як він прочитав повністю або частково згадані роботи, в його пам'яті мають відкластися відомості про них; йому до них необхідно буде неодноразово повертатись під час підготовки до занять, написання тих чи інших наукових і навчальних праць.

Недопустимо, якщо педагог забуває розклад занять, запізнюється на заняття або взагалі його не проводить.

Звичайно, пам'ять не може у всіх бути однакова. В когось вона краща, в когось гірша, і це об'єктивне явище. Педагогом не може працювати людина, якщо в неї є суттєві проблеми з пам'яттю і вона не може виконувати вчасно і якісно свої обов'язки.

Воля – це свідомо саморегуляція людиною своєї поведінки й діяльності та регулювальна функція мозку, що полягає у здатності активно домагатись свідомо поставленої мети, переборюючи зовнішні і внутрішні перешкоди. Воля педагога проявляється в тому, що він незалежно від обставин, які склалися, своєчасно і якісно виконує свої обов'язки, проводить якісно заняття, виконує заплановані роботи, своєчасно відвідує передбачені заходи.

В людині, зокрема і в педагога, весь час бореться два фактори - бажання і необхідність. У вольової людини на першому місці другий фактор. Педагог повинен бути вольовою людиною.

Для педагога характерна така якість, як *ініціативність*. Це морально- психологічна риса особистості, яка виявляється у почині, провідній ролі у певному виді діяльності. Навчальний процес весь час удосконалюється, прийоми і методи, які застосовувались вчора, сьогодні вже не відповідають висунутим вимогам і не можуть використовуватися на практиці.

Останнім часом у навчальній практиці стали застосовуватись тестові завдання для контролю знань студентів. У нормативних документах МОН України сказано, що тестові завдання є одним із об'єктивних і доцільних методів контролю знань студентів. Це було вчора, а сьогодні автор запропонував методiku використання тестових завдань не тільки для контролю знань студентів, а й для їх навчання.

Суть пропозиції така. За конкретною дисципліною готується масив тестів, і студент за ними має можливість самостійно перевірити свої знання, працюючи під час самопідготовки за комп'ютером. Якщо студент неправильно відповів на поставлені в тестовому завданні питання, йому надається інформація, яку літературу, нормативні акти слід почитати (конкретні сторінки, статті нормативних актів), щоб вирішити тестове завдання. Йдеться не про елементарні тестові завдання (з трьох-чотирьох одна відповідь правильна), а про тестові завдання різної складності (з десяти запропонованих відповідей п'ять правильних, з восьми чотири, з шести три).

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

При цьому правильні відповіді враховуються зі знаком «+», неправильні — «—». Така система тестових завдань практично виключає вгадування, що можливо у разі використання елементарних тестових завдань, коли з трьох, чотирьох можливих відповідей вибирається одна правильна.

Педагог повинен бути ініціативним, тобто намагатися запроваджувати інновації у навчальний процес. Звичайно, їх важко спланувати, скажімо, одну інновацію за три, чотири роки. Але якщо педагог працює творчо, то інновації в його педагогічній діяльності повинні бути.

Система психічних властивостей педагога. Людина існує в своїй діяльності, в основі якої — психічні фактори, які можна поділити на два види:

- властивості активного динамічного порядку: мета, потреба, інтерес, які існують протягом якогось періоду;
- властивості стабільного характеру: установи, навички, звички, віра, совість.

Розглянемо ті властивості, які характерні для педагога.

Мета — це передбачення у свідомості результату, на здобуття якого спрямована діяльність конкретної людини. Мета педагога може мати різний характер:

- зайняти відповідне місце у трудовому колективі;
- досягти відповідних результатів у педагогічній діяльності: цікаво, змістовно і доступно для студентів читати лекції і проводити заняття;
- досягти успіхів у науковій діяльності;
- досягти кар'єрного зростання.

Мета має бути реальною, вона цілком залежить від здоров'я педагога, його наукових і педагогічних здібностей, сімейного стану та інших чинників. Перш ніж поставити перед собою ту чи іншу мету, необхідно об'єктивно проаналізувати свої можливості досягти бажаного результату.

Педагогу доцільно спрямовувати свою діяльність на досягнення суттєвих результатів, скажімо захист кандидатської або докторської дисертації, якщо в нього є така можливість, але не слід ставити перед собою таку мету, коли відповідних можливостей немає.

Якщо педагог неправильно оцінив свої можливості виконати ту чи іншу наукову працю і не зміг досягти поставленої мети, це неприємно для нього і до певної міри погіршує його становище в колективі. Тому перш ніж братись за якусь справу, треба проаналізувати, які є можливості для досягнення поставленої мети, чи не можуть якісь обставини завадити діяльності, і тільки після цього прийняти позитивне рішення.

У випадку, якщо щось не вдається, не треба панікувати. Слід проаналізувати причини невдачі і зробити висновки, чи під силу вирішити поставлене завдання. Якщо відповідь позитивна — продовжити роботу, а якщо ні — відмовитись і зайнятися іншою справою.

На практиці так склалося, що оцінюють педагога за його науковими досягненнями: наявності наукового ступеня і звання, наукових праць. Ця характеристика звичайно має суттєве значення, але бувають випадки, коли педагоги, які не мають таких здобутків, читають лекції і проводять заняття значно краще за педагогів-науковців. Тому діяльність педагога потрібно оцінювати не тільки за його науковими досягненнями, а й враховуючи його повсякденну працю.

Для того щоб досягти поставленої мети, педагогу потрібно активно працювати:

- досконало вивчити зміст навчального предмета, який він викладає;
- оволодіти методикою читання лекцій і проведення занять;
- відвідувати заняття досвідчених викладачів, з їх дозволу, а також відкриті заняття.

На таких заходах слід звертати увагу на педагогічні прийоми і методи, які застосовують викладачі при читанні лекцій і проведенні занять, наведення прикладів з практики, застосування викладачем прийомів і методів з активізації роботи студентів на лекціях і

заняттях, конспектуванні змісту лекцій; не допускати, щоб студенти займалися на заняттях діяльністю, яка заважає їм та іншим студентам виконувати покладені на них обов'язки (розмовляти із сусідом, читати газету).

Тобто викладач, який присутній на лекції свого колеги, повинен не просто його слухати, а й активно працювати та аналізувати інформацію, яку він отримав.

Для досягнення поставленої мети викладач зобов'язаний оволодіти матеріалом, викладеним у нормативних документах МОН України, в різних методичних розробках, методичних рекомендаціях.

Тільки активна праця педагога в багатьох напрямках сприятиме досягненню поставленої мети.

Наступна психологічна властивість педагога – *потреба*. Кожна людина має потреби для свого існування і розвитку, які можна поділити за двома напрямками: загального характеру та індивідуального (фахового). Загальні потреби охоплюють те, що необхідно для забезпечення життєвих потреб (житло, одяг, їжу), а також для відпочинку і розваг (театр, телебачення, проведення часу з друзями і знайомими).

Індивідуальні потреби спрямовані на те, що необхідно для виконання її своїх фахових обов'язків. До потреб педагога перш за все належить наявність місця роботи в навчальному закладі і в його оселі. У педагога на робочому місці нерідко обмежені умови для праці. Не завжди необхідні умови забезпечені і в нього вдома.

Тому у педагога, особливо початківця, не завжди є умови для праці як у стінах навчального закладу, так і в його домівці, про що зобов'язано знати керівництво ВНЗ і намагатись, якщо є така можливість, задовольнити цю його потребу. Стосовно потреб у джерелах знань (підручниках, наукових працях і навчальних посібниках) проблем, як правило, не існує. Є бібліотеки, комп'ютери.

Для педагога важлива така психічна властивість, як установка, котра передбачає: стан готовності до певної активності, спрямованої на задоволення тієї чи іншої потреби. Формується ця психічна властивість на підставі минулого досвіду. Тобто у педагога повинен бути комплекс рішень, як вчиняти у разі вирішення тієї чи іншої педагогічної проблеми.

При обговоренні наукової або педагогічної праці педагога, яка підготовлена до публікації або опублікована, може бути така установка: не слід негайно давати відповіді на зауваження, якщо педагог вважає їх несправедливими, необхідно надати їм оцінку після того, як хоча б протягом певного часу проаналізувати і сформулювати відповідь, яка повинна бути конкретно і логічною. У разі доведення неправильності або неточності зауваження, необхідно слідкувати, щоб відповідь була обґрунтована науковими положеннями, чинним законодавством.

Якщо зауважень висловлено багато і автор з ними не згоден, без відповідної підготовки йому складно дати аргументовану відповідь. У такому разі слід попросити час для вирішення цього питання. Коли зауваження справедливі, педагогу слід із ним погодитись і сповістити, як він його врахує.

Однією із психічних властивостей є упевненість, яка полягає в тому, що особа для вирішення проблеми вибирає такі прийоми і методи, які, на її думку, обов'язково забезпечать бажаний результат.

Упевненість педагога – це уявлення про те, що той чи інший факт або подія за певних обставин обов'язково відбудеться. У педагога має бути впевненість, що його лекції відповідають певним вимогам і подобаються студентам, що захід або конкретний педагогічний прийом, який він застосовує на заняттях, дасть позитивні результати. Базою для впевненості педагога є його високий професіоналізм і належна якість проведення ним занять.

Але слід враховувати, що такої впевненості можна досягти у результаті сумлінної праці педагога, коли він отримає позитивний результат на практиці.

Якщо у педагога немає впевненості, що той чи інший педагогічний прийом дасть позитивний результат, його доцільно перевірити експериментально. Педагог має право проводити експерименти, перевіряти на практиці ті чи інші свої розробки, про що повинні знати студенти. Якщо під час проведеного експерименту розробка педагога не дала позитивного результату, це не буде вважатись помилкою, оскільки студенти знали, що проводиться експеримент.

Для педагога важливим є такий психологічний фактор, як віра.

Віра – це прийняття певного твердження за істинне.

Педагог повинен вірити в можливості належно виконувати свої обов'язки, які стосуються педагогічної і наукової діяльності, в те, що будуть реалізовані його плани. Але для того щоб це збулося, необхідно працювати. Віра без праці не буде досягнута. Водночас віра є стимулом до праці.

У житті людини суттєву роль відіграють такі психологічні властивості особи, як навички і звички.

Навичка – це психологічне новоутворення, завдяки якому індивід спроможний виконати певну дію раціонально, з належною точністю і швидкістю, без зайвих витрат фізичної та нервово-психічної енергії.

У педагога мають бути відпрацьовані навички роботи з літературою, читання лекцій і проведення занять. Навички дають можливість педагогу гарною мовою, чітко, з урахуванням логічних схем читати лекції, проводити заняття.

Але слід враховувати, що навички бувають позитивні й негативні (наприклад, вживання слів-паразитів, окремих недоречних висловів). Позитивні слід набувати, а негативних необхідно позбавлятися.

Звички – це схильність людини до порівняно усталених способів дії.

Педагог повинен слідкувати, щоб у нього не було негативних звичок: тримати руки в кишенях, витирати рукою ніс тощо. Звички характеризують людину, дозволяють спрогнозувати її діяльність у конкретній ситуації.

Остання психологічна властивість, яка, на нашу думку, має суттєве значення для педагога, - *це совість*. Педагогу доручено вирішувати низку питань, які стосуються студентів, а іноді і його колег. Якщо в нього немає совісті, він не завжди буде вирішувати їх об'єктивно. До такого педагога слід застосовувати засоби виховного характеру.

Висновки. Під інформаційно-комунікативними технологіями навчання розуміємо нові оригінальні технології створення, передання і збереження навчальних матеріалів, інформаційних ресурсів освітнього призначення, а також технологій організації і супроводу навчального процесу (традиційного, електронного, дистанційного, мобільного) за допомогою телекомунікаційного зв'язку і комп'ютерних мереж, що цілеспрямовано, систематично й послідовно впроваджується в освітню практику.

У сучасному світі мабуть немає галузі, де б не використовувався комп'ютер і освітня галузь не є виключенням.

Інтерес до вивчення предмету багато в чому залежить від того, як проходить заняття.

Застосування комп'ютерної техніки на заняттях дозволяє зробити його нетрадиційним, яскравим, насиченим, наповнюючи його зміст знаннями з інших наочних областей, що перетворюють дисципліну з об'єкту вивчення в засіб отримання нових знань.

Список літертури

1. *Бабанський Ю. К.* Оптимізація навчально-виховного процесу: Методичні основи. – М.: Педагогіка, 1982.- 192 с.
2. *Баханов К. О.* Групова робота на уроках історії // Історія в школах України,- 1998,- № 3,- с. 38-43.
3. *Баханов К. О.* Інноваційні системи технології та моделі навчання історії в школі. – Запоріжжя: Просвіта, 2000.- 160 с.

4. Баханов К. О. Традиції та інновації у навчанні історії в школі: Дидактичний словник-довідник. – Запоріжжя: Просвіта, 2002. – 108 с.
5. Іванов І. П. Енциклопедія колективних творчих справ. – М.: Педагогіка, 1989. – 207 с.
6. Іванов І. П. Педагогіка колективних творчих справ. – К.: Освіта, 1992, - 95 с.
7. Кларін М. В. Педагогічна технологія в навчальному процесі (Аналіз зарубіжного досвіду). - М.: Знання, 1989. - 325 с.
8. Кожум'яка М. Розвиток творчих здібностей на уроках історії засобами гри 11 Історія України, - 2004. - № 15, 19.
9. Оницьук В. Типи, структура і методика уроку в школі, - К.: Радянська школа, 1976. – 184 с.
10. Островецьова Н. М. Аналіз уроку, - К.: А.С.К., 2003, - 189 с.
11. Подмазін С. Філософські основи особистісно-зорієнтованої освіти // Завуч, – 2001,-№ 20-21.-с. 21-23.
12. Пометун О. І., Пироженко Л. В. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. /За ред. О. І. Пометун, - К.: А.С.К., 2003, -192 с.
13. Сотниченко В. Виховання толерантності на уроках історії// Історія в школах України,- 2000,- № 2,- с. 31-35.
14. Френе С. Педагогічні інваріанти // Рідна школа. - 1993, - № 3, - с. 21 – 24

В статье рассмотрены новые оригинальные технологии создания, передачи и сохранения учебных материалов, информационных ресурсов образовательного назначения, а также технологий организации и сопровождения образовательного процесса с помощью телекоммуникационной связи и компьютерных сетей.

The article deals with new and original technology creation, preservation and transfer of learning materials, information resources, educational supplies. The technology of organizations and support learning through telecommunications and computer networks are shown.

УДК 378

**МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО – КОМУНІКАТИВНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗА ПРОГРАМОЮ INTEL.
ПРИМІНЕННЯ ІКТ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «КОМП'ЮТЕРНА ЛОГІКА»**

**Л.В. Коник. Викладач спецдисциплін Прилуцького агротехнічного коледжу –
викладач вищої кваліфікаційної категорії**

Сучасний етап розвитку людства можна охарактеризувати як перехід в епоху побудови інформаційного суспільства, коли вирішальну роль розпочинають відігравати не тільки ресурси і енергія, а і інформація і наукові знання. Інформація стає головним фактором розвитку людства і результатом його діяльності. Інформаційний простір забезпечується з технічної сторони використанням комп'ютерної техніки і можливостями мережі Інтернет і мобільного зв'язку. Інформаційний простір стає щоденним середовищем для роботи, спілкування і відпочинку, маючи суттєвий вплив на всі грані діяльності людини.

А це приводить до актуалізації проблеми, яка пов'язана з розробленням і впровадженням інформаційно – комунікаційних технологій в навчальний процес, а також з розвитком інформаційно – освітнього простору.[9]

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Знайомлення колег - викладачів з міжнародною освітньою програмою Intel:

- Intel «Навчання для майбутнього» - для працюючих та майбутніх учителів та примінення ІКТ технологій на заняттях з дисципліни «Комп'ютерна логіка».

При скороченні аудиторних годин в процесі навчання, коли перед студентами постає питання освоїти певний об'єм знань з дисципліни, потрібно поєднувати і традиційну аудиторну форму навчання і дистанційну форму навчання.

Дистанційні навчальні технології (ДНТ) сприяють швидкій адаптації професійної освіти до змінних потреб суспільства і ринку праці.

Застосування інформаційно - комунікаційних технологій в організації учбового процесу забезпечує:

- якісний електронний учбовий контент, що включає всі види і форми представлення учбової інформації навчального закладу;
- надійний швидкий доступ до різноманітних джерел інформації;
- доступність і відкритість навчання в навчальному закладі;
- рейтинг навчального закладу;
- новий рівень мобільності і конкурентоспроможності студентів і випускників;
- підвищення продуктивності праці в навчанні, а особливо при самостійній роботі студентів.

Мета основного курсу Intel «Навчання для майбутнього» — допомогти вчителям розвинути навички навчання, що базуються на навчальних потребах учнів, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та методу проектів.

Тренінг розраховано на 44 години занять в аудиторії, що об'єднані в одинадцять навчальних модулів.

Основний курс Intel «Навчання для майбутнього» містить наступні головні теми:

- ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі для формування у учнів навичок 21 століття;
- використання інформаційно-комунікаційних технологій для покращення результатів навчання за допомогою проведення досліджень, комунікації, взаємодії, застосування ефективних стратегій та інших засобів;
- розробка та наповнення навчальних планів та завдань, що відповідають державним освітнім стандартам;
- керування навчальним процесом, зосередженим на навчальних потребах учнів, що заохочує самостійне визначення напрямку навчання та спонукає до розвитку навичок мислення вищих рівнів;
- співпраця з колегами для спільного вирішення проблем у навчанні учнів та оцінюванні навчальних планів один одного, при значних географічних відстанях між ними.

Освіта має орієнтуватися на перспективи розвитку суспільства. А це означає, що в сучасній освіті необхідно застосовувати найновітніші інформаційні технології. Створення добротного інформаційного середовища є ключовим завданням на шляху переходу до інформаційного суспільства. Масове впровадження інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) в освітню сферу висуває проблему комп'ютеризації закладів освіти в розряд пріоритетних. Розвиток і впровадження ІКТ спрямовані на їх комплексне інформаційно-ресурсне й методичне забезпечення.

Реалізуючи дані вимоги в випускній роботі, мною розроблені презентації, що підтверджують наявність добротного інформаційного середовища при викладанні тем з дисципліни «Комп'ютерна логіка».

Використовуючи функцію «Перо» та функцію «Виділення» при демонстрації презентації, викладач має можливість зробити любую таблицю динамічним (змінним)

рисунком, більш уявніше підкреслити логічні зв'язки між певними твердженнями, що спонукає студентів до більш глибокого засвоєння матеріалу заняття. (Див. Додаток 1.).

А застосовуючи комп'ютерне представлення інформації, викладач виступає як Аватар – особа без свого «Я» (особа поза кадром), що більш імponує слухачам при засвоєнні матеріалу, так як це їх більше «розкріпачує» не дає можливості викладачеві своєю персоною «давити» на студента. (Див. Додаток 2.).

Висновки. Intel сприяє підготовці вчителя (викладача) сучасного типу, навчає його не тільки користуватися комп'ютером але й повною мірою використовувати його потенціал у навчальному процесі, роблячі заняття дійсно сучасними, інформаційно насиченими і цікавими для студентів (учнів).

Курс надає можливість слухачам навчатися автономно в зручний для себе час. Нова форма курсу дозволяє легко керувати тренінгами, формувати мережеві спільноти та підтримувати контакт між учасниками курсу навіть після його закінчення.

В статье рассматривается внедрение информационно-коммуникативных технологий в образовательную сферу. Показано эффективное использование информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе

The article is deal with the implementation of information and communication technologies in education. The efficient use of ICT in the learning process are shown.

УДК 378

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ ПРАВОЗНАВСТВА

В.В. Крючкова, викладач Прилуцького агротехнічного коледжу.

У роботі висвітлено доцільність застосування методів активного навчання, їх особливості та характерні ознаки.

Держава, яка прагне сконцентрувати всі ресурси для того, щоб вижити сьогодні й процвітати завтра, не повинна забувати про найцінніший свій потенціал – молодь. Своє завдання викладач правознавства вбачає у розв'язанні проблеми державної ваги – формувати покоління нової генерації, покоління всебічно розвинених, свідомих громадян, характерними рисами яких мають стати висока правова культура, послідовні демократичні переконання, вміння легальними засобами захищати загально визнані суспільні цінності. Без належного рівня правових знань і навичок правомірної поведінки неможлива участь особи у суспільному та державному житті. Реалізувати ці завдання, з огляду на складність курсу, можливо, лише максимально наблизивши заняття з правознавства до життя, спонукаючи студентів бути не спостерігачами, а активними учасниками тих процесів, відносин, які лягли в основу викладення предмета, залучаючи їх до спільної діяльності в процесі пізнавального пошуку.

Ефективність процесу навчання значною мірою зумовлена методами його реалізації. Оскільки головною метою навчання демократії у коледжі є вироблення в студентів навичок брати участь у суспільному житті та впливати на його хід, то значною мірою воно повинно відходити від традиційної форми викладання. Тому, поряд із традиційними методами викладання, доцільно використовувати новітні.

Досвід моєї роботи показує, що монологічні підходи у висвітленні історичного, правознавчого матеріалу уже не стимулюють студентів до активного сприйняття

понятійного апарату, не розвивають мислення та уяву, не прищеплюють навички роботи з додатковою літературою.

Сьогоднішнім студентам потрібен зовсім інший темп викладання: потрібні ділові і рольові ігри, проблемні групи, різні активні форми навчання, які вже давно успішно застосовуються в багатьох країнах світу. Ці завдання повною мірою вирішують активні форми і методи навчання, які мають ряд переваг серед інших методів.

Очевидно, що підготовка конкурентоспроможних кадрів як на внутрішньому, так і на світовому ринках праці є першочерговим, пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти. У даний час ведеться інтенсивний пошук і впровадження нових форм і методів навчання студентів. Активізується обмін досвідом викладачів, що застосовують в своїй практиці нові форми, технології, методи навчання. Значну роль у формуванні особистості у навчально-виховному процесі відіграють методи активного навчання. Саме вони активізують самостійність думок студентів, залучають їх до роботи з великими обсягами інформації, формують систему ставлень, створюють атмосферу порозуміння та співпереживання, роблять студентів справжніми суб'єктами навчання.

У психолого-педагогічній літературі методам активного навчання присвячено чимало досліджень і публікацій.

Велику роль у становленні та розвитку активних методів навчання відіграють роботи А.А. Вербицького, В.І. Лозової, В.Ф. Комарова, А.М. Смолкіна та ін.. Дослідження ефективності активних методів проводилися, перш за все, на матеріалі шкільного навчання, що ускладнило впровадження активних методів навчання в системі вищої освіти, оскільки була потрібна певна адаптація теорії активних методів до дидактичного процесу у вищому навчальному закладі.

Розвиток й упровадження активних методів навчання обумовлене тим, що перед викладачами були поставлені завдання не тільки засвоєння студентами знань і формування професійних умінь і навичок, але і розвиток творчих та комунікативних здібностей особистості, формування особистісного підходу до проблеми. Саме в процесі такого навчання розвиваються самооцінка, самоповага, толерантність, самостійність, відповідальність, прийняття точки зору інших, вміння дискутувати та відстоювати свої переконання.

А.М. Смолкін активним методам навчання дає таке визначення: це способи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які спонукають їх до активної розумової і практичної діяльності в процесі оволодіння матеріалом, коли активний не лише викладач, але й студенти. Методи активного навчання передбачають використання такої системи методів, яка спрямована головним чином не на викладання готових знань і їх відтворення, а на самостійне оволодіння студентами знань в процесі активної пізнавальної діяльності. Таким чином, спираючись на вищезазначене, можна зробити висновок, що активні методи навчання – це навчання діяльністю. Саме в активній діяльності, що керується викладачем, студенти опановують необхідними знаннями, уміннями та навичками для їх професійної діяльності; у них розвиваються творчі здібності тощо. В основі активних методів лежить діалогічне спілкування як між викладачем і студентами, так і між самими студентами. У процесі діалогу розвиваються комунікативні здібності, уміння вирішувати проблеми колективно, та, що найголовніше, розвивається мова студентів.

Ознаками активних методів навчання є:

- навчання в ситуаціях, максимально наближених до реальних;
- навчання не як повідомлення знань, а як практичне використання цих знань;
- навчання в емоційно насиченому процесі колективної праці.

Активні методи навчання при умілому застосуванні дозволяють вирішити такі навчально-організаційні завдання:

- підпорядкування процесу навчання діям викладача;

- забезпечення активної участі в навчальній роботі як підготовлених студентів, так і непідготовлених;
- встановлення безпосереднього контролю за процесом засвоєння навчального матеріалу.

Як показує практика, використання активних методів навчання в системі вищої освіти є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих фахівців і, як правило, призводить до позитивних результатів: вони дозволяють формувати знання, уміння та навички студентів шляхом залучення їх в активну навчально-пізнавальну діяльність; навчальна інформація переходить в особисте знання студента.

Найчастіше використовують класифікацію А.М. Смолкіна, а саме за характером навчально-пізнавальної та ігрової діяльності. Відповідно даної класифікації методи активного навчання підрозділяють на:

1. Імітаційні методи, які базуються на імітації професійної діяльності. Вони в свою чергу поділяються на:

а) ігрові методи:

– ігрові процедури і прийоми – засоби реалізації окремих, одиничних принципів, в першу чергу, різні форми активізації лекцій і інших традиційних форм навчання, ігрові педагогічні прийоми, окремі засоби активізації. Наприклад, ті, що реалізують принцип проблемної лекції з використанням методу аналізу конкретних ситуацій у вигляді ілюстрації, здійснюваної викладачем, лекція із запланованими помилками, лекція удвох, проблемна лекція, творче завдання, лекція прес-конференція, лекція-дискусія, лекція-бесіда (принцип діалогового спілкування) тощо;

– ігрові ситуації, прикладом яких можна вважати дискусійні заняття, що проводяться у вигляді незапланованих виступів, коли заздалегідь невідомо хто і в якому статусі (доповідача, критика, провокатора) братиме участь в обговоренні. Також ігрові ситуації використовують для ролевих, театралізованих ігор, спрощених управлінських тренінгів тощо;

– дидактична або навчальна гра – в основі якої використовується ігрова ситуація, але діяльність учасників формалізована, тобто є правила, жорстка система оцінювання, передбачений порядок дій, регламент тощо;

– ділові ігри – методи, що реалізують всю сукупність елементів, а, отже, і весь комплекс принципів активізації, характерних для методів активного навчання;

б) неігрові методи – аналіз виробничих ситуацій, аналіз конфліктів, аналіз проблемних ситуацій, аукціон ідей, імітаційні вправи, диспути, мозкова атака, опорні сигнали, взаємоопитування, аналіз конкретних ситуацій, дії по інструкції тощо.

2. Неімітаційні методи – стажування на робочому місці, програмоване навчання, проблемна лекція, випускна робота. За призначенням виділяють неімітаційні методи за: – мотивацією пізнавальної діяльності;

– повідомленням навчальної інформації;

– формуванням і вдосконаленням професійних умінь і навичок;

– освоєнням передового досвіду, контроль результатів навчання.

Методи активного навчання можуть використовуватися на різних етапах навчального процесу:

Перший етап – первинне оволодіння знаннями. Це можуть бути проблемна лекція, евристична бесіда, навчальна дискусія тощо.

Другий етап – контроль знань, умінь та навичок (закріплення), можуть бути використані такі методи як колективна розумова діяльність, тестування тощо.

Третій етап – формування професійних умінь та навичок на основі знань і розвиток творчих здібностей, можливо використання модельованого навчання, ігрових і неігрових методів.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Застосування тих або інших методів не є самоціллю. Тому для викладача будь-яка класифікація має практичний сенс в тій мірі, в якій допомагає йому здійснювати цілеспрямований вибір відповідного методу навчання або їх поєднання для вирішення конкретних дидактичних завдань.

Висновок. Технологія активного навчання - це така організація навчального процесу, яку неможливо не врахувати в навчальному процесі.

Серед форм і методів активної моделі навчання найбільш продуктивними є: дискусія, складання тез, відкриті завдання з розгорнутою відповіддю, написання наукових робіт, рольові ігри, розв'язання проблемних ситуацій, конспектування, повідомлення.

Розумне і доцільне використання цих методів значно підвищує розвиваючий ефект навчання, створює атмосферу напруженого пошуку, викликає у студентів та викладачів масу позитивних емоцій і переживань.

Активні методи сприяють кращому засвоєнню знань з різних предметів. Вони допомагають розвивати увагу, вміння критично мислити, виконати точно завдання, проявити кмітливість.

Використана література

1. Астахова В. І. Нові тенденції в соціально-економічному розвитку української вищої школи і завдання управлінської політики // Педагогіка і психологія. — 2002. — № 3. — С. 15–18.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. — К.: Академвидав, 2004.
3. Жорник О. Використання дидактичних ігор у навчанні // Рідна школа. - 2003. - №4. - С. 63
4. Котюк І. „Основи правознавства» – це не складно, але за умови системно-структурного підходу // Історія України. - 2002. - №8. - С. 5
5. Майданик О. Формування пізнавального інтересу учнів до правознавства в умовах закладів нового типу // Історія України. - 2002. - № 28. – С. 6
6. Михальчук В. Дидактична гра з правознавства // Історія України. – 2003. - №14. – С.14
7. Новаченко Т.В. Використання активних та інтерактивних форм і методів навчання у вищій школі / Т.В. Новаченко // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – Вип. 6 : збірник наукових праць. – Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. - С. 227-234
8. Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. — Вип. 27–33. — К., 2000–2002.
9. Рудик М. Інноваційні технології навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів // Історія України. – 2003. - №9. – С. 26-27
10. Труфанова О. Організація групової роботи на уроках правознавства // Історія України. – 2003. – №5. – С. 22-23
11. Шевченко Н. Інновації в освіті — виклик часу // Проблеми освіти. — 2008. — Вип. 54. — С. 19–24.

«Использование активных форм и методов работы на занятиях правоведения»

В.В. Крючкова

В работе освещены целесообразность применения методов активного обучения, их особенности и характерные признаки.

«The use of active forms and methods of work in the classroom jurisprudence.»

V.V. Kryuchkova

The paper highlights the feasibility of active learning methods , their features and characteristic features.

УДК 378

РІЗНОРІВНЕВІ ЗАВДАННЯ З РОЗВИТКУ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ ЗАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

І. М. Кулик, викладач Прилуцького агротехнічного коледжу, м. Прилуки, Україна

Використання текстів для аудіювання в процесі навчання в значній мірі полегшує оволодіння навичками говоріння, покращує слухову пам'ять, сприяє засвоєнню лексичного складу мови і її граматичної структури. Тексти розраховані на різний рівень підготовки студентів та їх словниковий запас.

Ключові слова: тексти на аудіювання, системи вправ для удосконалення вмінь аудіювання.

Аудіювання – це один із шляхів пізнання навколишнього світу. Слухати усну інформацію – означає не лише сприймати певні звуки, слова, а й розуміти почуте, з метою відповідного реагування на нього: виконувати певні дії, дізнатись про щось нове, висловлювати свою думку, одержувати естетичну насолоду.

Мета дослідження: вивчити та проаналізувати особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності, дослідити особливості перевірки контролю аудіювання, скласти тексти та розробити завдання з контролю умінь аудіювання.

Актуальність цього дослідження має практичне значення, оскільки методи навчання аудіюванню постійно застосовується на заняттях іноземної мови в навчальному процесі.

Об'єктом дослідження являється аудіювання, як один з видів мовленнєвої діяльності.

Предмет дослідження – завдання різного рівня складності для контролю аудіювання, функції, задачі та засоби аудіювання.

Для вирішення поставлених завдань передбачається використати такі **методи дослідження:** *теоретичні* (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація вітчизняних та зарубіжних джерел, періодичних видань – дадуть можливість систематизувати та узагальнити стан досліджуваної проблеми), *емпіричні* (методи педагогічної діагностики – інтерв'ювання викладачів іноземної мови агротехнічного коледжу проводилось з метою вивчення та узагальнення педагогічного досвіду з проблеми використання аудіювання на заняттях).

Наукове значення роботи: здійснено теоретичний аналіз і розглянуто сучасний стан проблеми використання текстів для аудіювання в процесі навчання студентів; проаналізовано особливості тестового методу контролю; розглянуто умови ефективного застосування текстів для аудіювання та завдань до них.

Практичне значення роботи: результати дослідження можна буде використовувати в практичній діяльності студентів-практикантів і викладачів іноземної мови на заняттях англійської мови у коледжі.

Аудіювання та його контроль досліджувалися вітчизняними і зарубіжними педагогами з точки зору психологічних, фізіологічних особливостей процесу, а також як один з методів навчання іноземної мови. В даній роботі я досліджувала методи навчання аудіюванню, вимоги до аудіотекстів в залежності від індивідуальних особливостей слухачів та вимоги до базового рівня володіння аудіюванням. Систематизувала функції і задачі контролю вмінь аудіювання, тобто розуміння прослуханого тексту. Дослідила засоби контролю та розробила серію тестових завдань з контролю умінь аудіювання на основі теорій та методики навчання іноземним мовам.

Матеріальною основою аудіювання є аудіотекст. Як і будь-який текст, він має свою композицію, структуру і смислову організацію.

В коледжах використовується в основному два види аудіо текстів – тексти описи і

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

фабульні тексти. Основою сучасної методики викладання іноземної мови є використання автентичного матеріалу для формування комунікативної компетенції, в тому числі і мовленнєвої компетенції в аудіюванні. Успішність аудіювання залежить:

- 1) Від самого слухача (від рівня розвитку у нього мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності уваги, інтересу і т. п.), його індивідуально-психологічних особливостей;
- 2) Від мовних особливостей аудіотексту та його відповідності мовленнєвому досвіду і знанням студентів;
- 3) Від умов сприймання аудіотексту.

Завдяки запропонованому комплексу вправ студенти удосконалюють навички аудіювання. Запропоновані в роботі тексти містять завдання, спрямовані на засвоєння лексичного та граматичного матеріалів по темі, розширення пасивного словника, а також здогадки про значення нових слів за контекстом, розвивають фонетичний та інтонаційний слух, інтелектуальні та пізнавальні здібності, стимулюють розумову та мовленнєву діяльність студентів, виховують в них культуру спілкування, прийняту в сучасному цивілізованому світі, та інтерес до країни, мова якої вивчається. При роботі над такими аудіотекстами студенти отримують можливість збагатити свої соціально-культурні знання про цілісні орієнтації в житті людини-носія мови, оволодіти вмінням сприймати на слух типові ситуації, розвинути в собі різні стратегії аудіювання з розуміння основної чи повної інформації. У зв'язку із тенденцією скорочення аудиторних годин та збільшення годин, які приділяються на самостійну роботу, завдання з аудіювання активно застосовуються при організації самостійної роботи студентів. На початку семестру студенти одержують розробки, які містять пояснення, націлені на зняття мовних труднощів, передтекстові та післятекстові питання, таблиці, які треба заповнити. Отже, аудіювання поширює потенційні можливості використання навчального тексту: він стає джерелом інформації за обраним фахом, а також засобом оволодіння іншомовним матеріалом, стимулом для розвитку професійного мовлення.

Список використаної літератури

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник, видання 2-е, випр., перероб./Кол. Авторів під керівництвом С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328с.
2. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. Навчальний посібник. Тарнопольський О. Б. – Д.: Видавництво ДУЕП, 2005. – 248с;
3. Тестування. Англійська мова. 11 клас: аудіювання, читання, граматики, лексика/ Т. М. Кіктенко, Л. Ю. Шелест, О. С. Любченко. Х.: ТОВ «Видавнича група «Основа»; 2006. – 160с;
4. Тестовий контроль лексичних навичок аудіювання (англійська мова). Ніколаєва С. Ю., - К.: ЛЕНВІТ, 1997. – 91с.
5. Лисовець І.П. Інтегроване навчання аудіювання і усного мовлення// Англійська мова і література. – 2004. – № 3.
6. Неділько А. Г. До питання застосування автентичних матеріалів для навчання іноземних мов // Іноземні мови. - 1998.-№4.- с. 11-12
7. Петрашук О.П. Автентичність як ознака комунікативного тестування //Іноземні мови.-1997.-№4.- с 3-5
8. Гапонова С.В. Деякі особливості текстів для навчання аудіювання учнів старшої школи// Іноземні мови. – 2003. – № 3.
9. Пруссаков М.М. Складності при навчанні аудіювання іноземного тексту / М. М. Пруссаков // Іноземні мови в школі. – 1981. – № 5. – С. 57-62.
10. www.repetitor.com.ua
11. <http://enguide.ua/ua/magazine/gde-skachat-audioknigi-na-angliyskom-yazyke>

«Разноуровневые задания по развитию навыков аудирования по английскому языку».

И. Н.Кулик

Использование текстов для аудирования в процессе обучения в значительной степени облегчает овладение навыками говорения, улучшает слуховую память, способствует усвоению лексического состава языка и его грамматической структуры. Тексты рассчитаны на разный уровень подготовки студентов и их словарный запас.

Ключевые слова: тексты на аудирование, системы упражнений для совершенствования умений аудирования.

Multilevel targets for the development of listening skills in English.

I.M. Kulyk

The use of texts for listening in the learning process greatly simplifies mastering the skills of speaking, improves auditory memory and promotes the assimilation of the vocabulary of the language and its grammatical structure. The texts are for different levels of training of students and their vocabulary.

Keywords: texts in listening, system of exercises to improve listening skills.

УДК 338.124.4

**УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО ФАХУ»**

О.В. Литовченко, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Розкриті поняття сучасної технології навчання, наводиться опис показників особистісно орієнтованих технологій навчання та їх практичне застосування при викладанні дисципліни «Вступ до фаху».

Ключові слова: технологія навчання, технологічний та гуманістичний підхід до навчання, мотивація навчання, модульні технології навчання, ситуаційне навчання, імітаційне навчання, ігрові технології, дискусія.

Постановка проблеми. Одним зі стратегічних завдань реформування освіти в Україні є формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я. Це вимагає розроблення і наукового обґрунтування змісту і методики організації навчально-виховного процесу. Тому сучасна педагогічна наука і практика зосередили увагу на пошуку таких технологій навчання, які б забезпечували всебічний розвиток особистості студента, сприяли його самовираженню. Наслідком таких пошуків є нові технології навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що розглядаються, опубліковані в ряді робіт. Одне з перших визначень технологій навчання середини 50-х років минулого століття стосувалося програмованого навчання. У середині 70-х років визначення педагогічної технології часто пов'язувалося з поняттям оптимізації вивчення, розробка і застосування принципів оптимізації навчального процесу на основі новітніх досягнень науки і техніки у технічних засобах навчання.

Сучасні дослідники технологій навчання схиляються до визначення оптимізації як галузі знань, що охоплює сферу практичних взаємодій викладачів і студентів у будь-яких видах діяльності, організованих на основі чіткої постановки мети, систематизації, алгоритмізації прийомів навчання. Деякі з них вважають сучасний етап розвитку освіти перехідним від традиційних засобів масової інформації (книги, кінофільми, телебачення) до

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

так званих нових інформаційних технологій (комп'ютерних систем збереження інформації, лазерних каналів зв'язку, мікроелектронних пристроїв тощо).

Мета та завдання. На зміну окремим формам та методам активного навчання, що робить процес навчання розірваним на частини, приходять цілісні освітні технології взагалі і технології навчання, зокрема. Завданням є розкриття «технологічності» навчального процесу в тому, щоб зробити навчальний процес повністю керованим; розглянути способи реалізації такого процесу.

Виклад основного матеріалу. Будь-яка освітня концепція реалізується у певній системі дій. Якщо ця система досить варіативна і гнучка, її називають методикою навчання. Якщо ж є більш-менш чітка алгоритмічна послідовність і гарантується одержання кінцевого результату, цю систему називають **технологією**.

Активні й інтенсивні технології навчання відзначаються інтенсивною подачею матеріалу, активною позицією і самостійністю студентів, постійним самоконтролем і самокорекцією, діалогічністю, проблемністю. Оскільки вони розвивають кращі ідеї традиційного навчання, їх називають сучасними, інноваційними.

Усе ширше впроваджується в практику дистанційне навчання, що використовує комп'ютерні системи. У такий спосіб розвивається технократичне мислення, що стає еталоном раціонального мислення.

Технологічний навчальний процес складається з послідовних навчальних процедур: забезпечення уваги, створення мотивації, постановка цілей, залучення (пригадування) всього необхідного матеріалу, стимулювання і керівництво навчальною діяльністю, мотивування досягнення намічених навчальних результатів, перевірка їх правильності, забезпечення зворотного зв'язку на основі тестового контролю і необхідної корекції, підсумкова критеріальна оцінка результатів.

Технологічний підхід сформулював принципи організації навчальної діяльності: «принцип еквівалентної практики» - умови навчання і дії студентів у ході навчання точно відповідають очікуваним діям під час тесту чи іспиту; «принцип аналогічної практики» - можливість відпрацьовувати акти поведінки у схожих, але не ідентичних ситуаціях з кінцевою поведінкою; «принцип знання результатів» - негайне повідомлення студенту результату його дії; позитивних «підкреслюючих реакцій» з боку викладача - неправильні дії не критикуються, а конструктивним чином коментуються.

Сучасна гуманістична психологія розглядає навчання як процес, спрямований на центральну фігуру цього навчання - студента. Саме студент є основним учасником будь-якого освітнього процесу і цей процес має відповідати його цінностям та інтелектуальним здібностям. Викладач же покликаний полегшувати процес навчання, створювати атмосферу взаємної довіри і живого спілкування, тобто сприяти реалізації особистості студента в процесі навчання.

Гуманітарна технологія в процесі навчання у вищій школі передбачає вирішення наступних завдань:

- забезпечення підготовки студентів до інноваційної професійної діяльності через навчання інноваційного типу;
- заміщення пасивної професійно-особистісної позиції студентів на активну;
- переведення навчальної діяльності студентів із режиму одержання інформації в режим інноваційного розроблення, спільного пошуку орієнтирів практичної діяльності;
- удосконалення цієї діяльності через осмислення і перебудову професійно-особистісного досвіду на основі рефлексивної діяльності.

Традиційні принципи, форми, методи та технології у вищій школі залишаються основними, незважаючи на постійну критику, і домінуватимуть стільки, скільки існуватиме суспільство, яке вимагає функціональної підготовки спеціалістів у закладах вищої освіти. Нові перспективні принципи, форми, методи, педагогічні технології будуть утверджуватися з

розвитком елементів нового суспільства, що одержало назву постіндустріального чи інформаційного. Для підготовки працівників такого суспільства необхідна нова освітня технологія, компоненти якої вже існують і використовуються в освітній практиці.

Доцільність нових технологій визначається:

- ♦ філософією індивідуального вільного вибору людиною свого життєвого шляху;
- ♦ ціннісною орієнтацією на вільне самовизначення особистості, у якому освітня діяльність займає одне із провідних місць і є важливим засобом розвитку особистості;
- ♦ ідеєю варіативності предметно-змістового наповнення освіти, принциповою установкою на багатоманітність освітніх потреб особистості, шляхів, способів і засобів включення особистості в освітній процес.

Під час вивчення дисципліни «Вступ до фаху» можна застосовувати наступні види технологій навчання.

Модульні технології навчання. Структура вивчення дисципліни передбачає три системні модулі: базовий, основний і розширений.

Зміст базового модуля складають фундаментальні знання - основні поняття і положення навчальної дисципліни, її наукові методи і система вправ, яка виробляє навички вирішення відповідних завдань.

Зміст основного модуля - вимоги державного стандарту з даної дисципліни.

Розширений модуль складають: додатковий теоретичний матеріал, до якого студент може звернутися для поглибленого вивчення тем; детально розроблені розділи курсу, матеріал яких має задовольнити професійні і творчі запити студента; вправи і завдання дослідницького характеру. Усі три модулі на рівні структурних компонентів містять вправи і завдання, за допомогою яких у студентів виробляються відповідні практичні уміння і навички, а також методи і засоби підсумкового оцінювання рівня засвоєння знань.

Технологія ситуатійного навчання (кейс-метод). Сутність цього методу можуть ілюструвати шість основних ідей.

По-перше, мета навчання відрізняється від класичної схеми (навчити, дати єдино правильні, раз і назавжди визначені знання, вміння та навички). Навчальний процес орієнтований на усвідомлення не єдиної, а багатьох істин. Студенти разом з викладачем розглядають навчальну проблему, яка має декілька варіантів вирішення.

По-друге, на відміну від традиційних технологій, кейс-методу властивий демократичний характер процесу одержання знань. Студент є рівноправним учасником обговорення проблеми.

По-третє, результатом застосування кейс-методу є не лише знання, а й професійні навички. Студент має нагоду не лише отримати інформацію про сучасні методи, прийоми, технології, а й спробувати їх застосувати, оволодіти навичками роботи за якоюсь технологією.

По-четверте, технологія застосування кейс-методу є досить чіткою і простою. За певними правилами виробляється модель конкретної ситуації, яка зустрічається в реальній професійній практиці, та комплекс знань, практичних навичок, необхідних спеціалісту для її вирішення. Ця модель оформляється у вигляді тексту обсягом 10-50 сторінок, який і називається «кейсом». Студенти вивчають його, залучаючи матеріали оглядових лекцій, інші різноманітні джерела інформації. Потім зміст кейсу детально обговорюється на практичних заняттях та диспутах, де викладач виконує роль керівника процесу співтворчості, ставить запитання, фіксує відповіді, підтримує дискусію.

По-п'яте, перевагою кейс-методу є не лише отримання знань і формування практичних навичок, а й розвиток системи цінностей студентів, їх професійних позицій, життєвих настанов, своєрідного професійного світосприймання.

По-шосте, кейс-метод дає можливість досягти задоволення від пізнання нового, адже долається такий «непоборний» дефект традиційного навчання, як сухий, неемоційний виклад

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

матеріалу. Творча конкуренція, своєрідна ейфорія, захопленість, позитивні емоції, що закономірно виникають під час обговорення кейсу, дають насолоду мислячому студенту.

Технологія повного засвоєння. вихідним моментом є положення, що всі студенти здатні й повинні засвоїти необхідний навчальний матеріал. Для цього мають бути встановлені критерії засвоєння чи стандарти освіти. Технологія повного засвоєння має такі етапи:

- точне визначення критеріїв засвоєння теми, що фактично є переліком конкретних результатів навчання (мети навчання і визначених рівнів засвоєння, передбачених програмою);
- підготовка перевірочних робіт-тестів;
- поділ навчального матеріалу на окремі фрагменти (навчальні модулі), які є цілісними розділами навчального матеріалу;
- визначення результатів, яких слід досягти в ході навчання, складання поточних перевірочних робіт, що дають змогу переконатися в досягненні мети вивчення кожної навчальної одиниці; основним призначенням поточних тестів є виявлення необхідності корекції навчання;
- вибір методів вивчення матеріалу, складання навчальних завдань;
- вироблення альтернативного додаткового матеріалу та матеріалу для проведення корекції з кожного тестового питання.

Імітаційні технології навчання. Технології, що моделюють у навчальному процесі взаємини і умови реального життя. Імітаційні технології мають такі особливості:

- студенти не пасивні об'єкти навчального процесу, а суб'єкти своєї діяльності й усього свого життя;
- студенти мають змогу бачити перспективи свого життєвого шляху, свідомо розвивати свої здібності;
- розвиток у студентів ціннісних орієнтацій, взаємин, культури спілкування, культури мислення, методів діяльності (планування, прогноз, аналіз рефлексія);
- організація діяльності груп (колективів), у процесі якої відбувається засвоєння існуючої культури, розвиток особистості і групи.

Дискусія як технологія навчання. Етапи дискусії:

- пошук і визначення проблем чи труднощів, які можна вирішити груповими методами (шляхом вироблення загального підходу, досягнення консенсусу);
- формування проблеми в ході групового аналізу і обговорення;
- аналіз проблеми;
- спроби знайти вирішення проблеми (вони можуть бути тривалим процесом, який передбачає обговорення, збір даних, залучення зовнішніх, сторонніх джерел інформації тощо; попередні «робочі» висновки, систематизація й огляд ідей, досягнення консенсусу);
- формулювання висновків, їх обговорення й перевірка аж до досягнення підсумкового рішення.

Проведення навчальних дискусій:

1. З викладачем у ролі ведучого («еволюційна» дискусія).
2. Зі студентом у ролі ведучого.
3. Без ведучого (самостійно організована).

Форми дискусій: круглий стіл; засідання експертної групи; форум; симпозіум; дебати; судове засідання.

Висновки. Отже, в ході розгляду сучасних освітніх технологій, ми переконалися, що «педагогічна технологія - це проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці». На жаль, зараз має місце бути, в основному, традиційна педагогічна система без

діагностичних цілей і об'єктивного контролю з традиційною системою управління навчанням. Оновлення педагогічної системи можливе тільки через науково обгрунтоване вдосконалення педагогічної технології, яка передбачає суворо наукове проектування і точне відтворення, що гарантують успіх педагогічних процесів.

Література

1. Амонашвілі Ш. А. Роздуми про гуманної педагогіки / / Амонашвілі Ш. А. - М.: Изд. Будинок Амонашвілі, 1995 р. 496 с.
2. Беспалько В. П. Складові педагогічної технології. / / Беспалько В. П. - М.: Педагогіка, 1989 р.
3. Горшкова В. В. Гуманітарна природа освітніх технологій в межах суб'єктної педагогічної реальності / / Горшкова В. В. - Вл-к, 1999 р. - стор 83-85.
4. Кан-Калик В. А., Нікандров М. Д. Педагогічна творчість / / Кан-Калик В. А., Нікандров М. Д. - М.: Педагогіка, 1990 р. - с. 32-82.
5. Кузьміна Н. В. Методи дослідження педагогічної діяльності / / Кузьміна Н. В. - Л.: ЛДУ, 1970 р.
6. Кларін М. В. Технологія навчання: ідеал і реальність / / Кларін М. В. - Рига, «Експеримент», 1999 р.-180 с.
7. Щуркова Н. Є. Практикум з педагогічної технології / / Щуркова Н. Є. - М., 1998 р. - 250 с.

Раскрыто понятие современной технологии обучения, приводится описание показателей личностно ориентированных технологий обучения и их практическое применение при преподавании дисциплины «Введение в специальность».

Ключевые слова: технология обучения, технологический и гуманистический подход к обучению, мотивация обучения, модульные технологии обучения, ситуационное обучение, имитационное обучение, игровые технологии, дискуссия.

Cutting the concept of modern education technology, provides a detailed breakdown of the personality-oriented learning technologies and their practical application in teaching the course «Introduction to the profession».

Keywords: learning technology, technological and humanistic approach to learning, motivation, training, modular training techniques, situational training, simulation training, gaming technology, the discussion.

УДК 378

ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ПРИ ВИВЧЕННІ ГУМАНІТАРНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА»

**Т.В.Малюх, викладач вищої категорії, викладач-методист ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»**

У статті подані інноваційні технології навчання, які сприяють реалізації комплексних цілей щодо засвоєння знань.

Метою державної Національної програми «Освіта» («Україна ХХІ ст.») є виведення освіти в Україні на рівень розвинутих країн світу, що можливо лише за умов відходу від авторитарної педагогіки і впровадження сучасних педагогічних технологій. Саме цим зумовлена зараз увага педагогів, методистів до інновацій.

Термін «інновація» означає оновлення процесу навчання, який спирається, головним

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

чином, на внутрішні фактори. Запозичення цього терміна пов'язане з бажанням виділити мотиваційний бік навчання, відмежуватися від чергових «переможних методик», які за короткий час повинні дати максимальний ефект незалежно від особливостей групи та окремих студентів, їхніх бажань, здібностей тощо.

Курс «Зарубіжна література» - важлива складова літературної та загальногуманітарної освіти сучасних українських студентів, оскільки синтезує в собі найвищі досягнення культури народів світу і створює умови для перетворення її найважливіших цінностей і надбань в індивідуальний досвід особистості, дає унікальну можливість вчитися жити в конкретному соціокультурному просторі, усвідомлюючи його неоднорідність та неоднозначність. Цей курс також суттєво впливає на оновлення змісту вітчизняної освіти, плекання гуманістичного світогляду та гуманітарної зорієнтованості особистості, сприяє виконанню стратегічного загальнодержавного завдання інтеграції України у світовий духовно-культурний простір.

Метою вивчення курсу зарубіжної літератури в коледжі є формування широкої читацької компетенції у студентів, яка базується на знаннях, уміннях пізнавального і творчого характеру, соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо. Ця мета реалізується в таких першорядних завданнях:

- формування гуманістичного світогляду та гуманітарної свідомості самостійної, творчої особистості;
- стимулювання інтересу до читання в цілому;
- формування стійкої мотивації вивчення літератури, відчуття краси та виразності художнього слова;
- плекання вміння сприймати прекрасне, творити власну особистість його засобами;
- створення умов для активного осягнення програмового матеріалу завдяки насиченій розумовій діяльності, зацікавленості процесом навчання;
- сприяння виробленню естетичних смаків, поглядів і уподобань студентів;
- розвиток умінь сприймати літературний твір як явище мистецтва у єдності його змістових та формальних особливостей;
- формування читацької культури, творчих здібностей, критичного мислення, навичок самостійного аналізу та аргументованого оцінювання прочитаного;
- підвищення загального рівня культури студентів як повноправних членів соціуму та активних учасників соціальних процесів;
- виховання в студентів поваги до національної культури та інших етнокультурних традицій;
- формування планетарного мислення, вільної орієнтації в розмаїтті культурних явищ;
- виховання поваги до книги, до художнього твору, що є унікальною одиницею передачі інформації.

Вивчення зарубіжної літератури на першому курсі ВНЗ I-II р.а. здійснюється за програмою, затвердженою Міністерством освіти і науки України: Зарубіжна література, 2010 рік. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів/ Автори Ю.І. Ковбасенко, Г.М. Гребницький, Н.О. Півнюк, К.Н.Баліна, Г.В.Бітківська. Керівник авторського колективу Ю.І. Ковбасенко. За загальною редакцією Д.С. Наливайка. - К., Ірпінь: Перун, 2005. - 112 с. Добір і організація навчального матеріалу курсу зарубіжної літератури здійснюється на основі поєднання особистісно зорієнтованого, комунікативно-діяльнісного та соціокультурного підходів. В основу курсу зарубіжної літератури покладено особистісно зорієнтовану модель навчання, умовою ефективного застосування якої є використання таких методичних підходів, які передбачають позицію студента як активного співтворця заняття, самого процесу вивчення літератури. Така позиція формується завдяки системному використанню міжлітературних зв'язків і міжпредметної інтеграції, створенню системи проектної діяльності (дослідницької, творчої тощо) й умов для самопізнання особистості студента в процесі

вивчення зарубіжної літератури. Отже, заняття зарубіжної літератури мають створювати умови для реалізації принципів національного й полікультурного виховання, мотивації творчої активності, формування досвіду творчої діяльності та емоційно-ціннісного сприйняття світу.

Однією із передумов якісної роботи викладача і ефективності навчання студентів зарубіжної літератури є наявність підручників і навчально-методичних комплектів.

Вивчення курсу зарубіжної літератури в коледжі здійснюється українською мовою. З метою створення сприятливих умов для самореалізації й мовного самовияву кожного студента, формування полікультурної особистості можливим є вивчення творів світової класики *мовою оригіналу*, яку студенти вивчають і знають.

І саме заняття зарубіжної літератури – це насамперед заняття, на яких викладач уміло використовує всі можливості студента, весь його можливий потенціал з метою активного розумового розвитку, формування моральних якостей.

Актуальним є питання створення належних умов і залучення цілеспрямованих заходів щодо розвитку пізнавально-творчих здібностей студентів при вивченні предмету «Зарубіжна література». Тут потрібно урахувати принципи:

- індивідуальне й диференційоване навчання з наданням можливості вибору завдань студентів;
- постановка й вирішення проблемних і творчих ситуацій;
- діалогічність і комунікативність навчання з метою розвитку комунікативних здібностей студентів;

- створення психологічно сприятливого клімату в колективі, коли викладач і студент виступають активними й взаємодіючими суб'єктами діяльності.

Пошук інновацій у формах навчання привів до появи нестандартних занять. Серед найбільш розповсюджених типів нестандартних занять виступають ділові ігри, прес-конференції, заняття типу КВК, заняття-конкурс, заняття-«суд», заняття-концерти, рольові ігри, конференції, семінари, екскурсії, заняття-подорож, заняття-«літературне кафе».

Більшість занять нестандартної форми передбачає групове навчання, що сприяє реалізації комплексних його цілей засвоєнню знань: формує навички самоконтролю, почуття обов'язку й відповідальності за результати навчання.

На заняттях з використанням активних методів навчання з'являється можливість формування дуже важливих для майбутньої професійної діяльності якостей.

Існує кілька поглядів на нестандартне заняття.

На думку О. Антипової, В. Паламарчук, Д. Рум'янцевої та ін., суть нестандартного заняття полягає в такому структуруванні змісту і форм, яке б викликало насамперед інтерес студентів і сприяло їхньому оптимальному розвитку й вихованню. Л. Лухтай називає нестандартним таке заняття, яке не вкладається (повністю або частково) в межі виробленого дидактикою, на якому викладач не дотримується чітких етапів навчального процесу, методів, традиційних видів роботи. Е. Печерська бачить головну особливість нестандартного заняття у викладанні певного матеріалу у формі, пов'язаній з численними асоціаціями, різними емоціями, що допомагає створити позитивну мотивацію навчальної діяльності. О. Митник і В. Шпак наголошують, що нестандартне заняття народжується завдяки нестандартній педагогічній теорії, вдумливому самоаналізу діяльності викладача, передбаченню перебігу тих процесів, які відбуваються на заняттях, а найголовніше – завдяки відсутності штампів у педагогічній технології.

Класифікація нестандартних занять ще не склалася, але добірка їх уже досить різноманітна. Аналіз робіт науковців (Т. Байбара, Н. Вакарчук, Л. Варзацька, Т. Гусак, О. Кузьменко, Е. Печерська, О. Савченко, Н. Стяглик, Г. Тарасенко, В. Шпак), методистів (В. Авер'янова, Д. Вельбрехт, В. Заворотнюк, Г. Лисенко, Л. Лухтай, Н. Токар, В. Лекіна), ознайомлення з досвідом роботи педагогів-практиків (В. Бутрім, І. Волкова, І. Гуревич, Н. Гордуз, В. Демчук, Л. Доренська, Л. Козоріз, Г. Крупська, О. Митник, І. Мушак, І. Опанасець, Т. Пасічник, П. Пашаніна, Л. Пензар, О. Полєвікова, Л. Тумакова, Т. Шафрай та ін), дають підстави заявити, що форми занять, які застосовуються в сучасній освіті, можна згрупувати наступним чином:

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

- бінарні заняття;
- віршовані (римовані) заняття;
- інтегровані (міжпредметні) заняття;
- заняття-дискусії (заняття-діалог, заняття-диспут, заняття запитань і відповідей, заняття - засідання, заняття - круглий стіл, заняття - конгрес, заняття - практикум, заняття - прес-конференція, заняття - проблемний стіл, заняття - семінар, заняття - суд, заняття - телеміст);
- заняття - дослідження (заняття - знайомство, заняття - панорама ідей, заняття - пошук, заняття - самопізнання, заняття «Слідство ведуть знавці», заняття «Що? Де? Коли?»);
- заняття - звіти (заняття - аукціон, заняття - залік, заняття - захист, заняття - інтерв'ю, заняття - екзамен, заняття - ерудит, заняття - композиція, заняття - концерт, заняття - огляд знань, заняття - презентація, заняття - ярмарок);
- заняття - змагання (заняття - брейн-ринг, заняття - вікторина, заняття - КВД - конкурс винахідливих та допитливих, заняття - КВК - конкурс веселих та кмітливих, заняття - конкурс, заняття - мозкова атака, заняття - турнір);
- заняття - мандрівки (заняття - екскурс, заняття - екскурсія, заняття - марафон, заняття - подорож);
- заняття - сюжетні замальовки (заняття - віночок, заняття - вечорниці, заняття - драматизація, заняття - казка, заняття - картинна галерея, заняття - ранок, заняття - спектакль, заняття - фестиваль, заняття - усний журнал).

У запропонованій класифікації бінарні, віршовані та інтегровані заняття виділені окремо. Інші ж види занять зібрані за групами, що відрізняються характером реалізації творчого потенціалу викладача й студентів.

Вважається, що ця класифікація не суперечить підходу до заняття, виробленому в сучасній дидактиці. Бо головне завдання педагога - не тільки чітко усвідомлювати мету кожного окремого заняття, а й розуміти важливість проведеного заняття як органічної ланки загального ланцюжка даної теми, розділу, курсу, циклу, всього навчально-виховного процесу.

На заняттях зарубіжної літератури в студентів формуються найважливіші соціально-моральні уявлення й орієнтири, вивчення літератури сприяє вихованню суспільно зрілої, активної, творчої особистості. Одним із головних завдань сучасного викладача літератури є формування особистості через виховання кваліфікованого читача.

Внаслідок цього виникає необхідність удосконалення методики викладання літератури в цілому, зокрема – оптимізації методичних прийомів і форм аналізу художнього тексту, спрямованих на досягнення цілісності сприймання курсу літератури, побудови системи занять, що допомагає простежити духовне зростання студентів під час вивчення різних тем у курсі «Зарубіжна література».

Під час вивчення зарубіжної літератури слід активніше використовувати сучасні педагогічні технології: комп'ютеризоване навчання, інтерактивні види і форми роботи. Вони збільшують пізнавальну самостійність студентів та мотивують потребу розвитку їхньої читацької культури. Серед інтерактивних форм роботи на заняттях зарубіжної літератури поширення набуває навчальна взаємодія студентів у парах, мікрогрупах, групах, що здебільшого застосовується під час пошуку та аналізу інформації, виконання практичних завдань, підготовки диспутів, семінарів, різноманітних творчих завдань. З метою надання студентам більших можливостей для спілкування, висловлювання власних думок і почуттів домінуючою формою навчання на заняттях зарубіжної літератури в усіх групах має бути діалог, під час якого виявляється рівень знань студентів.

На сучасному етапі розвитку освітньої системи в процесі викладання зарубіжної літератури зростає роль інноваційних технологій, використання яких значно сприятиме піднесенню якості та інтенсивності навчального процесу, приверненню уваги студентів до найкращих надбань світової літератури. Одним із продуктивних і перспективних напрямів такої роботи є використання можливостей комп'ютерної техніки, за допомогою якої насамперед якнайкраще вирішується проблема забезпечення викладача й студента художніми текстами та науково-методичною літературою.

Ще одним напрямом роботи, пов'язаної з оновленням методичної бази вивчення зарубіжної

літератури, є використання мультимедійних технологій, які являють собою скоординоване одночасне функціонування візуального й аудіорянів, використання фото - й кіноматеріалів, малюнків, таблиць, схем, текстів та ін., підпорядкованих певній навчальній темі. Викладач може використовувати готові мультимедійні навчальні програми, а може розробляти власні зразки таких програм.

Інноваційні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті. Їх перевага в тому, що студенти засвоюють всі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, оцінка), в групах збільшується кількість студентів, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. Студенти займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає їхній інтерес в отриманні знань.

Отже, у сучасному суспільстві навчання можна організувати таким чином, що джерелом знань виступатиме не тільки викладач, а й комп'ютер, телевізор, відео. Студенти, відповідно, повинні вміти осмислювати отриману інформацію, трактувати її, застосовувати в конкретних умовах; водночас думати, розуміти суть речей, вміти висловити особисту думку. Саме цьому сприяють інноваційні технології навчання.

В статье представлены инновационные технологии обучения, которые способствуют реализации комплексных целей по усвоению знаний.

In the article innovative learning technologies that facilitate the implementation of integrated goals of learning are presented

УДК 378

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АГРАРНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

***Р.Б. Петрух, асистент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»***

У статті розглядаються фактори формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів аграрних вищих навчальних закладів.

У вітчизняній вищій школі ідеї новітньої компетентнісної концепції нині вступають у певні протиріччя з усталеною педагогічною практикою. Зокрема, наявною є суперечність між сучасними вимогами до випускників магістерської програми «Педагогіка вищої школи» та їх підготовленістю до здійснення комунікативної діяльності. Крім того, досягнення необхідної якості підготовки викладачів вищих аграрних навчальних закладів на сьогоднішній день гальмується недостатністю конкретних теоретичних і методичних розробок реалізації ідей компетентнісної концепції, що негативно позначається на підготовленості майбутніх викладачів до професійно-педагогічної взаємодії.

Підкреслимо, що теоретичні і методичні аспекти формування професійної компетентності викладача вищої школи розглядали А. Ашерів, Н. Брюханова, О. Гура, Т. Добудько, О. Коваленко, М. Лазарев, П. Лузан, В. Манько, Н. Побірченко, Л. Тархан, Л. Шовкун; аспекти формування комунікативної компетентності висвітлювали Д. Годлевська, Г. Данченко, С. Климчук, С. Козак, В. Кручек, С. Макаренко, О. Павленко, В. Теслиук та ін. Проте аспекти обґрунтування основних педагогічних факторів ефективного формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів аграрних ВНЗ до цього часу не були предметом науково-педагогічного дослідження.

Мета дослідження – засобами експертного оцінювання визначити основні фактори та обґрунтувати домінантні педагогічні умови ефективного формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Аналіз педагогічної практики свідчить, що комунікативна підготовка майбутніх викладачів аграрних ВНЗ є складним, динамічним процесом, який має враховувати дієвість об'єктивних та суб'єктивних факторів розвитку здатностей магістрантів успішно здійснювати педагогічну взаємодію.

Для вивчення факторів, що чинять найбільший вплив на формування комунікативної компетентності магістрантів, було проведено анкетування викладачів (14 осіб), що брали участь у підготовці викладачів за магістерською програмою «Педагогіка вищої школи» (НУБіП України). За результатами пілотажного дослідження визначено такий комплекс факторів: активність студента у навчанні; задатки комунікативних здібностей; інтерактивні технології навчання; комп'ютерна мережа Інтернет; культурно-масова робота; мовне середовище; мотивація навчання студентів; навчальні дисципліни «Основи педагогічної майстерності», «Риторика» тощо; педагогічна майстерність викладача; професійно-ціннісні орієнтації особистості; самоаналіз актів комунікації; практична підготовка магістрантів; групові форми навчання; дискусійні методи навчання; колектив академічної групи. У подальшому для визначення основних, домінантних факторів формування комунікативної компетентності магістрантів було проведено їх експертну оцінку. Відмітимо, що експертам було запропоновано проранжувати 11 факторів комунікативної підготовки магістрів, що найчастіше відзначалися респондентами на попередньому етапі.

Найменшу суму рангів набрав фактор «Мотивація навчання студентів» (більшість експертів поставили цей фактор на перше місце!). Це, на нашу думку, є очікуваним результатом: педагогічний загал вищих навчальних закладів переконаний, що лише вмотивоване оволодіння студентами майбутньою професійною діяльністю забезпечує необхідну якість їх підготовки. На другому місці – фактор, що також пов'язаний з мотиваційно-ціннісною сферою особистості – «Професійно-ціннісні орієнтації особистості». Ученими доведено, що у формуванні особистості майбутнього фахівця ціннісні орієнтації визначають напрям і рівень активності та суттєво впливають на його професійні якості.

Із досліджень відомо, що з мотивацією, професійно-ціннісними орієнтаціями студентів поєднана й активність студента у навчанні. Це пояснює той факт, що фактор «Активність студента у навчанні» експерти поставили на третє місце.

Експерти переконані, що осмислення студентом власної життєвої програми, цілей, цінностей, установок, прагнень відіграє важливу роль у формуванні комунікативної компетентності: четверте місце вони відвели фактору «Самоаналіз актів комунікації».

Майже поряд із попереднім фактором за сумою рангів виявився фактор «Інтерактивні технології навчання». Варто погодитися з ученими у тому, що при інтерактивному навчанні усі студенти взаємодіють між собою, обмінюються інформацією, продуктивно розвивають комунікативні уміння.

Експерти відзначили, що фактор «Педагогічна майстерність викладача» також є провідним у формуванні комунікативних здатностей студентів. Варто сказати, що високі статусні характеристики цього фактора нами заздалегідь передбачувалися: саме від особистості викладача, його здатностей творчо організувати педагогічну взаємодію залежить, в цілому, і продуктивність навчання студентів.

Отже, засобами експертної оцінки визначено, що основними, домінантними факторами формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників є: 1) мотивація навчання студентів; 2) професійно-ціннісні орієнтації особистості; 3) активність студента у навчанні; 4) самоаналіз актів комунікації; 5) інтерактивні технології навчання; 6) педагогічна майстерність викладача. У подальших дослідженнях на основі визначених факторів обґрунтуємо педагогічні умови цілеспрямованого формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників.

В статье рассматриваются факторы формирования коммуникативной компетентности будущих преподавателей аграрных вузов.

In the article the factors of formation of communicative competence of future teachers agricultural universities are pointed out.

УДК 371

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ В ОСВІТІ

*С.М. Руднєва, викладач вищої категорії, викладач – методист ВП НУБіПУ «Бобровицький
коледж економіки та менеджменту ім. О. Майновій»*

У статті висвітлюються потенційні можливості використання ІКТ та можливостей Інтернет для розвитку професійної компетентності вчителів як чинника підвищення конкурентоздатності педагога.

Сучасні педагогічні технології, педагогічні інновації, освіта.

Постановка проблеми. В сучасних умовах викладачі змушені шукати та використовувати такі моделі навчально-виховного процесу, які б затвердили якісно нові взаємовідносини між його учасниками. Ці моделі спрямовані на гуманізацію та активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів - з одного боку, з іншого - поєднуються з якісним оволодінням ними необхідним комплексом знань, умінь і навиків.

Актуальність даної теми обумовлена впровадженням в діяльність навчального закладу інформаційних технологій і на сьогодні є пріоритетним напрямком реалізації державної освітньої політики. У рамках виконання Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» освітня галузь почала активно модернізувати процес професійної підготовки фахівців різних спеціальностей, впроваджуючи інформаційні і комунікаційні технології та засоби навчання.

Метою даної роботи є обґрунтування теоретико-методологічних принципів використання інформаційних технологій і засобів навчання. Саме сучасні інформаційні технології зробили можливим доступ кожного фахівця до величезної кількості різних видів інформації. Але, щоб доступ до інформаційно-комп'ютерних ресурсів перетворився на володіння ними, студенти повинні оволодіти такими знаннями, вміннями і навичками з інформаційних технологій, які б стали гарантом найповнішої реалізації здібностей особистості та професійно-значущих якостей, підготовки майбутнього фахівця до життєдіяльності у відкритому інформаційному суспільстві [1]. Виходячи з цього, перед даним дослідженням поставлено **наступні завдання:**

1. Проаналізувати теорію і практику впровадження інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес та виявити зв'язок цього впровадження з тенденціями розвитку сучасного суспільства.

2. З'ясувати сутність інтерактивних освітніх технологій навчання та виокремити відповідні інноваційні аспекти управлінської діяльності у зв'язку з впровадженням цих технологій в навчальний процес.

3. Теоретично обґрунтувати, розробити модель впровадження інтерактивних технологій навчання та дослідити вплив її використання на підвищення якості навчального процесу.

Предметом даного дослідження є принципи, методи, засоби організації впровадження інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес вищого навчального закладу.

Об'єктом дослідження є навчальний процес в закладах освіти, зокрема в ВНЗ I-II рівня акредитації.

Методологічною основою роботи є теоретичні положення та висновки надбань світової освітянської думки, технологічний підхід до розробки моделі управління впровадженням інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес з використанням комп'ютерної техніки; особистісно-орієнтований, інформаційно-психологічний, синергетичний підходи до організації навчального процесу у вищому навчальному закладі; Закони України „Про освіту», „Про загальну середню освіту», Національна доктрина розвитку освіти в Україні, Концепція інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів.

Результати досліджень. Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає в тому, що: теоретично обґрунтовано суть впровадження інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес.

Практичне значення дослідження полягає в розробці та впровадженні отриманих результатів: в управлінській діяльності керівників вищих навчальних закладів щодо організації процесу навчання з використанням інтерактивних освітніх технологій; в системі післядипломної освіти для підготовки керівників і педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів до управління впровадженням інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес. Результати дослідження можуть бути використані також для подальшої наукової розробки даної проблематики.

На сучасному етапі розвитку нові педагогічні технології розробляються у теоретичному й дидактичному аспектах. Разом з цим, активно вивчається досвід зарубіжних науково-практичних педагогічних розробок та інновацій.

Насамперед, можна виділити роботи Ю.Бабанського, М.Башмакова, В.Беспалька, І.Бома, Л.Буркової, В.Давидова, Дж.К.Джонса, Д. і Р.Джонсона, Дж.Дьюї, Л.Занкова, Г.Іванова, О.Киричука, М.Кларіна, Л.Лісіна, В.Лозової, Дж.Майер, М.Махмутова, Л.Момота, Є.Пасова, О.Пехоти, Є.Полат, О.Пометун, Р.Реванса, Г.Селевка, М.Скрипника, К.Стоута, Дж.Шнайдера.

Проблемі використання інформаційних технологій в освіті присвячені праці В.Ю. Бикова, М.І. Жалдака, С.А. Ракова, В.М. Кухаренко, А.М. Гуржія, Ю.О. Жука та ін. Дослідник О.Є. Кравчина розглядає проблему інформатизації організаційно-управлінської діяльності в загальноосвітній школі. В.В. Дивак досліджує інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності директора навчального закладу. Дослідження науковців Н.В. Морзе та О.Г. Глазунової присвячені розробці моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі. Н.А. Зінчук досліджує інформаційно-аналітичну компетентність менеджера: значення у професійній управлінській діяльності та передумови формування у ВНЗ.

Разом з цим, впровадження нових технологій у сучасну педагогічну практику просувається дуже повільно, перш за все, із-за недосконалості сучасних технологій управління освіти в цілому та технологій управління процесом впровадження інновацій зокрема.

Інформаційні технології навчання (ІТН) розглядаються як процес підготовки і передачі інформації тому, хто навчається, що реалізується з використанням комп'ютерної техніки і програмних засобів. ІТН передбачає використання поряд із комп'ютерною технікою спеціалізованих програмних засобів навчального призначення (ПЗНП), під якими розуміють ті електронні ПЗ, у яких відображена деяка предметна галузь і де у тій чи іншій мірі реалізується технологія її вивчення і забезпечуються умови для використання різних видів навчальної діяльності [2].

У сучасному суспільстві джерелом знань може виступати не тільки викладач, а й комп'ютер, телевізор, відео. Студенти повинні вміти осмислювати отриману інформацію, трактувати її, застосовувати в конкретних умовах; водночас думати, розуміти суть речей, вміти висловити думку. Саме цьому сприяють інтерактивні технології.

Висновки. Професійна компетентність викладача ВНЗ щодо інформаційних технологій складає основну проблему, яка гальмує процес впровадження ІКТ у систему освіти. У цьому процесі можна виділити два визначальних чинники: сформованість інформаційної компетенції викладача ВНЗ; у загальному плані; розвиток здатності впроваджувати в навчальний процес ВНЗ інформаційно-комунікаційні технології, тобто бути не тільки користувачем готових програмних продуктів, але більшою мірою виступати творцем, розробником власних навчально-методичних програмних засобів [4].

Як зазначають науковці Н.В. Морзе., О.Г. Глазунова, використання ІКТ та дистанційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу поступово вносить зміни в невід'ємні елементи традиційної системи освіти, замінюючи дошку і крейду на електронну дошку і комп'ютерні навчальні системи, книжкову бібліотеку на електронну, звичайну аудиторію на мультимедійну [5].

Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу потребує змін у методиці викладання дисциплін.

Література

1. Гуревич Р., Коломієць А. Можливості новітніх інформаційних технологій у підготовці педагогічних кадрів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. – № 2. – С. 52–53.
2. Корсунська Н.О. Оптимізація комп'ютерних технологій навчання // Професійно-технічна освіта. – 1998. – № 1. – С. 33–38.
3. Кравчина О. Є. Інформатизація організаційно-управлінської діяльності в загальноосвітній школі [Електронний ресурс] / О. Є. Кравчина // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – №3(7).
4. Лагутенко О. Б. Сучасні впровадження програмно-методичного забезпечення у навчальний процес та управління вищим навчальним закладом освіти. – Випуск 11: зб. наук. праць; за ред. П. В. Дмитренка, В. Д. Сиротюка. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – С. 48–53.

Научная новизна и теоретическое значение исследования заключается в том, что: теоретически обосновано суть внедрения интерактивных образовательных технологий в учебный процесс.

Scientific novelty and theoretical significance of the study is that, theoretically grounded essence introduction of interactive educational technologies in the educational process

С.Н. Руднева

ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СОВРЕМЕННОЕ СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ В ОБРАЗОВАНИИ

В статье раскрываются потенциальные возможности информационно-коммуникационных технологий и возможностей Интернет для развития профессиональной компетентности учителей как фактора повышения конкурентоспособности педагога.

Современные педагогические технологии, педагогические инновации, образование.

S.N. Rudneva

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY AS A MODERN TEACHING TOOL IN EDUCATION

The article highlights the potential of information and communication technology and possibility of Internet for the development of professional competence of primary school teachers the competitiveness of the teacher.

Modern educational technology, educational innovation, education.

СЕКЦІЯ 2

ПРИРОДНИЧО- ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

УДК 378

УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОГРАФІЯ»

***В.С. Баранчук, викладач ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майновій»***

У статті розглядається доцільність використання інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі при викладанні дисципліну

Освіта – стратегічна основа розвитку особистості, суспільства, нації і держави, запорука майбутнього.

Основна мета географічної освіти полягає у всебічному розвитку особистості студента з урахуванням його природних задатків, здібностей, інтересів та потреб через формування географічної культури як основи світосприйняття, світогляду та діяльності.

Інтерактивне навчання – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Слово «інтерактив» прийшло до нас з англійської мови від слів «взаємний» і «діяти». Отже, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання реалізує конкретну мету – створити комфортні умови навчання та виховання, які забезпечать активну взаємодію всіх студентів.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної, позитивної взаємодії всіх студентів. Відбувається колективне, групове, індивідуальне навчання у співпраці, коли викладач і студенти – рівноправні суб'єкти навчання. В результаті організації навчання діяльності за таких умов у групі створюється атмосфера взаємодії, співробітництва, що дає змогу викладачу стати справжнім лідером студентського колективу. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, створення проблемних ситуацій.

Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, конструктивно мислити, приймати продумані рішення. Це навчання, занурене у спілкування, діалогове навчання.

Призначення такого навчання полягає в тому, щоб по-перше передати знання, по-друге, усвідомити цінність інших людей.

Однією з умов підвищення ефективності вивчення географії в сучасній школі є побудова процесу навчання на технологічній основі з урахуванням ідей гуманізації навчання та гуманітаризації географічної освіти. Це гарантує досягнення результатів навчання, спрямованих на «формування освіченої творчої особистості», що передбачено стандартом освіти. Для цього необхідно створити комфортні умови навчання, де кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

В. Сухомлинський говорив, що «школа має бути не коморою знань, а середовищем думки. Тоді предмет, що його викладає вчитель, стає не кінцевою метою його діяльності, а засобом розвитку дитини».

З метою розвитку особистості студента я використовую інтерактивні методи у навчально-виховній діяльності.

Однією з таких вправ є «Мозковий штурм». Це ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень шляхом вільного висловлювання думок всіх учасників. Як свідчить практика, шляхом «мозкового штурму» всього за кілька хвилин можна визначити десятки ідей. На занятті називаю тему дискусії і запрошую студентів узяти участь у обговоренні шляхом «штурму», який організовую за такими етапами:

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

- Усі учасники пропонують ідеї щодо розв'язання порушеної проблеми.
- Ідеї записуються на дошці.
- Якщо група вважає кількість поданих ідей достатньою, запис їх припиняється.
- Після того як майже всі ідеї зібрані, вони групуються, аналізуються і відбираються.
- Вибираються ті, що можуть допомогти розв'язати порушену проблему.

Під час проведення «мозкового штурму» дотримуюся таких правил:

- збираю якомога більше ідей щодо розв'язання завдання або проблеми;
- змушую працювати уяву студентів, не відкидаючи жодної ідеї;
- подаю кілька своїх ідей або розвиваю ідеї інших;
- не обговорюю і не критикую ідеї інших.

Наприклад, під час проведення заняття на тему «Глобальні проблеми людства.» для мозкового штурму пропоную запитання: «Як, на вашу думку, можна боротися з екологічними проблемами, а саме забрудненням атмосфери, гідросфери, літосфери?» Серед відібраних ідей аналізуються ті, які найближчі до істини і формується спільна думка.

Робота у великій групі (тобто з усією групою) - навчальний метод, коли вся група обговорює ідеї чи явища, що стосуються певної теми.

Намагаюся уникати «закритих» питань, на які можна однозначно відповісти «так» чи «ні», ставлю відкриті питання, що починаються з «як?», «чому?», заохочую студентів висловити свої думки, судження, почуття. Демонструю увагу до всіх, дякуючи кожному за запитання чи висновок.

Наприклад, на занятті по темі «Країни Африки» для обговорення пропонується питання: «Відомо, що більшість країн Африки у різні часи були колоніями європейських країн. Як це вплинуло на їх розвиток?» Студенти опрацьовують текст підручника, матеріал з додаткових джерел і разом обговорюють виниклі ідеї.

Дуже важливо на заняттях залучати всіх студентів. У цьому допомагають такі методи, як «Коло ідей», «Мікрофон».

«Коло ідей» – студенти, сидячи у колі, мають можливість висловити та обґрунтувати свою позицію. Наприклад, при розгляді питання «Господарство Японії» студенти висловлюють свою позицію щодо того, які галузі господарства потрібно розвивати в країні, щоб вона і надалі залишалася одним із світових лідерів у розвитку. Обов'язково обґрунтовувати свою думку.

«Мікрофон» – по черзі викликаю студентів, які імітують «говоріння» у мікрофон. Інші студенти не можуть говорити, вигукувати з місця, право говорити належить тільки тому, у кого символічний мікрофон.

Наприклад, при вивченні теми «Країни Європи» пропонується ситуація: уявіть, що ваші знайомі придбали туристичну путівку в одну з країн Європи, скажімо, Францію. І просять вас, як знавця географії, назвати географічні об'єкти, місця, міста, історичні пам'ятки, які їм варто відвідати, перебуваючи в цій країні.

Проводжу роботу в малих групах. Більшість завдань виконуються в малих групах або парах. Ця форма роботи корисна для формування навичок участі у дискусії. Більшості студентів легше висловитися в невеличкій групі, до того ж цей метод дає можливість заощадити час, бо відпадає потреба вислуховувати кожного студента у великій групі. Заняття в малих групах дає змогу студентам набути навичок, необхідних для спілкування і співпраці. Дискусії малими групами стимулюють роботу в команді, виховують почуття терпимості й поваги до думки інших. Формую невеликі групи (п'ять-сім студентів), об'єдную їх різними способами:

- прошу студентів розрахуватися на першого, другого, третього, четвертого, п'ятого...;
- роздаю студентам різні картинки з тваринами, рослинами, кольоровими папірцями тощо;
- розподіляю за порами року;
- об'єдную із сусідом, сусідкою.

Наприклад, при вивченні теми «Країни Африки» ділю групу на 4 групи: «історики», «економісти», «географи» і «екологи». Кожна група готує запитання сусідній по їх профілю, тобто

1) про історію формування території; 2) про принципи розміщення населення; 3) про розвиток господарства; 4) про екологічні проблеми. Після опрацювання запитань відбувається обговорення.

Метод «Займи позицію» допомагає вести обговорення дискусійного питання в групі. Використовую його з метою надання студентам можливості висловитися та практикуватися в навичках спілкування. Таким способом обговорюємо проблему доцільності розвитку атомної енергетики в світі під час вивчення теми «Сучасне світове господарство».

Метод «Прес» використовую у випадках, коли виникають суперечливі думки з певної проблеми і потрібно зайняти й аргументувати чітко визначену позицію щодо суспільної чи економічної проблеми, яка обговорюється. Метод надає можливість навчитися аргументовано, в чіткій і стислій формі формулювати і висловлювати свою думку з дискусійного питання.

Наприклад, при вивченні теми «Країни нової індустріалізації Південно-Східної Азії» студенти висловлюють свою позицію щодо можливості розвитку України шляхом країн, що розглядаються.

Виявити різні позиції щодо певної проблеми або суперечливого питання дає можливість застосування методу дискусії. Щоб дискусія була відвертою, створюю в аудиторії атмосферу довіри і взаємоповаги, і тоді всі студенти групи включаються в розумову діяльність і розвивають свої здібності.

Для дискусії пропонуються суперечливі питання. Наприклад, при вивченні «Населення світу» обговорюється питання «Чи буде зростати населення світу в майбутньому?».

З метою розвитку навичок ведення дискусії застосовую метод «Акваріум», суть якого полягає в поділі студентів на дві-три групи для виконання ними певного завдання. Такий метод застосовую, наприклад, при вивченні теми «Глобальні проблеми людства». Для обговорення пропонуються ситуації:

1. Проблема війни і миру в сучасному світі: причини виникнення військових конфліктів та шляхи розв'язання.

2. Демографічна проблема людства: «вибух» чи «криза» загрожує людству?

3. Продовольча проблема в різних кутках світу.

4. Глобалізація: що ми знаємо про це.

5. Екологічна проблема – реально вирішити чи ні?

Запитання до групи:

- Чи доведена думка?

- Чи погоджуєтесь з думкою групи?

- Який з аргументів був найпереконливішим?

Великий інтерес у студентів викликає заняття-вікторина. Під час проведення такого заняття використовуються запитання, підготовлені самими студентами у групах або ж запропоновані викладачем. Основною вимогою до запитань є їх пізнавальність.

Заняття-вікторини найчастіше проводжу як заняття узагальнення знань, наприклад по темі «Політична карта світу».

Активізації розумової діяльності студентів сприяє самостійна робота з вивчення певних тем і складання запитань, на які в тексті немає прямої відповіді, що змушує вдумливо читати текст, осмислювати його. Роботу цю урізноманітнюю, наприклад виділяю своєрідні опорні слова, що визначають основний зміст, розкривають суть явища або процесу, а студентам пропоную скласти за опорними словами розповідь.

Особливо велике значення для активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях географії має навчання їх прийомів роботи з підручником, атласом та контурною картою. На заняттях ознайомлюю з усіма видами карт, схемами, додатками. Коли матеріал простий і доступний, використовую самостійну роботу за підручником у парах чи групах, поєднуючи з бесідою.

Якщо матеріал заняття тісно пов'язаний з попереднім й студенти краще підготовлені до його засвоєння, бесіда може мати проблемний характер.

Для кращого розуміння певних ознак чи явищ використовую метод пошуку аналогій. Це узагальнення певних ознак чи властивостей одних предметів і пошук подібних властивостей інших. Аналогії можуть бути прямими, символічними, фантастичними. Використання аналогій у творчому процесі розвиває логічне мислення, пам'ять, увагу, фантазію студента.

На етапі закріплення вивченого матеріалу використовую кросворди та ігри: «Хто більше знає», «Поле чудес», вікторини, прийом «П'ять речень», а також складання сенкенів.

На занятті, в залежності від кількості студентів, об'єдную їх у пари, трійки та групи. Усе, що пропонують студенти, обговорюємо. Допмагаю студентам опрацювати інформацію, прийняти власні рішення. Спостерігаю, щоб жоден з студентів не залишився поза обговоренням. Для забезпечення швидкого та ефективного включення студентів в інтерактивну діяльність даю їм пам'ятки, які містять опис діяльності в збірнику «Учись учитись». Робота в групах може бути організована на таких етапах заняття, як актуалізація, вивчення нового та закріплення вивченого матеріалу. На етапі мотивації навчальної діяльності застосовую метод асоціювання, вправу «Мікрофон», «Мозковий штурм». Ці вправи дають можливість студентам вільно висловлювати свої думки.

На інтерактивних заняттях залучаю студентів до визначення мети заняття, тобто очікуваних результатів. Важливо, щоб студент не тільки знав, розумів, чого він досяг, а й чого він хотів би досягти на наступному занятті.

Необхідну інформацію для роботи на занятті студент може отримувати під час міні-лекції, роботи із роздатковим матеріалом, виконання домашнього завдання, викладу повідомлення, опрацювання матеріалу підручника.

Отже, інтерактивні методи навчання дають можливість активізувати мислення студентів, залучати їх до плідної бесіди, мотивувати навчання, показувати різні точки зору, допомагає ставити свої запитання та формувати власну думку.

В статье рассматривается целесообразность использования интерактивных технологий обучения в учебном процессе при преподавании дисциплин.

The article deals with the feasibility of using interactive teaching technologies in educational process in teaching subjects

УДК 37.04

ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

**О.А. Заболотній к.пед.н., доцент кафедри життєдіяльності людини
ВП НУБіП «Ніжинський агротехнічний інститут»**

Анотація: у роботі досліджується проблема врахування індивідуальних, психологічних та вікових особливостей студентської молоді в процесі навчання дисципліни «Фізичне виховання».

Ключові слова: фізичне виховання, спеціальна медична група, вікові особливості, індивідуальні особливості, фізичні навантаження.

Нині в Україні здійснюється широкоформатна освітня реформа. Стратегію і напрями державної політики в галузі освіти визначено Конституцією України, законами України «Про освіту», „Про загальну середню освіту», „Про вищу освіту», Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті. В останній, зокрема, зазначається, що головною

метою української системи освіти є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, а одним з пріоритетів державної політики є особистісна орієнтація освіти. Водночас глобалізація економіки, демократизація та формування інформаційного суспільства, розширення міжнародних зв'язків, приєднання України до Болонського процесу, інші виклики часу вимагають утвердження нової парадигми освіти, впровадження особистісно-орієнтованих технологій навчання, індивідуалізації навчального процесу, реалізації принципу щодо освіти впродовж життя, посилення її конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. В педагогічній діяльності висока ефективність навчання і виховання досягається завдяки всебічному знанню учнів (студентів) з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

Дослідженню особливостей студентського віку приділяли увагу багато психологів (Л. С. Виготський, Е. В. Клімов, В. Н. Осипова, А. О. Смірнов, Г. С. Костюк, І. С. Кон, В. П. Кутіщенко, П. М. Якобсон та ін.), які показали його специфіку та неоднорідність, проаналізувавши основні психолого-вікові особливості інтелекту, вольової та емоційної сфери.

Метою даної статті дослідження проблеми врахування індивідуальних, психологічних та вікових особливостей студентської молоді в процесі навчання дисципліни «Фізичне виховання».

Для досягнення даної мети були поставлені наступні завдання:

- проаналізувати психолого-педагогічну літературу з даної проблеми;
- показати можливі шляхи вирішення даного питання;
- показати результати діяльності запропонованих шляхів вирішення.

Нині існують різні вікові періодизації фаз розвитку дорослої людини. За міжнародною класифікацією завершення юності і початок дорослості починається для жінок в 20 років, а для чоловіків – в 21 рік. Отже, більшість студентів в період навчання у вузі завершує свою фазу юності і переходить у фазу дорослості. В цей період завершуються головні фази біологічного і особистісного розвитку. Формування основних рис та особливостей характеру і особистості студента, як правило, теж завершується.

Між тим розвиток організму й особистості студента характеризується рядом суттєвих протиріч. В процесі його життя виникають і якимось переборюються протиріччя між спадковістю і середовищем, між різними регуляторами його життєдіяльності. Настання фізичної, розумової та трудової зрілості не співпадають в часі. Якщо фізична зрілість вже в основному завершена, то розумова й трудова ще ні. Головне надбання юності – це відкриття свого внутрішнього світу. Для дитини єдиною усвідомленою реальністю є зовнішній світ, куди вона проектує і свою фантазію. Навпаки, для юнака зовнішній, фізичний світ – лише одна із можливостей суб'єктивного досвіду, серцевиною якого є він сам. Набувши можливість заглиблюватися в собі, в свої переживання, юнак відкриває цілий світ емоцій, красу природи, звуки музики, нові фарби. Відкриття свого внутрішнього світу – дуже важлива радісна і хвилююча подія, але вона викликає і багато тривожних, драматичних переживань. Виявляється, «внутрішнє Я» може не співпадати із зовнішньою поведінкою. У 17–20-річному віці ще недостатньо розвинута здатність до регуляції своєї поведінки, чому сприяють і більша «свобода» у навчанні, і послаблення контролю. Через недостатній життєвий досвід деякі студенти плутають ідеали з ілюзіями, романтику з екзотикою тощо.

Студенти вищих навчальних закладів проходять медичний огляд не рідше одного разу протягом навчального року. У результаті зроблених висновків їх розподіляють для занять з фізичного виховання на основну, підготовчу і спеціальну медичні групи. Студентів зі значними відхиленнями в стані здоров'я скеровують на заняття ЛФК до лікувально-профілактичних закладів.

Списки студентів із зазначенням діагнозу медичної групи, завізовані лікарем, передаються завідувачам кафедр вищих навчальних закладів і викладачам з фізичного виховання.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Студенти, віднесені до спеціальної медичної групи, проходять протягом навчального року додаткове медичне обстеження. Поділ студентів на медичні групи Чисельність груп не повинна перевищувати 10-20 осіб на одного викладача. Для занять фізичною культурою і спортом усіх студентів на підставі даних про стан здоров'я і фізичну підготовленість розподіляють на групи: основну, підготовчу і спеціальну.

У спеціальну медичну групу включають студентів, у яких виявлені: ревматизм з поразкою і без поразки клапанного апарату серця; рецидиви ревмокардиту; природжені вади серця; дистрофія міокарду; хронічний тонзиліт з поразкою серця; гнійні і змішані форми синуситів (гаймориту, фронтитів); рецидиви після операцій біляносових пазух; захворювання гортані з порушенням дихання або голосоутворення; хронічні гнійні запалення вуха; хронічне запалення легенів з явищами бронхосклерозу; бронхіальна астма з частими нападами; активна форма туберкульозу; стійке підвищення артеріального тиску; виражені дефекти опорно-рухового апарату; нервової і ендокринної систем; анемія; міопатія і інші виражені порушення зору; наслідки гострих хронічних захворювань і їх загострень. Студентів, які за станом здоров'я, віднесено до спеціальної медичної групи, для занять з фізичного виховання поділяють на підгрупи. Існує два підходи до розподілу студентів на підгрупи: у залежності від характеру захворювання і залежно від важкості і характеру захворювання студентів (функціональним станом).

Заняття з фізичного виховання у студентів спеціальної медичної групи характеризується такими особливостями:

1. Обов'язкове включення в кожне заняття вправ для формування правильної постави, на розслаблення і спеціальних дихальних вправ.
2. Заняття складається з 4-х частин.
3. Шикування студентів відбувається не за зростом.
4. Допустимим є застосування пасивного відпочинку.
5. Дозволяється виконання загальнорозвивальних вправ у довільному, зручному для студентів темпі.
6. Розучування (удосконалення, закріплення) лише однієї вправи в основній частині заняття.
7. Повторення основної вправи на більше 5ти разів.

В організації навчання та реабілітації студентів із відхиленнями в здоров'ї необхідно дотримуватися певного режиму в проведенні занять з ЛФК та інших методів фізичної реабілітації, які в тижневому циклі повинні послідовно чергуватись із заняттями фізичного виховання. На цих заняттях повинні бути враховані насамперед дані медичного діагнозу і прогнозу, а також протипоказання до застосування фізичних навантажень при різних порушеннях організму. Перспективи подальшого розвитку полягають у вивченні та впровадженні нових оздоровчих методик занять фізичними вправами для студентів із ослабленим здоров'ям.

На основі викладеного вище матеріалу можна зробити такі висновки:

- кожна людина єдина й неповторна у своїй індивідуальності, що проявляється в індивідуальних особливостях. Вважається, що виховання й навчання повинні максимально спиратися на індивідуальність;
- необхідність індивідуального підходу викликана тією обставиною, що будь-який вплив неможливий без використання її індивідуальних особливостей, через «внутрішні умови», без урахування яких неможливий по-справжньому дієвий навчально-виховний процес;
- до індивідуальних особливостей відносяться своєрідність відчуттів, сприйняття, мислення, пам'яті, уяви, особливості інтересів, нахилів, здібностей, темпераменту, характеру особистості. Індивідуальні особливості впливають на розвиток особистості, ними значною мірою зумовлено формування всіх якостей

– при врахуванні індивідуальних особливостей підвищується рівень навчання, викладачу простіше працювати зі студентами, коли відомо, на які особливості можна спиратись у процесі роботи. Співробітництво між студентами та викладачем – головна засада результативного навчання.

Добре поставлена методика – це лише перший рівень навчання, але коли постає питання про просування на більш високий рівень знань, навичок, умінь, то тут обов'язково передбачається сформованість своєрідних способів дії, що визначаються індивідуальними особливостями людини. Ігнорування цих способів може стати гальмом у досягненні високих результатів, у розвитку здібностей особистості.

Таким чином, перелічені особливості підтверджують необхідність впровадження індивідуального підходу до навчання, з метою мотивації до самостійності у розв'язанні поставлених завдань.

Список літератури

1. Зайченко І. В. Педагогіка. Навч. посіб. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – Чернігів, 2003. – 528 с.
2. Пидкасистый П. И., Фридман Л. М., Гарунов М. Г. Психолого-дидактический справочник преподавателя высшей школы. – М. : Педагогическое общество России, 1999. – 354 с.
3. Психологія: Навч. посіб. / О. В. Винославська, О. А. Бреусенко-Кузнецов, В. Л. Зливков та ін.; За наук. ред. О. В. Винославської. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 352 с.
4. Рыбалко Е. Ф. Возрастная и дифференциальная психология: Учеб. пособие. – Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1990. – 256 с.
5. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. – К. : Вища школа, 2005. – 239 с.

Учет индивидуально-психологических и возрастных особенностей студентов в процессе обучения дисциплине «Физическое воспитание»

А.А. Заболотный

Аннотация: в работе исследуется проблема учета индивидуальных, психологических и возрастных особенностей студенческой молодежи в процессе обучения дисциплины «Физическое воспитание».

Ключевые слова: физическое воспитание, специальная медицинская группа, возрастные особенности, индивидуальные особенности, физические нагрузки.

Considering individual psychological and age peculiarities of students during training discipline «Physical education»

O. Zabolotniy

Abstract: The problem in the consideration of the individual, psychological and age characteristics of students in teaching discipline «Physical education».

Keywords: physical education, special medical group, age characteristics, personality, physical activities.

УДК 378.147.88

**ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «МАТЕМАТИКА»
ТА «КОМП'ЮТЕРИ ТА КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

О.А. Кулик, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Визначені поняття інтерактивних технологій та методів навчання, встановлено їх класифікацію. Розглянуті особливості застосування інтерактивних методів навчання на різних етапах занять.

Ключові слова: інтерактивні технології та методи, малі групи, навчання, співпраця.

Сьогодні вищі навчальні заклади готові впроваджувати сучасні педагогічні технології із залученням інтерактивних методик, навчання за технологією тренінгу.

Об'єктом дослідження даної роботи є використання інтерактивних технологій навчання у вищому навчальному закладі.

Предметом дослідження є форми організації інтерактивного навчання.

Метою даної роботи є дослідження інтерактивних технологій та методів в педагогічній науці, встановлення психолого-педагогічних аспектів використання інтерактивних технологій, а також представлення власної системи інтерактивного навчання, опираючись на власний досвід при викладанні дисциплін «Математика» та «Комп'ютери та комп'ютерні технології».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: визначити сутність інтерактивного навчання; розглянути психолого-педагогічні аспекти використання інтерактивних методів навчання; запропонувати власні приклади організації інтерактивного навчання під час вивчення дисциплін «Математика» та «Комп'ютери та комп'ютерні технології».

Для реалізації дослідницьких завдань застосовувалися такі методи: аналіз літератури, наукових праць педагогів-новаторів та відомих діячів в галузі освіти; синтез; систематизація.

Такі підходи до навчання не є новими для української середньої і вищої шкіл. Частково вони використовувались в 20-ті роки ХХ ст. – роки масштабного реформування освіти. Застосовували у той час бригадно-лабораторний та проєктний методи, робота в парах змінного складу, виробничі та трудові екскурсії й практики були передовим словом не лише в радянській, а й у світовій педагогіці. Але запроваджувались вони без належного методичного забезпечення, теоретичного осмислення та експериментальної перевірки.

Використання елементів інтерактивного навчання в українській школі можна зустріти у А. Рівіна у 1918 році. Розробку елементів інтерактивного навчання можна знайти в працях В. Сухомлинського, Ш. Амонашвілі, В. Шаталова, Є. Ільїна, С. Лисенковича та інших педагогів-новаторів, які працювали, в основному, з учнями. Однак у радянські часи творчість окремих педагогів була скоріше винятком, ніж правилом, а в галузі дидактики вищої школи інноваційні методичні пошуки були епізодичними [1].

Відомо, що викладач на занятті може кваліфіковано викласти кожен нову тему, дати необхідні пояснення, використовувати технічні та наочні засоби, відповісти на запитання студентів. Ось, мабуть, і всі його об'єктивні можливості. В умовах оновлення та модернізації сучасної освіти, спрямованої на підвищення якості навчання, необхідно визначити пріоритетні напрямки педагогічної діяльності – виховання, навчання і розвиток особистості студента.

Реалізація цих напрямків сприяє вирішенню завдань:

- а) створення оптимальних умов для успішного навчання кожного студента;
- б) формування творчих здібностей студентів на заняттях і в позааудиторній діяльності;
- в) розвиток розумового потенціалу студентів за допомогою залучення їх у науково - дослідну діяльність.

Проблема в тому, як здійснити все це на практиці – на тому самому щоденному занятті. І тут на допомогу приходять інтерактивні форми.

Методичні підходи до навчання можна поділити на три групи [2]:

- пасивний методичний підхід – це така форма взаємодії студента і викладача, за якої викладач є основною діючою фігурою заняття, а студенти виступають у ролі пасивних слухачів;
- активний методичний підхід – це така форма взаємодії студентів і викладача, за якої викладач і студенти взаємодіють один з одним під час заняття і студенти тепер не пасивні слухачі, а активні учасники заняття. Якщо на пасивному занятті основною діючою фігурою був викладач, то тут викладач і студенти знаходяться на рівних правах;
- інтерактивний методичний підхід – це спеціальна форма організації пізнавальної та комунікативної діяльності, в якій студенти виявляються залученими в процес пізнання, мають можливість розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають. Місце викладача в інтерактивних заняттях найчастіше зводиться до напрямку діяльності студентів на досягнення цілей заняття.

Нині день чітка класифікація інтерактивних технологій навчання в науковій літературі відсутня. Визначимо їх умовну робочу класифікацію за формами навчання (моделями), в яких реалізуються інтерактивні технології. [3]

Залежно від мети заняття та форм організації навчальної діяльності студентів можна виділити чотири групи технологій, які слід використовувати при викладанні математики та комп'ютерних дисциплін: інтерактивні технології кооперативного навчання, інтерактивні технології колективно - групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології рішення дискусійних питань.

До першої групи інтерактивних технологій (технологіям кооперативного навчання) належать: робота в парах, ротаційні (змінювані) трійки, два – чотири - всі разом, карусель, робота в малих групах, акваріум.

Друга група – технології колективно (групового навчання), серед яких слід визначити наступні: обговорення проблеми в загальному колі, мікрофон, незакінчене речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся, ажурна пилка, аналіз ситуації, рішення проблем, дерево рішень.

До технологій ситуативного моделювання відносяться такі види: симуляція або імітаційні ігри, спрощене судове слухання, громадські слухання, розігрування ситуації за ролями.

Технології вирішення дискусійних питань включають: метод прес, займи позицію, зміни позицію, безперервна шкала думок, дискусія, дискусія в стилі телевізійного ток- шоу, оціночна дискусія, дебати.

Використання на заняттях математики інтерактивних методів сприяє професійному зростанню викладача, змінює атмосферу на занятті, вносить корективи в стосунки між студентами і викладачем, робить їх демократичними. А також спонукає студентів до активних дій, сприяє розвитку підприємництва, забезпечуючи гнучкість у навчальних ситуаціях.

Нові технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань. Сучасні комп'ютерні технології дають викладачу нові можливості, дозволяючи разом з студентом отримувати задоволення від захопливого процесу пізнання. Навіть студенти, які мають невисокий рівень знань, охоче працюють з комп'ютером. А коли внести в заняття «цікавинку», тобто активізувати студентів до навчання, пробудити інтерес – то і результат буде якіснішим[4].

Список використаної літератури

1. Зотов Ю.Б. Організація сучасного уроку / Під редакцією П.І. Підкасистого. – К.: Знання, 1984. – 196 с.
2. Дуткевич Т. В. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою / Т.В.Дуткевич // Використання інтерактивних

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2003. – С. 26-33.

3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.: іл.

4. Садова Т.А. Активізація пізнавальної діяльності студентів як умова підвищення якості навчального процесу // «Наука і освіта», №1-2, 2008

Определены понятия интерактивных технологий и методов обучения, установлено их классификацию. Рассмотрены особенности применения интерактивных методов обучения на разных этапах занятий.

Ключевые слова: интерактивные технологии и методы, малые группы, обучение, сотрудничество.

Abstract The concepts of interactive technologies and teaching methods, set their classification. The features use of interactive teaching methods at different stages of occupation.

Keywords: interactive technologies and methods, small group, learning and cooperation.

УДК 372.863

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «ОСНОВИ АГРОНОМІЇ», «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»

*Н.В. Лавська, к.с.г.н., викладач ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний коледж»*

Висвітлено особливості організації навчального процесу за допомогою сучасних освітніх технологій навчання, потреба в розробці методики організації навчального процесу за допомогою інтерактивних технологій.

Ключові слова: інтерактивні технології, навчальний процес, принципи навчання, методи навчання, агрономічні дисципліни.

Постановка проблеми. Сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти, який відповідав би міжнародним стандартам. Сьогодні в освіті відчутний пріоритет загальнолюдських цінностей. Згідно з особистісно-діяльнісним підходом до організації навчального процесу в центрі його знаходиться той, хто вчиться. Формування особистості та її становлення відбувається у процесі навчання, коли дотримуються певних умов: створення позитивного настрою для навчання, відчуття рівного серед рівних, забезпечення позитивної атмосфери в колективі для досягнення спільних цілей, усвідомлення особистістю цінності колективно зроблених умовиводів, суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. Це формує внутрішню мотивацію до навчання та спонукає їх до саморозвитку та самоспостереження.

Найбільш результативними в освіті та у вищому навчальному закладі зокрема, є технології, спрямовані на створення суб'єктно-об'єктних відносин між вчителем і учнями, залучення їх до активної комунікативної взаємодії, встановлення атмосфери взаємоповаги, довіри та відповідальності. Сучасні новітні технології, які надають навчальному процесу діалогічного характеру, відносяться до класу інтерактивних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтерактивна діяльність ґрунтується на активній комунікації учасників освітнього процесу. «Сутність інтерактивного навчання, – стверджують

Н.Побірченко та Г.Коберник, – полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів; учитель і учень є рівноправними суб'єктами навчання».

Інтерактивне навчання змінює звичні ілюструючі форми на діалогічні, що ґрунтуються на взаємодії та взаєморозумінні. Існують такі методичні особливості організації інтерактивного навчання: застосування проблемних ситуацій та формулювань, відповідна організація навчального простору, що сприяє діалогу, мотиваційне забезпечення спільної діяльності, дотримання правил навчального співробітництва, використання комунікативних методів і прийомів, оптимізація системи оцінювання процесу та результатів спільної діяльності, розвиток навичок самоаналізу і самоконтролю індивідуальної та групової діяльності.

Мета досліджень є проаналізувати організацію навчального процесу за допомогою інтерактивних технологій та використання інтерактивних технологій в навчальному процесі педагогічних кадрів для поліпшення якості навчання, дослідити систему принципів виховання.

Результати досліджень. Інтерактивне навчання – це набуття певного досвіду у процесі, який характеризується високим рівнем активності, самостійною роботою студентів, взаємодією групи та викладачів. Відмінні особливості інтерактивного навчання: вимушена активізація мислення; тривале залучення студентів у навчальний процес; самостійне творче вироблення рішень навчальною групою; постійна взаємодія навчальної групи і викладача.

Серед переваг інтерактивного навчання можна назвати наступні: висока результативність у засвоєнні знань та формуванні умінь; розвиток критичного мислення у студентів; легкість контролю засвоєних знань та умінь; розширення пізнавальних можливостей студентів.

Можна зробити висновок, що чим більше інтерактивних методів навчання при викладанні нового матеріалу застосовує викладач, тим краще здійснюється засвоєння студентами матеріалу, відбувається глибоке осмислення досліджуваного об'єкту.

Серед сучасних новітніх методів навчання досить велике поширення мають робота в парах, карусель, робота в малих групах, акваріум, незакінчена пропозиція, мозковий штурм, броунівський рух, дерево рішень, суд від свого імені, цивільні слухання, рольова (ділова) гра, метод прес, займи позицію, дискусія, дебати. Крім того поширені методи: лекція, розповідь, пояснення, дискусія і диспут. У структурі цілісного педагогічного процесу використовується метод прикладу, навіювання, привчання, педагогічна вимога, вправа, доручення, громадська думка, стимулювання, змагання, заохочення, покарання.

Інтерактивні технології неможливі без наочних методів: демонстрація, ілюстрація. Демонстрація може відображати реальні предмети, явища або процесів, що протікають у природних умовах, демонстрація натуральних предметів у штучному і природному середовищі. Ілюстрація передбачає показ і сприймання предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою карт, плакатів, портретів, фотографій, малюнків, схем, репродукцій тощо.

Широко використовуються практичні методи навчання: вправи, лабораторний метод, навчальна праця. Серед вправ виділяють: а) усні вправи; б) письмові вправи; в) лабораторно-практичні вправи; г) виробничо-трудові вправи.

Лабораторний метод базується на самостійному проведенні експериментів, дослідженнях студентів і спричиняє високу активність і самостійність учнів, уможливорює набуття умінь і навичок користування обладнанням, забезпечує умови для формування важливих практичних умінь. При застосуванні виробничо-трудових вправ студенти мають змогу використовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань.

Робота з книгою є одним з найважливіших методів навчання. Головна перевага методу в тому, що студент має можливість багаторазово обробити навчальну інформацію в доступному для нього темпі та в зручний час. Найпоширенішими є два види роботи з книгою: на занятті і вдома [3].

Принцип наочності є одним із найважливіших у процесі навчання. Із підвищенням абстрактності в навчанні необхідно використовувати різні види наочності: природну,

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

експериментальну, образотворчу, комп'ютерну та мультимедійну системи, звукову, символічну і графічну, словесну.

Навчання у коледжі має сформувати у студентів основи сучасного наукового знання, зорієнтованого на потреби життя і виробництва, яке забезпечило б можливість активної і творчої участі молодій людині в житті та роботі. Реалізація таких вимог впливає на формування педагогічних цілей і завдань, потребує застосування нових педагогічних технологій [2].

Основним завданням викладачі вважають формування у випускників коледжу таких професійних та особистісних якостей як системне мислення, правова, інформаційна та комунікативна культура, вміння самостійно приймати правильні рішення, аналіз своєї діяльності, творча активність, відповідальність.

Вимоги сучасного і перспективного ринків праці змушують вносити корективи в стандартні технології навчання. Існує потреба в широкому застосування таких видів занять: робота в парах, карусель, робота в малих групах, акваріум, незакінчена пропозиція, мозковий штурм, броунівський рух, дерево рішень, рольова (ділова) гра, прес-метод, займи позицію, дискусія, дебати, мікрофон, міні-лекція, проблемна лекція. Для проведення лабораторно-практичних занять ефективним є застосування аналізу конкретних ситуацій (кейс-метод). З цікавістю студенти вирішують питання вибору посадкового матеріалу для сівби сільськогосподарських культур, добору добрив та хімічних засобів захисту рослин, зберігання та реалізації отриманої продукції.

Ситуаційно-рольові ігри – студенти виконують певні ролі, моделюючи певну реальну ситуацію – «Головний агроном господарства», «Агроном із захисту рослин», «Голову господарства».

Робота в малій групі – групі студентів у складі 3 – 5 осіб дається завдання, яке вони виконують спільно. У вивченні дисциплін «Основи агрономії» та «Технологія виробництва продукції рослинництва» найбільш актуальними для вирішення завданнями буде вирощування певної сільськогосподарської культури.

Ділові візити – відвідування певних підприємств і організацій, де відбуваються зустрічі з фахівцями та проведення спостережень – це екскурсії до дослідних станцій, передових господарств району та області, власного дослідного господарства, Ніжинського консервного заводу, Ніжинського олійного заводу та ін.

Уміле використання відеоматеріалів сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, активізує увагу, знімає втому. Для проведення практичних занять дієвим є поєднання ділової ігри та методу ситуаційного навчання [1]. При вивченні дисциплін «Основи агрономії» та «Технологія виробництва продукції рослинництва» крім сучасних новітніх технологій навчання широко застосовуються такі мультимедійні засоби навчання як платформа MOODLE, електронні підручники, дистанційне навчання, які дозволяють поглибити знання студентів з агрономічних дисциплін, отримати значні практичні навички.

Висновки. Таким чином, існує невідкладна потреба в розробці методики організації навчального процесу за допомогою інтерактивних технологій, цілеспрямованому навчанні ефективному використанню інтерактивних технологій в навчальному процесі педагогічних кадрів для поліпшення якості навчання.

Узагальнюючи сучасні методологічні та теоретичні підходи до обґрунтування системи навчання, які існують на сьогоднішній день у педагогіці, можна вивести таку систему принципів виховання: цілеспрямованість; суспільна спрямованість, зв'язок із життям; виховання в праці; виховання в колективі та через колектив; суб'єкт-суб'єктний характер виховних взаємин; гуманізм і демократизм; опора на позитивні якості в колективі та особистості вихованця; наступальність, активність, системність і конкретність виховних заходів; свідомість, самодіяльність та активність вихованців; поєднання комплексного, диференційованого та індивідуального підходів у виховній діяльності; єдність, погодженість і спадковість виховних впливів, зусиль і дій школи, сім'ї та громадськості; оптимізація виховного процесу.

Викладачеві необхідно орієнтуватися у своїй діяльності не на окремі принципи навчання, а на систему, яка забезпечує оптимізацію як процесуальної, так і змістової сторін виховання.

Література

1. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання // Дивослово. – 2004. – №7. – С. 2 – 3.
2. Метод „Мікрофон». Педагогіка – Максимюк С. П. Електронний ресурс http://pidruchniki.ws/18991009/pedagogika/metodi_navchannya_traditsiyi_novatsiyi.
3. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Херсон.: Основа, 2003. – 80 с.

Освещены особенности организации учебного процесса с помощью современных образовательных технологий обучения, потребность в разработке методики организации учебного процесса с помощью интерактивных технологий.

Ключевые слова: *интерактивные технологии, учебный процесс, принципы обучения, методы обучения, агрономические дисциплины.*

When covering features of the educational process with the help of modern educational technology training, the need for developing a method of organizing the learning process through interactive technology.

Keywords: *interactive technology, the learning process, teaching principles, teaching methods, agronomic disciplines.*

УДК 378

ВПЛИВ ДОВКІЛЛЯ НА РІВЕНЬ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Н.М.Муляр викладач Прилуцького агротехнічного коледжу

У статті розглянуті проблеми стану здоров'я населення нашої країни, а саме вплив факторів на рівень здоров'я населення.

Здоров'я – це справжнє багатство, наявність якого ми з вами інколи ігноруємо. Здорові люди здебільш рідко замислюються про те, як правильно і розумно влаштувати свій побут і життєдіяльність, щоб їх здоров'я залишалося міцним і надійним на тривалу перспективу. Наше власне здоров'я дуже легко втратити. Люди, що страждають тими чи іншими, особливо хронічними захворюваннями, на практиці кожний день стикаються з масою проблем, які активно відволікають їх від справжнього повноцінного життя.

Міжнародний святковий день, спрямований на залучення широкої громадської уваги до цих проблем і питань - Всесвітній день здоров'я, відзначається щорічно 7-го квітня. У преамбулі Статуту Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) говориться, що **здоров'я** — це не тільки відсутність хвороб або фізичних дефектів, а стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя. Проте повне фізичне і душевне благополуччя може визначати лише ідеальне здоров'я, яке практично не зустрічається.

Вважається, що **здоров'я** — це нормальний стан організму, який характеризується оптимальною саморегуляцією, повною узгодженістю при функціонуванні всіх органів та систем, рівновагою поміж організмом та зовнішнім середовищем при відсутності хворобливих проявів. Тому основною ознакою здоров'я є здатність до значної пристосованості організму до впливів різноманітних чинників зовнішнього середовища. Завдяки цьому здоровий організм може витримувати значні фізичні та психічні навантаження, не тільки пристосовуючись до дії екстремальних чинників зовнішнього середовища, але й повноцінно функціонувати в цих умовах. Таким чином, здоров'я доцільно розглядати і як здатність організму активно та повноцінно пристосовуватись до змін оточення. Можна сказати, що це здатність організму перебувати в рівновазі з оточенням.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Зрозуміло, що здоров'я – це похідне від численних впливів на організм, у тому числі природно-кліматичних, соціальних, виробничих, побутових, психологічних чинників, способу життя. Можна також сказати, що **здоров'я** — це функціональний стан організму людини, який забезпечує тривалість життя, фізичну та розумову працездатність, достатньо високий рівень самопочуття, а також відтворення здорового потомства.

Людина — це біологічна істота, тому всі природні фактори та умови, у яких вона живе, впливають на її здоров'я. Активна трудова діяльність упродовж багатьох тисяч років розвинула й ускладнила взаємозв'язок людини і природи. Лише шляхом пристосування до навколишнього середовища людина залишається жити на Землі. Сьогодні природне середовище, в якому діє людина, змінюється швидше порівняно з адаптивністю людини, що негативно відбивається на її здоров'ї. Таким чином, негативний вплив стану довкілля безпосередньо позначається на здоров'ї населення нашої країни. Перед населенням України постало завдання розумного, раціонального природокористування, що дозволить задовольнити життєві потреби людей у сполученні з охороною і відтворенням природного середовища.

Але бути чи не бути здоровому — це насамперед залежить від самої людини: від її активності чи пасивності, індивідуальних особливостей, темпераменту, характеру, звичок, ставлення до інших людей.

Становище, що склалося, потребує активних дій. На вирішення проблем можна сподіватися тільки за умови, щоб охорона здоров'я стала предметом всебічно обґрунтованої політики у всіх галузях діяльності людини. Вважають, що зменшити антропогенне навантаження на організм можна двома паралельними шляхами.

Перший – заборона або регламентація надходження в навколишнє середовище шкідливих для здоров'я людей речовин і чинників.

Другий шлях зменшення негативного впливу - підвищення стійкості людського організму за рахунок збільшення неспецифічної резистентності, розширення можливостей імунної системи, активізації відновлювальних процесів, в т.ч. і застосуванням харчових домішок.

Слід зазначити, що перший шлях майже весь знаходиться в руках держави і її інституцій. Пересічна людина не має змоги впливати на процеси, що розгортаються на цьому рівні.

Але вже з 80-х років основні профілактичні програми ВООЗ базуються на стратегії зміцнення здоров'я, тобто на міждисциплінарній системі, яка поєднує профілактику захворювань (зменшення впливу негативних чинників) і збільшення резервів здоров'я (стимулювання позитивних факторів).

Право громадянина на охорону здоров'я закріплено у Конституції України.

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Стаття 27. Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави — захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. Стаття 49. Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Стаття 50. Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Але не існує відповідальності за легковажність, що веде до втрати здоров'я. Соціальні і економічні стимули для формування активного відношення кожної особи до свого здоров'я на сьогодні практично відсутні.

Багато років наша держава відповідала як за організацію, так і за фінансування медичної допомоги. Хоча ці витрати складали незначну частку валового національного продукту, але за останні роки реальні суми, що виділяються державою на охорону здоров'я, різко скоротилися. Фінансування необхідно підвищити до прийняттого рівня, але цілком ясно, що до сум, які б

забезпечували якісну медичну допомогу населенню при існуючій системі охорони здоров'я, фінансування підвищено не буде.

Висновки. Разом з тим урядовці, від яких залежить фінансування заходів охорони здоров'я, повинні засвоїти, що здоров'я населення не є тільки місцем вкладання грошей, які при тому відволікаються від важливих соціальних потреб. Здоров'я населення - це значний внесок в економічний розвиток держави. Держава не може розвиватися при поганому стані здоров'я населення

Література

1. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ: (Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996р. // Відомості Верховної ради України,- 1996, № 30)
2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення // Закон України № 4004-ХІІ від 24.02.94.
3. Вода питна, гігієнічні вимоги до якості води централізованого господарсько-питного водопостачання. ДСанПіН. Затв. МОЗ України 23.12.1996р. №383.
4. Беляков В.Д., Жук Е.Г. Военная гигиена й эпидемиология. - М.: Медицина, 1988. - 320 с.
5. Габович Р.Д., Познанский С.С., Шахбазян Г.Х. Гигиена. - К.: Вища школа, 1983. - 320с.
6. Гигиена детей й подростков / Под ред. Г.Н. Серджовской. - М.: Медицина, 1989. - 320с.

Влияние окружающей среды на уровень здоровья населения

Н.М. Муляр

В статье рассмотрены проблемы состояния здоровья населения нашей страны, а именно влияние факторов на уровень здоровья населения.

The impact of the environment on the level of public health

N.M.Mulyar

The article deals with the problem of the health of our population, namely the impact of factors on the level of public health.

УРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН «ХІМІЯ», «БІОЛОГІЯ»

О.В. Пісковець, викладач ВП НУБіП України

«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майновій»

У статті розглянуто врахування індивідуально-психологічних та вікових особливостей студентів в процесі навчання дисциплін.

Ідея пріоритетної ролі освіти в розвитку сучасного суспільства, в забезпеченні на її основі стійких позицій на світовому ринку стала провідною у визначенні освітньої політики розвинених країн. Сьогодні в Україні також здійснюється широкоформатна освітня реформа. Стратегію і напрями державної політики в галузі освіти визначено Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті. В останній, зокрема, зазначається, що головною метою української системи освіти є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, а одним з пріоритетів державної політики є особистісна орієнтація освіти.

Студентство і студентські роки – дивовижний витвір раннього середньовіччя християнської цивілізації. В ХІ-ХІІ століттях, коли з'являються перші університети, зароджується і культура молодості. Вона запроваджується саме через студентство – цей найрозумніший, найактивніший, яскравий і, звичайно, психологічно найскладніший прошарок молоді. Аксіомою, яка перевірена

всією історією людства, є твердження про те, що людина є головним ціннісним орієнтиром і мірою всього в житті суспільства. Вона має пряме відношення і до життя будь-якого вищого закладу освіти. Особистість студента, як майбутнього спеціаліста, – головний ціннісний орієнтир у діяльності вузу. На жаль, часто буває так, що викладач вивчає і бачить студента тільки через викладацький стіл: як студент відвідує заняття, виконує завдання чи слухає і конспектує лекцію, як відповідає на заняттях, заліках, екзаменах. Решта багатьох викладачів просто не цікавить. А між тим, ця «решта» також становить частину ядра особистості студента – її багатство чи бідність у прагненнях і задумах, її духовність чи бездуховність, моральність чи аморальність, гідність чи рабську покірливість і пристосовництво, силу духу чи слабкість характеру, працьовитість чи лінощі й апатію, корисливість чи безкорисливість та ін.

На сучасному етапі навчання хімії, коли поява нових фактів збагачує зміст навчального предмета, узагальнення є суттєвою процедурою процесу навчання хімії в цілому. Правильно поставлене узагальнення отриманих знань і умінь допомагає вирішенню основних завдань навчання хімії, де добре поставлена узагальнення знань, відповіді учнів відрізняються повнотою і послідовністю, бо знаходження загального та істотного в процесі навчання дисциплінує розум учнів.

Сприймання «відбирає» одні об'єкти і зовсім не помічає інші. Результати всієї подальшого мисленого опрацювання залежить від того, що саме помітила людина в об'єктах». Цей відбір залежить від будови самого об'єкту, власного досвіду та методики навчання.

Тому у процесі викладу матеріалу необхідно:

- новий навчальний матеріал викладати лаконічно;
- навчальну інформацію узагальнювати і уніфікувати;
- у процесі викладу навчальної інформації акцентувати увагу на її смислових моментах;
- відносно самостійні одиниці навчального матеріалу розмежувати одну від одної;
- новий навчальний матеріал повинен мати чітку, зрозумілу і легку для

запам'ятовування структуру, яка відрізняється від структури інших одиниць інформації;

У розвитку людини виявляється загальне і особливе. Загальне властиве всім людям певного віку; особливе вирізняє окрему людину. Особливе в людині називають індивідуальним, а особливість з яскраво вираженим особливим – індивідуальністю. Індивідуальність характеризується сукупністю інтелектуальних, вольових, моральних, соціальних та інших рис людини, які постійно вирізняють одну людину від інших. Кожна людина – єдина і неповторна в своїй індивідуальності. Індивідуальність виражається в індивідуальних особливостях.

Для викладача вищої школи важливо добре знати психологічні особливості навчання і виховання студента, особливості розвитку і типологію його особистості. Типи студентської молоді можна аналізувати за різними чинниками: у зв'язку з обраною професією, залежно від форми навчання – контрактної чи бюджетної, за ставленням до навчання та ін. Наведемо кілька прикладів типології студентів, які зустрічаються у психолого-педагогічній літературі.

Проблема мотивації і врахування потреб особистості студента є центральною в дослідженні її властивостей. «Жодну якість особистості не можна зрозуміти й пояснити, якщо невідомо, для задоволення якої потреби виникла ця якість», – писав М. Неймарк. Мотиваційно-потребова сфера – складне психологічне явище, в якому домінантні мотиви визначають спрямованість особистості. У педагогічній психології виокремлюють три основні види спрямованості: особисту (ставлення до себе, феномен «Я»), колективістську і ділову. Мотиваційно-особистісний аспект пов'язаний із формуванням позитивних навчальних мотивів і особистих якостей майбутнього спеціаліста, дійових цілей, оскільки мотиви й цілі є важливими детермінантами діяльності. Структура мотивів студента, що формується в період навчання, є стрижнем особистості майбутнього фахівця. Отже, розвиток позитивних навчальних мотивів – невід'ємна складова процесу навчання і виховання студентів. Для ефективної практичної роботи в цьому напрямку потрібне ґрунтовне вивчення закономірностей розвитку навчальної мотивації студентів. Мотиви навчальної діяльності студентів поділяють на внутрішні і зовнішні. До внутрішніх належать: суспільна значущість

навчання; професійні мотиви, що відображають значення навчальної діяльності для оволодіння майбутньою професією; пізнавальні, пов'язані з проблемою в нових знаннях. Зовнішні мотиви зорієнтовані на цінності, що лежать поза навчальною діяльністю; мотиви матеріального заохочення; особисті інтереси, пов'язані з одержанням диплома, побоювання стягнень через неуспішність; мотиви спілкування, престижу серед студентів тощо.

Особистість студента – особистість, яка розвивається і змінюється. Вже у першокурсників, які недалеко відійшли від випускників школи, є нові якісні риси: підвищене почуття власної гідності («Я – студент, а не школяр»), різноманітність інтересів до різних галузей знань, нове у власних поглядах на представників іншої статі, відносно велика власна свобода і незалежність від батьків і т. д. Не тільки для викладача, але і для самої науки не існує середньостатистичного студента. Вікові особливості всього лиш наукова абстракція, за якою ховається безліч соціальних історико-культурних, біологічних та індивідуально-особистісних варіантів та варіацій. В дослідженнях, присвячених особистості студента, показується протиріччя внутрішнього світу, складність знаходження своєї самобутності і формування яскравої, висококультурної індивідуальності. Особливості особистості студента і особливості розвитку її в особистості спеціаліста необхідно враховувати в процесі виховання, навчання і керівництва в умовах вузу. Для визначення необхідної студенту системи знань, навичок, умінь не можна обмежуватись врахуванням профілю вузу і вимог окремих професій. Треба ще правильно врахувати потреби всебічного формування властивостей і особливостей особистості студента як спеціаліста з вищою освітою. Швидкість і міцність оволодіння знаннями, навичками, вміннями, труднощі, помилки залежать від індивідуальних особливостей як пізнавальних процесів, так і мотивів навчальної діяльності, здібностей та інших властивостей особистості студента.

Отже, проблема спеціальної діагностики рівня готовності студентів до вивчення основних навчальних дисциплін, визначення їх індивідуальних особливостей є актуальною протягом всіх років навчання. В цьому зв'язку виникає питання про створення в кожному вузі психологічної служби. Саме психологічна служба дуже допомогла б керівництву та викладацькому складу вузу у створенні потрібного психологічного клімату, в побудові всього навчально-виховного процесу згідно з головною метою сучасної системи освіти – створенням сприятливих умов для розвитку і творчої самореалізації кожної особистості. А поки такої служби не створено, кожен викладач вивчає індивідуальні особливості своїх студентів самостійно (він певною мірою є психологом, але краще, коли роботу виконує спеціаліст цієї галузі), або спілкуючись, обмінюючись інформацією про студентів зі своїми колегами. В цьому відношенні вуз програє порівняно із школою. Навіть за відсутності психологічної служби в останній, всі вчителі школи збираються в учительській і, отже, в учителів старших класів є можливість безпосередньо поспілкуватися з вчителями початкових класів чи викладачами інших предметів, щоб з'ясувати особливості всього класу чи кожного окремого учня. У вузі ж викладачі різних кафедр можуть навіть не знати один одного. Особливо складно в цьому плані викладачам, які починають працювати з першокурсниками, не маючи про них ніякої інформації. Як говорив Януш Корчак: «Я не знаю і не можу знати, як невідомі мені батьки можуть в невідомих мені умовах виховувати невідому мені дитину, підкреслюю – «можуть», а не «хочуть», а не «зобов'язані».

В статье рассмотрена целесообразность учета индивидуально-психологических и возрастных особенностей студентов в процессе обучения дисциплин.

In the article the consideration of individual psychological and age characteristics of students in the disciplines teaching are pointed out.

Личность студента – личность, которая развивается и изменяется

Проблема специальной диагностики уровня готовности студентов к изучению основных учебных дисциплин, определение их индивидуальных особенностей является актуальной на протяжении всех лет обучения.

The student's Personality – the personality that develops and changes

The problem of special diagnostics of the level of readiness of students to learn the basic academic disciplines, the definition of their individual characteristics is relevant in all years of study. the problem of special diagnostics of the level of readiness of students to learn the basic academic disciplines, the definition of their individual characteristics is relevant in all years of study.

УДК 378.147

**ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИДІВ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З
ДИСЦИПЛІН: «АГРАРНА ПОЛІТИКА», «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА»**

**С.В. Сухар, к.с.-г.н., старший викладач ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут»**

Проведено теоретичний аналіз встановлення єдиних вимог до оцінювання навчальних досягнень студентів; підвищення якості освіти; формування мотивації навчання; встановлення фактичного рівня знань, умінь і навичок із всіх дисциплін; співвідношення цього рівня до вимог державного стандарту; формування самооцінки та допомога у виборі індивідуальної роботи студента; підвищення рівня об'єктивності, гласності в оцінюванні досягнень студента.

Навчання, рівень знань, оцінювання, студент, вміння, дисципліна, екзамен.

Постановка проблеми. У навчально-виховному процесі важливе місце займає оцінка, облік і корекція знань майбутніх спеціалістів. У практичній діяльності перевірка та облік знань студентів дозволяє об'єктивно з'ясувати результативність навчання, його позитивні та негативні сторони, встановити причину недоліків і побачити шляхи удосконалення навчального процесу[1-3]. Викладач зобов'язаний систематично контролювати засвоєння знань студентами.

Аналіз останніх досліджень. Правильно поставлений контроль навчальної діяльності студентів дозволяє викладачу оцінювати отримані ними знання, вміння, навички, вчасно надати необхідну допомогу і домагатися поставлених цілей навчання[4-5]. Усе це в сукупності створює сприятливі умови для розвитку пізнавальних здібностей студентів і активізації їхньої самостійної роботи на заняттях.

Мета контролю знань: встановлення якості засвоєння студентами певного блоку теоретичного чи практичного матеріалу.

Результати досліджень. Контроль стимулює навчання та впливає на поведінку студентів. Як показала практика, спроби зменшити контроль у навчальному процесі призводять до зниження якості навчання. Впроваджувані в теперішній час інтенсивні методи навчання ведуть до нових пошуків в галузі підвищення якості та ефективності педагогічного контролю та появи його нових форм.

У вищій школі можна виділити основні принципи організації контролю знань студентів:

Професійна направленість контролю обумовлена цільовою підготовкою спеціаліста. Студенти повинні знати зміст (що будуть контролювати), засоби (як буде здійснюватися контроль), строки та тривалість контролю.

Система навчання у вищій школі - багатогранний процес, який складається з цілого ряду взаємопов'язаних елементів. Серед них важливе місце посідає контроль знань, тобто організація зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Ця проблема особливо

актуальна у наш час у зв'язку з тим, що вся система вищої освіти в Україні підлягає повній організаційній перебудові. Посилення уваги до проблеми контролю занять викликано не тільки бажанням визначити ступінь підготовленості студентів, але і потягом до удосконалення всієї системи навчання. Перевірка і оцінка знань виконують, принаймні, вісім функцій: контрольну, навчальну, виховну, організаторську, розвиваючу і методичну, діагностичну, стимулюючу.

Важливу роль у поповненні і удосконаленні знань відіграє процес підготовки студентів до заліків і екзаменів, заліку з контрольної роботи і захисту курсових робіт. При цьому ґрунтовно перероблюється весь фактичний матеріал даної науки, а не тільки якоїсь її частини. Підготовка до відповіді, викладення відповіді на папері, усні відповіді на поставлені ви-кладачем запитання і под. завжди пов'язані з напруженою розумовою діяльністю студента: зміст відповіді має бути старанно продуманим, необхідні знання для цього уважно відібрані, щоб викладач міг їх виміряти за різними параметрами, у тій чи іншій формі виражені. Перевірка знань тісно пов'язана з відтворенням і повторенням раніше вивченого, а це завжди ефективно допомагає їх удосконаленню.

Набуті у процесі вивчення того чи іншого предмета знання студентів можуть здаватися правильними і досить повними, хоча насправді, об'єктивно, вони далеко не відповідають вимогам, які ставляться. І тільки внаслідок перевірки і оцінки студент визнає, що він знає і чого не знає або знає недостатньо, що йому треба зробити для покращання якості знань. А це неминуче підводить студента до самостійних висновків про необхідність освоєння більш раціональних прийомів навчальної праці. При цьому немаловажне значення має усвідомлення позитивного досвіду навчальної роботи кращих студентів. На цій підставі студент вирішує, якою за змістом і методикою має бути його подальша навчальна робота, на що потрібно звертати більше уваги і под., що дуже суттєво впливає на подальше навчання.

Важливе значення має уміння викладача керувати опитуванням. Воно полягає в умінні слухати студента, спостерігати за процесом його діяльності, корегувати цю діяльність. Викладач не повинен квапити або без особливої необхідності переривати студента. Це допускається лише у тих випадках, коли студент робить грубі помилки, або відповідає не по суті. В необхідних випадках доцільно підштовхувальними відповідями допомагати студенту, не розкриваючи йому правильної відповіді.

Тривалість усного опитування залежить від навчальної дисципліни, виду занять, індивідуальних особливостей студентів. В процесі усного опитування викладачу необхідно спонукати студентів використовувати при відповіді схеми, креслення, діючі моделі. Лабораторне та заводське обладнання. Для поглиблення та розширення знань студентів можна дати індивідуальні завдання дослідницького характеру.

Усне опитування як метод контролю знань, умінь та навичок вимагає значних затрат часу, крім того, по одному і тому ж питанню не можна перевірити усіх студентів. Тому з метою раціонального використання робочого часу доцільно проводити комбіноване, ущільнене опитування, поєднуючи усне опитування з іншими методами: з письмовим опитуванням по карткам, з самостійною роботою. Все це дає можливість при тих же затратах часу контролювати роботи більшої кількості студентів. Так, поки одні працюють біля дошки, інші розв'язують задачі на дошці, виконують письмову роботу, відповідають на поставлені питання з місця.

Висновки. Результатом контролю знань, умінь і навичок є оцінка. Вона одержує визнання студентів і стимулює їх працездатність у тому випадку, коли є об'єктивною, справедливою, навчальною. Оголошення оцінок проводиться після відповіді на питання або в кінці заняття. Проводиться аналіз знань і умінь студентів, вказуються позитивні й негативні сторони володіння матеріалом, зазначаються шляхи подолання труднощів для отримання вищої оцінки.

Література

1. Драч, І. І. Психолого-педагогічні аспекти втілення модульно – рейтингової системи [Текст] / І. І. Драч // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – 2000. – Вип. 22. – С. 57–61.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

2. Кобзар О.Б. Дидактична роль нових інформаційних технологій у навчальному процесі вищої медичної школи // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Ред. кол.: В.О. Зайчук, О.Я. Савченко, М.Ф. Дмитриченко та ін. — К.: НМЦ ВО, 2002. — Вип. 32. — С. 86-96.

3. Марценюк С. Впровадження інноваційних комп'ютерних методів навчання // Освіта. Технікуми, коледжі. — 2004. — №2(8). — С. 10-11.

4. Пілюшенко, В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення [Текст] : навч. посіб. / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. — Київ : Лібра, 2004. — 344 с.

5. Раков, С. А. Якість освіти: європейський вимір [Текст] / С. А. Раков // Вісн. Тестування і моніторинг в освіті. — 2007. — № 10–11. — С. 4–13.

Сухар С.В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНЫХ ВИДОВ КОНТРОЛЯ УСПЕВАЕМОСТИ СТУДЕНТОВ ПО ДИСЦИПЛИНАМ: «АГРАРНАЯ ПОЛИТИКА», «ТЕХНОЛОГИЯ ПРОИЗВОДСТВА ПРОДУКЦИИ ЖИВОТНОВОДСТВА»

Проведен теоретический анализ установления единых требований к оценке знаний студентов; повышение качества образования, формирование мотивации учения: установление фактического уровня знаний, умений и навыков по всем дисциплинам, соотношение этого уровня с требованиями государственного стандарта формирование самооценки и помощь в выборе индивидуальной работы студента, повышение уровня объективности, гласности в оценке достижений студента.

Обучение, уровень знаний, оценки, студент, умение, дисциплина, экзамен.

S. Sukhar

DESCRIPTION OF THE MAIN CONTROL OF STUDENT DISCIPLINE: «AGRICULTURAL POLICY», «TECHNOLOGY OF LIVESTOCK PRODUCTION»

The theoretical analysis to establish common requirements for the evaluation of educational achievements of students; improve the quality of education, the formation of learning motivation: Set the actual level of knowledge and skills from all disciplines, the ratio of the requirements of this International Standard, the formation of self-esteem and help in the selection of individual student work, raising the level of objectivity, transparency in evaluating student achievement.

Education, awareness, assessment, student, skill, discipline, examination.

УДК 378

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРЕСЛЕННЯ» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Н.О. Шаповал, викладач ВП НУБіПУ

«Бобровицький коледжекономіки та менеджменту ім. О.Майнової»

У статті підкреслюється важлива роль навчальної дисципліни «Креслення» у формуванні професійних компетенцій майбутнього фахівця лісогосподарської галузі.

Організація різноманітного навчального середовища на заняттях креслення, міжпредметна інтеграція сприяють підвищенню навчальної мотивації, атмосфери співтворчості і співпраці. Вирішується проблема не механічного засвоєння матеріалу, а придбання соціального досвіду студентами, майбутніми спеціалістами лісогосподарської галузі, перенесення знань в інші області. Сучасній молоді властивий прагматичний підхід до

знань: наскільки вони можуть стати в нагоді в майбутній трудовій діяльності. У цьому відношенні, я вважаю, предмет креслення знаходиться в більш вигідних умовах, особливо у нас, в коледжі, який веде підготовку фахівців для лісогосподарської галузі, і зараз одними з найбільш затребуваних спеціальностей на ринку праці є професії в тому числі і лісогосподарської спрямованості.

Основне завдання курсу креслення в підготовці фахівців для лісогосподарської галузі - навчити студентів правильно читати та виконувати креслення, розширити їх політехнічний кругозір і навчити виконувати та читати креслення для своєї майбутньої роботи. Мета політехнічного навчання - ознайомити студентів з основами та структурою сучасного виробництва, організація якого ґрунтується на розвитку технічного мислення.

Необхідність вивчення креслення в коледжі зумовлена не тільки його винятковим значенням у підготовці спеціалістів, а й тією величезною роллю, яку відіграє графічна діяльність у розвитку мислення та пізнавальної активності студентів, їх творчих здібностей і самостійності, у формуванні спеціальних умінь і навичок.

Навчання студентів повинно здійснюватись на заняттях з креслення, на яких перш за все треба забезпечити правильне читання та виконання студентами креслень, розвиток їх конструкторських здібностей, технічне мислення. Студенти мають усвідомити, яку величезну роль відіграє креслення в сучасному виробництві, в тому числі і в підготовці фахівців лісогосподарської галузі.

Для розвитку конструкторських здібностей велике значення має розв'язання проєкційних завдань і завдань на перетворення зображень. Міцне засвоєння студентами способів зображення просторових форм на площині сприяє правильному читанню складних креслень технічних деталей та пристроїв, проєктному зображенні лісових масивів, насаджень і т.д.

У нашому навчальному закладі креслення вивчається як окремий предмет у математичному та інформаційно-технологічному профілях. Зв'язок геометрії і креслення зумовлений тим, що креслення побудоване на теоретичних основах геометрії, а навички побудов, яких студенти набувають на заняттях креслення, використовують на заняттях з геометрії для побудови трапецій, паралелограмів, ромбів. Такі питання як поділ та побудова кутів за допомогою циркуля і лінійки, побудова взаємно перпендикулярних прямих тощо, мають бути вивчені на заняттях математики під час розв'язування геометричних прикладів і задач.

Відомо, що методи паралельних і прямокутних проєкцій використовують не тільки в кресленні, а й у геометрії. Незнання цих методів гальмує глибоке засвоєння студентами способів як плоских, так і просторових зображень фігур. Особливу увагу треба звертати на вивчення методів проєціювання.

На заняттях з креслення обов'язковим є використання ГОСТів, пов'язаних з лініями креслення, шрифтом і нанесенням розмірів. Це сприяє поліпшенню якості геометричних креслень, робить їх більш досконалими і зрозумілими. При розв'язуванні задач на побудову перед студентами слід ставити єдині вимоги як на заняттях креслення, так і на заняттях математики.

Міжпредметні зв'язки залишаються однією з головних умов підвищення ефективності навчального процесу, сприяє формуванню в студентів світогляду, пізнавального інтересу, свідомого засвоєння знань, поглибленню технічних знань. Особливо важливо забезпечити міжпредметні зв'язки при викладанні креслення, з іншими дисциплінами навчального плану в підготовці фахівців для лісогосподарської галузі оскільки знання й уміння, набуті студентами при вивченні різних дисциплін, взаємозв'язані між собою і в цілому створюють в уяві студентів цілісну картину світу.

Рекомендується віднести до лісогосподарських наступні вміння: складати з натури технічні малюнки, читати робочі креслення, створювати креслення місцевості, лісових

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

масивів, тощо. При визначенні лісогосподарських умінь йдуть шляхом конкретизації цих умінь в лісогосподарській галузі виробництва, орієнтуючись при цьому на п'ять таких областей: електромеханічну, механотехнічну, автоматотехнічну, економічну й організаційну. Обширний матеріал, вказує на можливість наповнити ідеї лісогосподарської освіти багатим фактичним змістом, які відносяться до важливих галузей лісівництва, відправляючись від аналізу виробництва.

Таким чином, змістом підготовки фахівців лісогосподарської галузі, являється в основному вивчення креслення, яка складає основу в підготовці фахівців.

Сучасний спеціаліст повинен мати широкий світогляд з обраної галузі професійної діяльності, що забезпечить його виробничу мобільність та високий рівень соціальної адаптивності.

В лісогосподарській галузі випускникам внз I-II рівнів акредитації доводиться мати справу з системою графічних зображень, умовних графічних позначень і символів, які відображають реальні процеси і явища. Тому набуття високої кваліфікації фахівцями у лісогосподарській галузі пов'язане з інтеграцією знань і вмінь із креслення, які є основою професійної компетентності.

Принципово новий підхід до професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників лісогосподарської галузі потребує створення педагогічних умов для поетапного вивчення курсу креслення, вдалого вибору наочного дидактичного забезпечення на всіх етапах навчання, а також атестації знань, умінь і навичок учнів у кінці визначених етапів.

Такі можливості дає інтенсифікація навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Педагогічними умовами вважають обставини, що сприяють розвитку чи

гальмуванню навчально-виховного процесу, їх визначають як комплекс засобів, наявних у навчального закладу для ефективного здійснення навчально-виховного процесу. З іншого боку, педагогічні умови виступають і формою педагогічної технології, метою якої є формування висококваліфікованого робітника.

Оскільки основою сформованості графічної компетентності студента, на нашу думку, є усвідомлене прагнення користуватися графічною інформацією у різних навчальних ситуаціях (при потребі зафіксувати нові для себе відомості, дізнатись про принцип дії технічного об'єкта за технічною документацією на нього, передати свою думку стисло і лаконічно у вигляді графічного зображення), нами коледжі створені педагогічні умови, які сприяють вдосконаленню професійно важливих особистісних якостей майбутніх кваліфікованих спеціалістів лісогосподарської галузі.

А саме:

- визначено конкретні цілі навчання кресленню, зокрема його розвиваючих, пізнавальних і виховних можливостей; встановлено оптимальний зміст і структуру навчання, які сприяють міцному засвоєнню студентами навчального матеріалу;
- розроблено найбільш раціональні форми і методи навчання, спрямовані на вдосконалення графічної підготовки студентів;
- розроблено дидактичні матеріали, електронні засоби навчання та методичні рекомендації щодо їх ефективного використання у навчальному процесі.

Модель формування графічної компетентності майбутнього кваліфікованого спеціаліста включає такі педагогічні умови:

- перша педагогічна умова полягає в забезпеченні стійкої мети й позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих спеціалістів в оволодінні графічною компетентністю. З цією метою на кожному занятті акцентується увага на важливості та значущості графічних знань для подальшої професійної діяльності. Для реалізації цієї умови нами застосовуються активні методи (дискусії, заохочення, самостимулювання), щоб викликати в студентів інтерес до обраної професії.

- другою педагогічною умовою формування графічної компетентності майбутніх кваліфікованих спеціалістів є організація навчального середовища на засадах гуманізації, особистісно зорієнтованого й імітаційно-ігрового підходів, створення творчого середовища. Навчальне середовище ми визначаємо як суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладача і студента, яке є більш ефективним, ніж традиційне навчання.

- третя педагогічна умова полягає в цілеспрямованому формуванні компонентів графічної компетентності (графічні знання, уміння і навички, розумові здібності критичне, образно-графічне, технічне, творче мислення). Для реалізації цієї умови нами було створено дидактичні засоби навчання у вигляді навчальних посібників, опорних конспектів та робочого зошита, зміст яких відповідає чинним в Україні нормативним документам щодо виконання та оформлення технічних креслень.

- четвертою педагогічною умовою формування графічної компетентності майбутніх спеціалістів є здійснення педагогічного моніторингу, який полягає в систематичному одержанні викладачем об'єктивної інформації про хід навчальної діяльності студентів. Контрольні роботи, графічні завдання, тестування передбачають визначення рівня якості знань: їх повноти, систематичності, усвідомленості, а також рівня сформованості складових графічної компетентності, що дає змогу коригувати навчальний процес, повертатися до не зрозумілогостудентам матеріалу.

- п'ятою педагогічною умовою є залучення студентів до активної діяльності під час виробничого навчання та виробничої практики, яка потім обговорюється та аналізується на заняттях.

- шостою педагогічною умовою формування графічної компетентності майбутніх кваліфікованих спеціалістів є створення належних умов і відповідних стимулів для самостійної роботи студентів, самоосвіти й самовиховання, рефлексії. Підвищення рівня графічної компетентності майбутнього спеціаліста відбувається й через самоосвіту, чому сприяють систематичне виконання графічних вправ, творчих завдань, пізнавальне спілкування з викладачами, робота з удосконалення матеріальної бази навчального закладу.

- сьомою педагогічною умовою є застосування інформаційних технологій у навчальному процесі, які стали засобом більш ефективної передачі графічних знань та визначають рівень професійної компетентності майбутнього спеціаліста. Використання інформаційних технологій відкриває значні можливості для творчого викладання креслення, забезпечує політехнічний принцип навчання, диференційований і особистісно зорієнтований підходи, а також дає змогу підвищити ефективність формування графічних знань; опрацювати значний обсяг інформації; створити суттєві можливості для свідомого, глибокого і міцного засвоєння навчального матеріалу; сприяти розвитку просторових уявлень.

Таким чином, створені педагогічні умови можна розглядати як засіб продуктивного впливу на формування графічної компетентності студентів та їх соціальної й комунікативної активності зокрема.

Креслення – одна з навчальних дисциплін, що становлять основу загально інженерної освіти. Це не лише засіб спілкування інженерів, конструкторів та робітників, – це фундамент графічної культури людини, яка живе в сучасному техногенному світі. Автоматизація і механізація сучасного виробництва істотно змінила зміст і характер діяльності людини. Зросла роль операцій, пов'язаних з сприйняттям та обробкою різної інформації. Досить часто дії людини в різних сферах пов'язані не з реальними об'єктами, а з їх заміниками у вигляді пульта управління, схематичних зображень реальних процесів і явищ. Схематичні і знакові моделі дозволяють в абстрактній, символічній формі не лише показувати взаємно-однозначну відповідність об'єктів і їх графічних зображень, але і принципово змінювати способи вирішення просторових та інших задач.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Вивчення методів побудови і читання креслення не є самоціллю в кресленні. Креслення являє собою своєрідну мову, за допомогою якої можна читати зображення, з'ясовувати конструктивні особливості зображеного предмета, а також технології його виготовлення. Уміння читати технічні креслення і уявляти взаємодію окремих частин механізму – запорука успішного оволодіння спеціальними дисциплінами для отримання професійних знань.

Програма навчальної дисципліни «Креслення» передбачає послідовне вивчення студентами питань загальних вимог до оформлення креслень, побудови контурів зображень на кресленнях, теоретичних основ побудови зображень методом прямокутного проєкціювання, виконання технічних креслень різного призначення.

Здобуті знання та набуті уміння і навички з креслення використовуються і слугують базою під час вивчення нарисної геометрії та інженерної графіки, а також конструкцій машин, агрегатів і їх систем у спеціальних дисциплінах на наступних етапах навчання.

Курс креслення може забезпечити розвиток технічного мислення студентів, якщо в ньому використовувати проблемні ситуації. Проблемні ситуації на заняттях креслення мають бути тісно пов'язані з іншими видами навчання. Тому в курсі креслення можуть і повинні використовуватись позапрограмні завдання, наприклад, задачі-головоломки, які є ефективним засобом розвитку технічно-творчих здібностей студентів, останні також можуть виступати засобом діагностики саме цих здібностей студентів. Як вже зазначалось, проблемні ситуації є одним з найважливіших засобів формування і розвитку технічно-творчих здібностей студентів.

Для розвитку в студентів технічного мислення викладач має максимально активізувати їх розумову діяльність, а це можливо, якщо на заняттях з креслення застосовувати нові інформаційні технології навчання, як вже зазначалося, саме вони можуть збільшити кількість типів учбових задач, зокрема задачі на моделювання різних проблемних ситуацій.

При побудові сучасного курсу креслення з використанням комп'ютерних технологій з метою розвитку технічного мислення, на наш погляд, може бути використана також і теорія поетапного формування розумових дій, створена П.Я.Гальперіним і його співробітниками.

Сучасний розвиток науки і техніки висуває складні вимоги до випускника коледжу, який буде працювати у галузі виробництва. У процесі діяльності він повинен швидко та ефективно засвоювати нову техніку, творчо мислити, шукати нові рішення і вміти оперативно приймати їх, мати навички конструювання машин, агрегатів, сучасного обладнання. Творче ставлення до праці та виробництва являє собою невичерпний резерв підвищення продуктивності праці, економії матеріалів, трудових та енергетичних ресурсів та ін. Рационалізаторська та винахідницька діяльність пов'язана з розробкою високоефективного обладнання, технологічної оснастки, інструментів, засобів механізації і автоматизації, вдосконалення технології виробництва. Вона здійснюється на базі конструкторських та технологічних знань і вмінь, яка закладається при вивченні креслення. Адже графічна інформація порівняно із словесною відрізняється більшою конкретністю, виразністю і лаконічністю.

Протиріччя, що виникло між постійним зростанням ролі графічної діяльності в житті суспільства і зневажливим ставленням до вивчення креслення в школі, можна усунути тільки на основі нової орієнтації графічної підготовки. Настав час подивитися на мету навчання креслення глибше і ширше. Недостатньо формування певного обсягу теоретичних знань, інструментальних умінь виконувати графічні побудови. Курс креслення повинен стати важливою передумовою формування графічної культури школяра. У широкому розумінні графічна культура повинна відображати здатність людини прогнозувати, планувати і коригувати свої дії, будувати діяльність в образі з наступним втіленням його в реальні дії, процеси, вироби.

Технічний прогрес у конструюванні виробів і в технологічних процесах їх виготовлення, а також введення єдиної системи конструкторської документації приводе до

збільшення обсягу навчального матеріалу з креслення. Це вимагає організовувати навчання кресленню з використанням конструкторсько-технологічного підходу, який спирається на науково обгрунтовану методичну систему (зміст, цілі, методи навчання кресленню), основу якого складає сукупність різноманітних геометричних, техніко-технологічних та конструкторських задач.

В статье подчеркивается важная роль дисциплине «Черчение» в формировании профессиональных компетенций будущего специалиста лесохозяйственной отрасли.

The article emphasizes the important role of discipline «Drawing» in the formation of professional competence of future forest sphere specialists.

СЕКЦІЯ 3

ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

УДК 372.862

**СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ОПТИМАЛЬНОГО ПОЄДНАННЯ МЕТОДІВ ТА
ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ»**

Г.О. Бесараб, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Досліджено успішність навчання від багатьох чинників, у тому числі й від того, як поставлене завдання, як організований матеріал, чи співвідноситься він із системою установок, інтенцій, потреб і мотивів студентів. Розглянуто поняття «метод навчання», «принцип навчання» та їх поєднання у навчальному процесі: методика та стратегії викладання, сучасні тренди вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Ключові слова: методи навчання, принципи навчання, дидактичні принципи, принципи навчання.

Поставка проблеми. Забезпечення стимулювання продуктивної діяльності студентів на основі поєднання методів та принципів навчання дисципліни «Технічні засоби зв'язку». У зв'язку з цим актуальності набуває питання пошуку інформаційних матеріалів, що відповідають професійним інтересам студентів. Оптимальне поєднання методів та принципів навчання дає можливість створення у пам'яті студента чітких мовленнєвих зразків – еталонів; реалізує дидактичний принцип наочності; дозволяє активізувати велику кількість мовних одиниць; забезпечує одержання нової інформації, необхідної у професійній діяльності.

Згідно закону України «Про Освіту», метою освіти є «всебічний розвиток як особливості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ю.К. Бабанський, розробляючи цю проблему, виділив таку найбільш оптимальну послідовність кроків при конструюванні сукупності методів навчання:

1-й крок: вчитель вирішує чи обере він методи самостійного вивчення теми учнями, чи під його керівництвом;

2-й крок: вчитель обирає пошукові чи репродуктивні методи для вивчення цієї теми;

3-й крок: вчитель обирає між індуктивними або дедуктивними методами;

4-й крок: вчитель обирає певне поєднання словесних, наочних та практичних методів навчання;

5-й крок: вчитель вирішує, якими методами він буде стимулювати активність учнів на уроці;

6-й крок: вчитель обирає методи контролю та самоконтролю.

Всякий правильний метод навчання, вказував К.Д. Ушинський, від відомого повинен переходити до невідомого, а не навпаки. При такому методі навчання збуджується самостійна робота студента, яка складає основу всякого вчення. Отже, ми переконуємося у провідному значенні як методів, так і принципів навчання в організації навчально-виховного процесу. Недаремно в законі України «Про Освіту», ст.65, зазначено, що педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право на вільний вибір методів, виявлення педагогічної ініціативи. В дидактиці існує багато класифікацій методів навчання. Але майже всі вони будуються на основі однієї з істотних ознак методу навчання і кожна з них може бути оптимальною лише стосовно окремих сторін навчально-виховного процесу. Ю.К.Бабанський розробив класифікацію, у якій методи навчання поділяються на три великі групи, кожна з яких, в свою чергу, передбачає по декілька класифікацій:

- а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- б) методи стимулювання і мотивації учіння;

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні.

Перевагами цієї класифікації методів є те, що, по-перше, в ній у єдності розглядаються усі три групи методів, що дозволяє урахувати всі компоненти діяльності; по-друге, у цій класифікації за основу береться вирішення не якоїсь однієї дидактичної проблеми, а цілісна структура навчальної діяльності; по-третє у цій класифікації не просто дано перелік методів, а показані зв'язки між ними, адже всі методи органічно взаємопов'язані між собою у єдиній взаємодії педагога та учня.

Отже, підходи до класифікаційних побудов методів можуть бути різними, однак вони не є самоціллю для педагогів і педагогіки. Вони покликані поглиблювати наше уявлення про методи навчання, як багатоаспектне явище і сприяти більш оптимальному їх вибору.

Метою дослідження є ґрунтовне вивчення специфіки реалізації оптимального поєднання методів та принципів навчання під час вивчення дисципліни «Технічні засоби зв'язку» як важливої категорії дидактики, досконало вивчити їх номенклатуру, зміст та встановити можливі шляхи їх реалізації у процесі навчання. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати ряд наступних завдань.

1. Розглянути поняття методів та принципів навчання як значущих понять в дидактичній науці.
2. Знайти відмінність між поняттями «методи навчання», «дидактичні принципи», «принципи навчання», «принципи дидактики», «наукові принципи» з метою їх правильного логічного і смислового відокремлення та чіткого розуміння.
3. Вивчити номенклатуру принципів навчання.
4. Визначити основні шляхи практичного застосування методів та принципів навчання у процесі навчання.

На наш погляд, досягнення цієї мети можливе лише за умов (широкого застосування у навчально-виховному процесі) оптимального вибору методів та принципів навчання. Оскільки основною діяльністю студента є навчання, то лише за допомогою використання раціональних методів та принципів навчання відбувається засвоєння знань, умінь та навичок, а також формування світогляду, розвиток здібностей, реалізація навчаючої, виховної та розвиваючої функції навчання.

Результати досліджень. Головні причини низького рівня знань дисципліни «Технічні засоби зв'язку», на наш погляд, полягають у недостатній професійній підготовці багатьох вчителів, які не в змозі обрати найбільш раціональні методи та принципи навчання, необхідні для ефективного проведення навчально-виховного процесу, та мають прогалини, незадовільне методичне забезпечення навчального процесу, слабка навчальна матеріально-технічна база. Заняття подекуди відзначаються низькою комунікативною спрямованістю, традиційністю використання пасивних методів навчання (розповідь, переказ тексту без розуміння змісту прочитаного), деякі вчителі не підтримують мотивації навчання, арсенал їх методичних прийомів збіднений, мало руху, відсутність емоційної гри на уроці. Отже, ми переконуємося, що лише правильне поєднання методів та принципів навчання сприятиме більш повному, глибокому і осмисленому засвоєнню знань, умінь та навичок, підготовці їх до самостійного набуття знань, до безперервної освіти [1].

Принципи навчання – це основні вимоги, вихідні положення, які лежать в основі проектучої і реалізуючої вчителем діяльності: намагатися будувати навчання таким чином, щоб воно було доступним, наочним, науковим, наочним; не забувати про вік дітей, їхні психологічні особливості тощо. Дидактичні принципи – це основа процесу навчання. Вони є основою для двох взаємопов'язаних процесів: викладання й навчання. Коли йдеться про навчання, доцільно вживати термін «принципи навчання», або «дидактичні принципи». Коли ж йдеться про теоретичну систему знання, тобто про дидактику як науку, яка займається побудовою дидактичних теорій, досліджує їх цілісно чи покомпонентно, то доцільно вживати термін і поняття «принципи дидактики»[2].

Принципи навчання, або дидактичні принципи, реалізують закони і закономірності навчання, з них випливають, а принципи дидактики, або наукові принципи, як вихідні положення описуються на етапі розробки теоретико-методологічних засад дослідження або виводяться з нього як результат. У практичній роботі процес навчання організовується таким чином, щоб він був ефективним і якісним. Реалізації закономірностей і законів навчання сприяє знання принципів навчання, якими вчителі керуються все своє професійне життя.

Існують засоби, за допомогою яких вчитель, керуючись принципом, реалізує на практиці закладену в ньому ідею. До засобів впровадження таких ідей слід віднести зміст матеріалу, форми організації навчальної діяльності учнів, методи й засоби навчання, особистість вчителя, віко-психологічні особливості учнів тощо.

Висновки. На основі аналізу зв'язків методів навчання з іншими компонентами навчального процесу, а також умовами, у яких він протікає, ми визначили ряд критеріїв, які впливають на вибір методів навчання:

- 1) закономірності та принципи навчання;
- 2) цілі та завдання навчання;
- 3) зміст та методи даної науки взагалі та конкретного предмету, теми;
- 4) навчальні можливості учнів;
- 5) особливості зовнішніх умов;
- 6) можливості самих вчителів: попередній досвід, знання типових ситуацій процесу навчання, у яких виявляються найбільш ефективними певні поєднання методів, рівень їх теоретичної та практичної підготовленості, здатності до застосування певних методів, вміння обрати оптимальний варіант, особисті якості та ін.

2. Порівнюючи ефективність різних методів навчання ми визначили ряд умов, яких треба дотримуватись при цій процедурі. По-перше, порівнювати лише методи, що входять до однієї групи; по-друге, порівнювати треба не ефективність методів взагалі, а їх можливий ефект у вирішенні конкретного завдання навчального плану.

4. Нами були визначені умови оптимального вибору методів навчання англійської мови. При виборі методів навчання на наступний урок вчитель звичайно керується інтуїцією. Він міркує, як досягти запланованої мети, перебираючи при цьому відомі йому методи, співвідносячи їх з конкретними умовами і наявними можливостями. Ми спробували підвести наукову основу під процедуру вибору методів, щоб вона спиралась на теоретичний фундамент.

Література

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Видавничий центр «Академія», 2001. - 576 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Освіта України, КНТ, 2008. – 528 с.
3. Педагогіка / За ред. А.М. Алексюка. — К., 1985. - 295 с.

Исследована успешность обучения от многих факторов, в том числе и от того, как поставлена задача, как организован материал, соотносится он с системой установок, интенций, потребностей и мотивов студентов. Рассмотрены понятия «метод обучения», «принцип обучения» и их сочетания в учебном процессе: методика и стратегии преподавания, современные тренды отечественного и зарубежного опыта.

Ключевые слова: методы обучения, принципы обучения, дидактические принципы, принципы обучения.

Studied the success of training on many factors, including how the task as organized material, whether it relates to the system settings, intentions, needs and motivations of students. The notion of «teaching method», the «principle of learning» and their combination in the learning process: methods and teaching strategies, current trends of national and international experience.

Keywords: methods of teaching, principles of teaching, didactic principles, principles of teaching.

УДК 378

**АКТИВІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОЕНЕРГОСЕРВІСУ»**

Н. І. Бондаренко, викладач, Прилуцький агротехнічний коледж

Висвітлені шляхи вирішення проблеми активізації навчальної діяльності студентів, формування і розвитку у студентів умінь і навичок самостійної пізнавальної активності, розвитку творчої навчально-пізнавальної діяльності, адаптації студентів до нових умов навчання.

Активізація, наукова діяльність, пізнавальна діяльність, форми і методи навчання, психологічні умови

Для глибокого і повного оволодіння матеріалом вузівських навчальних програм студентам необхідно постійно вдосконалювати свої знання, виробляти навички дослідника, активізувати пізнавальну діяльність. Традиційна форма навчання не завжди забезпечує розвиток творчої активності студентів, організації їх самостійної роботи, адаптації до нових умов навчання.

Спостереження показують, що багато студентів навчаються далеко не в повну міру своїх можливостей. У результаті досліджень виявлено [2], що загальноосвітня діяльність мотивується пізнавальними інтересами більше 40% студентів першого курсу. У значної частини 50% студентів немає інтересу до змістовної сторони професійних знань. Теоретичні пізнавальні інтереси, як самоціль, спостерігаються серед студентів лише в 3% випадків.

Особливе значення у вирішенні проблеми активізації навчальної діяльності студентів набуває подальше вдосконалення форм і методів навчання в напрямку активізації пізнавальної діяльності студентів.

Розвиток інтелекту в молодості тісно пов'язаний з розвитком творчих здібностей, що припускають не просто засвоєння інформації, а прояв інтелектуальної ініціативи і створення чогось нового.

Одним з адекватних мотивів навчання (у тому числі і студентів) є пізнавальна потреба. Вона виявляється в тому, що людина прагне розширити досвід, знання, упорядкувати те і інше, прагне бути компетентним, розвиває здатність вільної операції знаннями, фактами, прагне розуміти істоту проблеми, питання, систематизує досвід за допомогою розумових дій, прагне створювати логічно несуперечливу і обґрунтовану картину світу.

Одним із типів навчання є проблемне навчання. Суть проблемного навчання полягає у пошуковій діяльності, яка починається з постановки питань, розв'язування проблем і завдань у проблемному викладі й поясненні навчального матеріалу та різноманітних самостійних форм роботи.

Проблемні методи навчання є ефективними засобами активізації пізнавальної діяльності студентів. Вони сприяють інтелектуальному розвитку студентів і водночас формують світогляд, моральні та емоційні риси особистості. Проблемно-пошукове навчання зближує процес навчання з науковим пізнанням, розвиває творче мислення.

Ефективним способом залучення студентів до самостійного наукового пошуку, розвитку їх пізнавальної активності і творчості є проблемне навчання.

Під проблемним навчанням звичайно розуміють навчання, що протікає у вигляді розв'язання створеної в навчальних цілях проблемних ситуацій.

З психологічної точки зору проблемна ситуація це - більш-менш явно усвідомлені труднощі, породжені невідповідністю, неузгодженістю між існуючими знаннями і тими, які необхідні для вирішення запропонованого завдання. Завдання, що створює проблемну ситуацію, і називається проблемним завданням, або просто проблемою.

Активізація творчої, пізнавальної діяльності студентів сприяє такому навчанню, яке в умовах швидкого росту обсягу інформації і необхідності її більш якісної переробки і засвоєння виступає вельми ефективним засобом досягнення міцних і глибоких знань, навичок і умінь.

Реалізація проблемності може здійснюватися шляхом проблемного викладу знань викладачем в поєднанні як з відтворюючою діяльністю студентів так із самостійною роботою студентів за зразком, самостійна пошукова та дослідницька діяльність студента, проблемні домашні завдання.

Також в системі активізації навчання у вищій школі досить важливу роль відіграють задачі прикладного змісту. Вони створюють сприятливі умови застосування набутих в процесі вивчення знань, умінь і навичок на практиці. Як правило такі задачі доцільно включати в індивідуальні розрахункові роботи, які виконують студенти. Значно більше активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів спроба складання самими студентами задач прикладного змісту. Студенти шукають приклади таких задач в підручниках, в тому числі із спецпредметів.

Важливу роль у формуванні творчого потенціалу майбутніх фахівців відіграє участь студентів в організованій і систематичній науково-дослідній роботі.

Науково-дослідна робота студентів - складова професійної підготовки, що передбачає навчання студентів методології і методики дослідження, а також систематичну участь у дослідницькій діяльності, озброєння технологіями і вміннями творчого підходу до дослідження певних наукових проблем.

У практиці роботи ВНЗ найпоширенішими є такі види студентської науково-дослідної роботи: дослідження, пов'язані з виконанням навчальних завдань; студентські наукові гуртки, проблемні групи, об'єднання; написання курсових, дипломних, , участь у всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт та всеукраїнській студентській олімпіаді тощо.

Дослідження, пов'язані з виконанням навчальних завдань, формують у студентів досвід наукового проведення лабораторних робіт, збирання експериментального матеріалу для практичних занять. Одночасно студенти здобувають досвід вивчення та критичного аналізу наукової літератури. Суттєву роль відіграє написання рефератів, есе, доповідей, виконання творчих робіт із залученням до них зібраних студентами матеріалів.

Студентські наукові гуртки, проблемні групи, об'єднання сприяють оволодінню студентами науковими методами пізнання, дослідження, написання наукових доповідей, створенню повідомлення про виконану роботу, участі у різноманітних виставках, олімпіадах, конкурсах наукових студентських робіт, обговоренню наукових питань, виступам із результатами досліджень на студентських наукових конференціях.

Також дослідницька робота студентів - є складовою частиною практичних та лабораторних занять. У процесі таких занять студенти вчаться користуватися приладами, обладнанням, самостійно моделюють, проводять експерименти, поєднують отримані теоретичні знання з практичними. Написання дипломних проектів - ще одна форма самостійної навчальної дослідницької роботи. Йде глибоке вивчення наукової літератури, її аналіз, систематизація, логічний виклад обробленого матеріалу.

Курсові і дипломні роботи є видом науково-дослідної роботи, який потребує від студентів вміння сформулювати тему, обрати методику дослідження, організувати і провести його, здійснити якісний і кількісний аналіз отриманих результатів, аргументувати свої висновки, оформити результати дослідження.

Перспективою розвитку науково-дослідної роботи студентів може бути виконання частини дослідних робіт для промислово-господарських підприємств, що значно підвищить прагнення і активізацію знань студентів і, як наслідок, забезпечить більш високий рівень підготовки фахівців.

Одним з найбільш складних моментів організації навчального процесу і разом з тим однією з найбільш ефективних форм навчання студентів, в тому числі і в питаннях активізації навчання є самостійна робота студентів.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Підвищення ефективності самостійної роботи можливе за умов ретельного відбору тем, що виносяться на самостійне опрацювання. При цьому необхідно враховувати як можливість студентів самостійно опрацювати дану тему, так і наявність навчально-методичного забезпечення. Крім того, в організації самостійної роботи, слід виділити такі важливі компоненти як диференційований підхід у підборі завдань та постійний контроль за роботою студентів.

Кожна із цих форм в організації вивчення дисциплін дозволяє в тій чи іншій мірі розвивати пізнавальну активність студентів.

Під час проведення практичних занять застосовую такі типи самостійних робіт: а) репродуктивні; б) частково-пошукові або евристичні; в) дослідницькі.

Репродуктивні самостійні роботи включають у себе задачі та вправи, що вимагають типових методів аналізу і розрахунків. Вони призначені для опанування студентами навчального матеріалу, що передбачений програмою.

Зміст частково-пошукових або евристичних самостійних робіт спрямований на поглиблення та розширення теоретичних знань студентів. Значно активізують діяльність студентів задачі, що вимагають вміння застосовувати набуті знання до розв'язання задач професійного спрямування. Складені задачі імітують реальне дослідження явищ і процесів, але мають дещо спрощений характер.

Значні дидактичні можливості для підвищення рівня пізнавальної активності мають нові інформаційні технології. Вони сприяють посиленню інтересу до навчання, розвитку мислення, інтелектуальних здібностей студентів, індивідуалізації та диференціації навчання, підвищення наочності навчання, розвитку самостійності, спрощення та збільшенню швидкості доступу до навчальної та наукової інформації через мережу Internet.

Метод проектів набув поширення і популярності завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань і можливостей їх практичного застосування для розв'язування конкретних проблем дійсності в спільній діяльності студентів. «Метод проектів - це метод в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Мета використання методу полягає у формуванні навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні студентів різного віку за допомогою інноваційних педагогічних технологій, якими передбачається самостійна (індивідуальна чи групова) дослідницько-пошукова діяльність студентів.

Дослідницькі проекти потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів обробки результатів. Вони повністю підпорядковані логіці дослідження і мають відповідну структуру: визначення теми дослідження, аргументація її актуальності, визначення предмета й об'єкта, завдань і методів, визначення методології дослідження, висування гіпотез розв'язання проблеми і намічення шляхів її розв'язання.

Такі форми проведення науково-практичних конференцій дозволяють об'єднати навчання з активною діяльністю студентів, сприяє свідомому ставленню до проблем суспільства, формуванню активної громадянської позиції, розширює світогляд студентів з питань енергозбереження як важливого елемента в житті людини, сприяє активній участі студентів у процесі пізнання.

Таким чином процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності викладача і студента, застосування різноманітних засобів, форм, системи дій, прийомів, спрямованих на розв'язання навчальних завдань.

Висновки

Отже, активізація науково-пізнавальної діяльності студентів це цілеспрямована діяльність викладача, спрямована на розробку і використання такого змісту, форм, методів, прийомів і засобів навчання, які сприяють підвищенню пізнавального інтересу, активності, творчої

самостійності студентів у засвоєнні знань, формування навичок і вмінь, застосування їх на практиці.

У процесі активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та розвитку особистих здібностей і нахилів велику роль відіграє мотивація діяльності та створення відповідної ціннісно-мотиваційної сфери.

Водночас, застосовуючи ті або інші методи та прийоми активізації, необхідно завжди враховувати наявний рівень розвитку пізнавальних здібностей студентів. Складні пізнавальні завдання можна пропонувати лише студентам, які мають високий рівень розвитку пізнавальних здібностей. Завдання, не співвіднесені з рівнем розвитку пізнавальних сил студента, які перевищують його можливості та рівень наявного розвитку, не можуть відіграти позитивну роль у навчально-пізнавальній діяльності. Вони підривають у студента віру у свої сили і здібності.

Зі сказаного вище випливає, що тільки комплексне, системне урахування усіх сторін процесу навчання у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації дозволить правильно визначити напрями розв'язання головного завдання теорії та практики – підвищення ефективності навчання та якості підготовки фахівців, що реалізується через активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів. І, безумовно, виключне значення має педагогічна майстерність викладача, в основі якої лежить високий рівень професіоналізму діяльності й особистості.

Використана література

1. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320с.
2. Драч І.І. Деякі аспекти активізації навчально-творчої діяльності студентів ВНЗ // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. – К., 2006. - N 44. - С. 27-31.
3. Семенова А. В., Гурін Р. С., Осипова Т. Ю. Основи психології і педагогіки: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 319с.
4. Вступ до педагогічної професії : навч. посібник / Г. М. Мешко. - К. : Академвидав, 2010. - 200 с.
5. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник-Одеса:ПДПУ імені К.Д. Ушинського, 2002. -344с.
6. Бернова О.М. Національний аграрний університет.Методика активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі економічної підготовки.
7. Дяченко Оксана. Креативна освіта як передумова підготовки майбутнього економіста/ [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: [навч. посіб.] / Галина Олександрівна Ковальчук. – [2-ге вид., доп]. – К. : КНЕУ, 2005. – 298 с.
9. Лузан П.Г. Теоретичні і методичні основи формування навчально-пізнавальної активності студентів у вищих аграрних закладах освіти : автореф. дис. на здобуття наук.ступеня док. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / П.Г. Лузан. — К., 2004. — 42 с.
10. Полещук І.Ф. Підвищення рівня професійної підготовки студентів економічних спеціальностей засобами ігрових форм навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І.Ф. Полещук. — К., 2005. — 24 с.
11. Щепіна Н.В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ як наукова проблема / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>

В процессе активизации учебно-познавательной деятельности студентов и развития личных способностей и склонностей большую роль играет мотивация деятельности и создание соответствующей ценностно-мотивационной сферы.

In the process of enhancing learning and cognitive activity of students and development of personal abilities and inclinations role of motivation activities and establishment of appropriate value-motivational sphere.

УДК 372.862

МЕТОДИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «БУДОВА І ЕКСПЛУАТАЦІЯ АВТОМОБІЛЯ», «ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ», «ОСНОВИ КЕРУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ І БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ»

С.М. Дейнека, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Досліджено переваги модульно-рейтингового навчання, розглянуто організаційно-методичні заходи, що ґрунтуються на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць.

Ключові слова: кредитно-модульна система, організація навчального процесу, підвищення якості підготовки спеціаліста.

Постановка проблеми. Однією з найважливіших закономірностей розвитку сучасного суспільства є тісний взаємозв'язок соціально-економічного прогресу та постійного вдосконалення системи освіти. Нові реалії сучасності, інтеграція молоді демократичної держави в світовий освітній простір вимагають створення нової системи освіти, якій притаманні, з одного боку, особливості національного характеру, а, з іншого, – відповідність міжнародним критеріям і вимогам [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з входженням України до зони Європейської вищої освіти та підписанням Болонської угоди щодо стандартизації національних систем освіти у вищих навчальних закладах впроваджена кредитно-модульна система навчання.

Як відомо, *кредитно-модульна система організації навчального процесу* – це сукупність організаційно-методичних заходів, що ґрунтуються на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів - Європейської системи трансферу кредитів ECTS). Головна її ціль – активізувати навчальну роботу студентів та підвищити їх мотивацію до занять протягом усього семестру.

Мета досліджень. У статті пропонується на підставі аналізу підходів до організації модульно-рейтингового навчання простежити його переваги на прикладі дисциплін «Будова і експлуатація автомобіля», «Правила дорожнього руху», «Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху».

Результати досліджень. Кредитно-модульна організація навчання вимагає серйозної, аналітико-логічної роботи над змістовим наповненням, структуруванням її як системи.

Складовими кредитно-модульної системи є: розподіл навчального матеріалу на модулі, забезпечення навчального процесу всіма необхідними методичними матеріалами, організація самостійної роботи студентів, проведення консультацій, перевірка якості засвоєння матеріалу кожного модулю та використання бально-рейтингової системи оцінювання засвоєних студентами навчальних дисциплін тощо [4].

Однією з головних специфічних рис кредитно-модульної системи навчання є пріоритетність самостійної навчальної праці студента. Саме ця особливість кредитно-модульного навчання зумовлює специфіку організації контролю навчальної діяльності студентів. Самостійна робота студентів здійснюється через роботу над проектами, написання наукових студентських робіт, які інтегрують навчальну й наукову роботу студентів. Контроль самостійної роботи проводиться також шляхом організації «круглих столів», ділових ігор, конференцій.

Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає використання рейтингового оцінювання рівня успішності студентів, поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність студента упродовж усього періоду навчання. Одним з основних елементів модульного навчання є система рейтингового контролю й оцінки навчальної діяльності студентів.

Слово «рейтинг» походить від англійського «to rate» (оцінювати).

Звичайно під *рейтингом* розуміється індивідуальний числовий показник успішності навчання у ВНЗ, простіше – «накопичена оцінка».

Рейтингова система у вищій школі являє собою кількісну характеристику якості навчальної діяльності, котра виражена в балах і націлена на стимулювання ритмічної, зацікавленої, активної роботи студентів. Це індивідуальний сумарний показник рівня навчальних досягнень студента та його відношення до процесу навчання, що встановлюється на кожному етапі поточного, періодичного й підсумкового контролю знань [3].

Рейтинговий контроль – така організація педагогічного контролю, яка базується на персоналізації і диференціації оцінювання навчальних досягнень студента на всіх етапах процесу навчання, забезпечує стимулюючу, розвиваючу й особистісно-творчу функції одержаних знань. Він передбачає накопичення оцінок за певний період навчання й за різнобічну діяльність та відображає не тільки якість знань і вмінь, а й активність, самостійність, творчість студента [2].

Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу з питань організації модульно-рейтингового навчання і додавши свій досвід викладання, найбільш ефективною в умовах кредитно-модульної системи, на мою думку, є наступна організація навчального процесу з дисциплін «Будова і експлуатація автомобіля», «Правила дорожнього руху», «Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху».

Викладач на першій лекції знайомить студентів з організацією навчального процесу за кредитно-модульною системою, дає перелік необхідної літератури, зміст індивідуальних завдань. На першому занятті проводиться вхідний контроль знань студентів з дисципліни за розробленими тестами або комплектами завдань. Завдання підбираються неважкі та узагальнені. Цей вид перевірки не є обов'язковим, тому оцінка в журнал не виставляється, але він дає інформацію викладачу, який рівень підготовки вже мають студенти і на якому рівні складності можна викладати наступний матеріал, щоб активізувати їх пізнавальну діяльність.

Поточний контроль проводиться постійно з метою забезпечення зворотного зв'язку. У більшості студентів коледжу, ще не має сформованої здатності до самоосвіти і самоконтролю, тому діяльність, яка не перевіряється і не оцінюється, ними просто не виконується. На лекціях доцільно використовувати усну перевірку. Викладач не повинен давати готовий матеріал, він повинен до нього підводити студентів бесідою з ними, щоб студенти відчували на лекціях свою значущість, водночас викладач буде розуміти чи засвоюють студенти необхідну інформацію.

Проведення фронтальних бесід зі студентами будується таким чином, щоб у них брала участь вся група. За цієї форми контролю на запитання викладача, за порівняно невеликого обсягу матеріалу, короткі відповіді з місця дають багато студентів. Використовуються такі прийоми залучення студентів до роботи, як продовження відповіді товариша, постановка нових запитань тому, хто відповідає, доповнення й виправлення відповідей та багато інших.

Поточний контроль на практичних заняттях з дисциплін «Будова і експлуатація автомобіля», «Правила дорожнього руху», «Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху» має бути більш офіційним. Кожна практична проводиться за графіком: 15 хвилин - опитування студентів із теорії та методики проведення практичної роботи; 45 хвилин – проведення практичної роботи, обробка результатів та оформлення звіту з виконаної роботи; 20 хвилин – захист студентами звіту.

Опитування на початку практичної з метою економії часу проведення і перевірки доцільно проводити у вигляді тестових завдань. За час коли студенти виконують практичну викладач має змогу перевірити ці тести і оцінити їх.

Захист студентами звітів можна проводити у комбінованій формі. У такій перевірці досягається вдаль сполучення індивідуального контролю з фронтальним і груповим, що дає можливість ґрунтовно перевірити певну кількість студентів за порівняно невеликої затрати часу.

Студенти, які показали незадовільні результати викликаються на консультації, що проводить викладач за графіком.

Оскільки більшу частину матеріалу студенти опановують самостійно, то перевірка їх

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

самостійної роботи направлена на розвиток здатності студента до самоконтролю і самоосвіти, до систематичної самостійної роботи, розвиток умінь студента користуватися підручниками, посібниками, періодичними виданнями, Інтернетом тощо.

Індивідуальні завдання сприяють диференціації навчання і мають бути відповідно перевірені і оцінені. Індивідуальні завдання для студентів з дисциплін «Будова і експлуатація автомобіля», «Правила дорожнього руху», «Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху» можуть бути такими: реферати різної тематики, яка відповідає початковій програмі дисципліни; розробку методів дослідження і робочих процесів агрегатів автомобілів; створення презентацій по темам, які виносяться на самостійний розгляд.

Модульні контрольні роботи проводяться під час останнього практичного заняття в змістовому модулі, на їх виконання відводиться 40 хвилин. Це письмова перевірка навчальних досягнень студентів за розробленим комплексом завдань. Під час перевірки контрольних робіт викладачі глибоко аналізують їх виконання, систематизують помилки, які допустили студенти.

Поточний контроль у вигляді захисту практичних робіт, контрольних робіт, індивідуальних завдань дозволяє за результатами підсумкових модулів провести оцінювання в групі. Підсумки поточного контролю викладач аналізує в групі, вказує студентам шляхи поліпшення якості навчання. Крім того, результати обговорюються на засіданні циклової комісії і при необхідності повідомляються батькам студентів. Бали поточного і підсумкового контролю викладач заносить у журнал. Ця інформація завжди доступна студентам, що робить оцінювання знань, умінь і навичок студентів більш об'єктивним.

Висновки. Отже, кредитно-модульна система організації навчального процесу – це сукупність організаційно-методичних заходів, що ґрунтуються на поєднанні модулів технологій навчання та залікових освітніх одиниць (заликових кредитів – Європейської системи трансферу кредитів ECTS). Головна її ціль – активізувати навчальну роботу студентів та підвищити їх мотивацію до занять протягом усього семестру.

Рейтингова система у вищій школі являє собою кількісну характеристику якості навчальної діяльності, котра виражена в балах і націлена на стимулювання ритмічної, зацікавленої, активної роботи студентів. Це індивідуальний сумарний показник рівня навчальних досягнень студента та його відношення до процесу навчання, що встановлюється на кожному етапі поточного, періодичного й підсумкового контролю знань. Основною метою рейтингової системи є підвищення якості підготовки спеціаліста. Серед головних задач рейтингової системи можна назвати:

- стимулювання пізнавальної діяльності, регулярної самостійної навчальної роботи студентів протягом усього семестру;
- підвищення їх мотивації оволодіння освітніми програмами; формування позитивного досвіду самоосвіти та самовиховання;
- підвищення рівня організації освітнього процесу.

Організація модульно-рейтингового навчання є ефективною за таких педагогічних умов: включення у навчальний процес завдань, що моделюють майбутню професійну діяльність студентів; постійне підвищення рівня самостійності студентів шляхом включення у навчальний процес завдань підвищеної складності; своєчасний контроль з боку викладача, поступове виховання потреби та навичок самоконтролю; різноманітність у формах та методах проведення перевірок; створення позитивного мікроклімату на заняттях, атмосфери співробітництва між студентами та викладачем.

Література

1. Васюк О. Організація кредитно-модульної системи навчання у вищій школі / О. Васюк, В. Кустов // Вісник Книжкової палати. – 2009. – № 9. – С. 24–25.
2. Державний стандарт професійно-технічної освіти ДСПТО 8322.OI.00.60.24-2012.
3. Закон України Про вищу освіту, 2014, № 37-38, ст.2004.
4. Янченко О.І. Форми і методи контролю знань в умовах сучасних навчальних технологій: Метод. розробка — Кривий Ріг: Інгuleцький технікум Криворізького технічного університету, 2008. — 27 с.

Исследованы преимущества модульно - рейтингового обучения, рассмотрены организационно-методические мероприятия, основанные на сочетании модульных технологий обучения и зачетных образовательных единиц.

Ключевые слова: кредитно - модульная система, организация учебного процесса, повышение качества подготовки специалиста.

Investigated the benefits of module- rating training, discussed organizational and methodological activities based on modular technology education credits and educational units.

Keywords: credit-modular system of educational process, improving the quality of training.

УДК 378

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»

О.С. Єременко, викладач ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»

У статті розглядається упровадження сучасних новітніх технологій навчання при викладанні дисципліни «менеджмент».

Життя змінюється, треба не відставати від нього. У контексті сучасності серед освітян повинні поширюватись нові педагогічні технології, які б відповідали вимогам сучасного навчально-виховного процесу. Проте це не можливо в межах традиційного уявлення про педагогічний процес. Вища школа повинна бути спрямована на пошук нових ефективних методів підготовки спеціаліста, вивчення сучасних педагогічних технологій і їхню роль в навчально-виховному процесі.

«Менеджмент» для проведення комп'ютерного тестування з метою контролю ЗУН Використання новітніх технологій в навчанні дозволяє йти в одну ногу з часом, підвищувати зацікавленість студентів до навчання. Саме тому, актуальним питанням залишається на сьогодні розвиток сучасних освітніх технологій, поширення їх в навчальних закладах ВНЗ України.

Упровадження новітніх технологій в навчальний процес завжди вважалося прогресивним кроком і підвищувало мотивацію навчання.

Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване навчання менеджменту, проектна робота в навчанні, застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами з менеджменту (система мультимедіа), дистанційні технології при вивченні менеджменту, створення презентацій в програмі PowerPoint, використання інтернет-ресурсів, навчання менеджменту в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта), новітні тестові технології (створення банку діагностичних матеріалів з курсу навчальної дисципліни студентів).

Використання сучасних інформаційних технологій на занятті – надзвичайно актуальне і водночас проблематичне питання для викладача менеджменту. Сьогодні використання інформаційних технологій – одна з умов успішного вивчення менеджменту. Тому викладач менеджменту повинен, окрім ґрунтовної фахової підготовки, володіння сучасною комунікативною методикою, використовувати інформаційні технології на усіх етапах навчання – це вимога часу. Сучасні інформаційні технології мають бути ефективним інструментом, який полегшить засвоєння знань, зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим, наочним, індивідуальним.

Навіть дуже «традиційний» викладач зі стійким імунітетом до втручання новітніх технологій не може заперечити, що Інтернет є дуже багатим джерелом потенційних навчальних ресурсів. Та поки викладачі ще лише готуються до викладання предмета з використанням комп'ютерів, студенти вже давно вчать за допомогою Інтернету.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Нині розробляється методика вивчення менеджменту з використанням ресурсів Інтернету. Проте більшість викладачів надають перевагу використанню Інтернету паралельно з традиційними засобами навчання, інтегруючи його в навчальний процес.

Розглядаючи питання щодо використання комп'ютера у викладанні менеджменту, можна виділити такі позитивні моменти його впровадження:

- мотивує навчання, можливо навіть більше, ніж аудіо- та відео матеріали;
- дає можливість викладачеві застосовувати індивідуальний підхід;
- сприяє розвитку самостійності студентів, спонукає користуватися інформацією, що безпосередньо стосується їхнього особистого чи професійного життя;
- підвищує поінформованість щодо інших економічних дисциплін;
- завдяки наявності різноманітним типам менеджменту підвищує управлінські здібності;
- забезпечує сучасним матеріалом, що відповідає інтересам і потребам студентів;
- пропонує автентичний і актуальний матеріал.

З метою вивчення менеджменту може використовуватись як вільне спілкування в Інтернеті, так і спеціально організоване спілкування в режимі електронної пошти, електронної конференції та дошки об'яв. Це створює унікальну автентичну ситуацію управлінської взаємодії.

Найбільш широко використовується організоване спілкування за допомогою телекомунікаційних мереж: листування між окремими студентами і між цілими групами, обмін інформацією між навчальними закладами різних міст, країн. У цьому випадку викладач грає роль організатора роботи, який допомагає спланувати листування, написати лист чи скласти колективну відповідь.

Проведення Інтернет-проектів дає можливість практично використовувати здобуті знання в реальних життєвих ситуаціях, сприяє розвитку комунікативних умінь та навичок студентів. Існує два види проектів, планування, проведення і результати яких відрізняються один від одного: WWW-проекти і E-mail-проекти.

Найбільш емоційно привабливими і професійно необхідними в інноваційному навчанні є імітаційні активні методи, які поділяються на неігрові (аналіз конкретних ситуацій, імітаційні вправи, індивідуальний тренаж) та ігрові (ділові ігри, розігрування ролей, ігрове проектування).

До нестандартних занять з менеджменту можна віднести: презентацію, телеміст, випробування, KBK, рольові ігри, ділова гра, круглий стіл, вікторина, аукціон, турнір, заняття-подорож, мозкова атака, інтерв'ю, прес-конференція, складання задач, складання віршів, звіт, дискусія, дослідження, змагання тощо.

Важливо, щоб викладач умів обирати такі методи і форми роботи, які відповідають меті навчальної дисципліни.

Як показує досвід на заняттях з менеджменту можна використовувати такі форми інформаційних технологій: створення презентацій, готові програмні засоби, тестові оболонки. Застосування презентацій та слайдів – фільмів під час лекцій забезпечує динамічність, наочність, більш високий рівень і обсяг інформації порівняно з традиційними методами. Комп'ютерні презентації – ефективний метод вивчення будь-якого матеріалу. Під час презентації матеріалу в графіках, картинках, таблицях, тезах, віртуальних моделях включаються механізми не тільки звукової, але й зорової й асоціативної пам'яті.

Виділяють низку переваг впровадження інформаційних технологій в навчальний процес:

- можливість демонстрації експериментів, прикладів, порівнянь, аналізу ситуацій тощо;
- розвиток творчих здібностей студентів, активізація пізнавальної діяльності і підвищення мотивації до навчання;
- здійснення контролю знань

До інформаційних технологій необхідно звертатися лише в тому випадку, коли вони забезпечують більш високий рівень освітнього процесу в порівнянні з іншими методами навчання.

Нові інформаційні технології навчання надають потужні і універсальні засоби отримання, опрацювання, зберігання, передавання, подання різноманітної інформації, полегшують виконання

рутинних, технічних, нетворчих операцій, пов'язаних із дослідженням різних процесів і явищ або їх моделей, розкривають широкі можливості щодо істотного зменшення навантаження під час навчально-пізнавальної діяльності.

Перехід до інформаційного суспільства кардинально змінює положення системи освіти, її інституційний статус. Освіта стає не лише інструментом взаємопроникнення знань і технологій в глобальному масштабі, але й капіталу, засобом боротьби за ринок, рішення геополітичних завдань. Сучасному суспільству необхідна масова якісна освіта, спроможна забезпечити зростаючі потреби споживача та виробника матеріальних і духовних благ.

Таким чином, використання сучасних освітніх технологій у практичній й діяльності викладача дозволить максимально ефективно забезпечити засвоєння знань та навичок студентами та активувати їх потенціал, що дозволить підготувати висококваліфікованих спеціалістів.

Отже, сучасне суспільство диктує свої правила, воно вимагає, аби освіта, якщо вона хоче залишатися якісною освітою, удосконалювалася так само, як удосконалюється світ довкола нас.

В сучасних освітніх технологіях інноваційні процеси носять дискретний, циклічний характер, тісно пов'язаний з життєвим циклом нововведення, та залежать від дії низки чинників, серед яких головними є:

- готовність студентів до сприйняття сучасних освітніх технологій та позитивна мотивація навчальної діяльності в цій ситуації;
- готовність викладачів і студентів до творчої діяльності;
- оптимальний психологічний клімат освітнього процесу та майстерність педагогів;
- врахування аспектів управління вищим навчальним закладом.

Тоді як сучасний студент вже не той, що був раніше. І без розуміння того, що сучасна освіта неможлива без використання сучасних технологій викладач не зможе дати студенту ті знання, які будуть необхідні йому в професійній діяльності.

Відмовляючись від використання сучасних технологічних засобів на заняттях педагог втрачає можливість точної реєстрації фактів, зберігання і передачі великого об'єму інформації, угруповання і статистичної обробки даних. Використання ж комп'ютера і інших сучасних технологій на заняттях дозволить оптимізувати управління навчанням, підвищити ефективність і об'єктивність учбового процесу при значному заощадженні часу викладача, мотивувати студентів на здобуття знань.

Головне потрібно зазначити, що в результаті використання сучасних технологій на будь-яких заняттях підвищується зацікавленість студентів до предмету, мотивація до діяльності та їх активність.

В статье рассматривается внедрение современных новейших технологий обучения при преподавании дисциплины «менеджмент».

In the article the introduction of modern advanced learning technologies in teaching discipline «Management» are presented.

УДК 378

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНА
МЕХАНІКА І ОПІР МАТЕРІАЛІВ»**

***Л.В. Єршова, викладач вищої кваліфікаційної категорії
Прилуцький агротехнічний коледж***

У статті розглянуто і проведено аналіз активних, інтерактивних і інноваційних методів навчання. Розглянуто форми занять інтерактивних технологій та застосування інтерактивного навчання при вивченні дисципліни «Технічна механіка та опір матеріалів»

Інтерактивні методи навчання, нетрадиційні форми проведення заняття, ситуаційний аналіз, ділова гра.

Сприяти економічному розвитку держави можуть лише компетентні фахівці, які мають достатньо високий науково-технічний потенціал, володіють сучасними інноваційно-комунікаційними технологіями, мають активну життєву позицію і бажання працювати. Значущість фахівця технічної галузі завжди визначалася на переломних етапах розвитку економіки країни, у ній вбачали реальну силу, що сприяє економічному підйому. У свою чергу, механізм розвитку технічної освіти обумовлюється, з одного боку, станом економіки, техніки і технології виробництва, а з іншого - змінами у вищій освіті України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.[1-10] Фахова підготовка майбутнього спеціаліста повинна враховувати зміни в суспільстві та сприяти формуванню професійної вищої освіти як джерела інтелектуального капіталу та інноваційного потенціалу нації. Запорукою якісної професійної підготовки майбутнього фахівця є організований на сучасному рівні навчальний процес у вищому навчальному закладі, який передбачає тенденцію руху від пізнання до самопізнання і творчості. Провідна роль у цьому процесі належить інноваційно-комунікаційним технологіям та активним методам навчання, що повинні активізувати процес самоосвіти студентів, залучити їх до роботи з великими обсягами інформації, пов'язати прогресивні теоретичні розробки з практикою, розвивати вміння та навички самостійно приймати рішення, що дозволить формувати та всебічно розвивати особистість, забезпечити умови для самовизначення і самореалізації випускників навчального закладу. [1]

Навчання у Прилуцькому агротехнічному коледжі можна поділити на два етапи: отримання фундаментальної теоретичної підготовки та набуття спеціальних знань і навичок з метою застосування в конкретній професійній діяльності. Починаючи з першого курсу, у методиці навчання необхідно використовувати не лише фундаментальні знання, але й елементи моделювання майбутньої практичної підготовки. Система підготовки фахівця повинна розглядатися в цілому, а не фрагментарно. Важливим аспектом методики навчання загальнотехнічних і спеціальних дисциплін у системі професійної практичної підготовки є реалізація дидактичного принципу наступності, що відображає осмислення пройденого матеріалу на новому, вищому рівні, підкріплення раніше отриманих знань, налагодження нових зв'язків, завдяки чому підвищується рівень засвоєння навчального матеріалу на новому ступені освіти у вищих навчальних закладах.

Відомо, що практична підготовка започатковується у процесі теоретичного навчання під час проведення лабораторно-практичних занять, розгляді кейса завдань, ситуаційних вправ, проведення ділових ігор тощо. Практична підготовка разом із теоретичною є провідною частиною всієї професійної вищої освіти, що створює дві організаційно пов'язані сторони єдиного процесу пізнання. [6] Саме практика має важливе значення для підготовки та формування компетентного, висококваліфікованого фахівця.

Одним із головних завдань практичного навчання є формування професійних навичок студентів, а саме: поглиблення теоретичних знань, розвиток відповідних компетенцій, набуття

професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень у реальних виробничих і ринкових умовах, формування творчого дослідницького підходу до практичної підготовки, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній підготовці. Важливе місце в навчальному процесі відводиться дисциплінам загальнотехнічного спрямування і, зокрема, технічній механіці, нарисній геометрії, інженерній та комп'ютерній графіці.

Жорсткі умови сьогодення ставлять перед вищими навчальними закладами завдання здійснення якісного навчання. Тому сьогодні важливим напрямом удосконалення навчального процесу є використання засобів інноваційно-комунікаційних технологій навчальному процесі, що дозволить удосконалити професійну орієнтацію і адаптувати до потреб ринку майбутнього фахівця; посилити поєднання теоретичного рівня та практичної підготовки студентів за рахунок насиченості навчального процесу практичними заняттями з елементами майбутньої професійної діяльності; створити для групи відповідні умови навчання, що забезпечить здійснення індивідуального підходу до кожного студента, посилить навчально-матеріальну базу та науково-методичне забезпечення навчального процесу, дозволить широко залучати студентів до наукової роботи.

Рушійною силою інноваційної діяльності є педагог як творча особистість. Творчий викладач, учитель, вихователь має широкі можливості і необмежене поле для інноваційної діяльності, оскільки на практиці може експериментувати і переконуватися в ефективності методик навчання, коригувати їх, здійснювати докладну структуризацію досліджень навчально-виховного процесу, пропонувати нові технології та методи навчання. Основна умова такої діяльності - інноваційний потенціал педагога. Інноваційний потенціал педагога - сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, який виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність. [9]

Висновки

Таким чином, упровадження в навчальний процес інноваційних технологій стимулює прогрес вищої освіти, перетворює його на динамічну сферу підготовки кваліфікованих фахівців, які будуватимуть економіку України і зможуть бути конкурентоспроможними на ринку праці.

Список літератури

Акімова Н. С. Діалог як метод інтерактивної взаємодії викладача та студентів у процесі навчання / Н. С. Акімова, О. О. Безпалова // VIII Всеукр. наук.-метод. конф., 23 вересня 2010 р. - Х. : ХДУХТ, 2010. –12 с.

1. Березін Л.М., Кошель С.О., Кошель Г.В. Теоретична механіка. Кінематика.- К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2014– 93 с.
2. Березін Л.М., Кошель С.О., Кошель Г.В. Теоретична механіка. Збірник контрольних завдань. Навчальний посібник з грифом МОН молодьспорту. (№1/11-12307 від 26.12.11). -К.: КНУТД, 2012. – 379 с.
3. Луканіна Т.Г., Коробченко Є.О, Теоретична механіка. Статика твердого тіла: навчальний посібник. Гриф МОНмолодьспорту України (лист № 1.4/18 -Г-1306 від 06.06.2008 р.). К.: КНУТД, 2008. -144 с.: Бібліогр.: 115 с.: - бібліогр. назв 8. – іл. 107. Укр. мовою. 2008.
4. Луканіна Т.Г., Коробченко Є. О. Теоретична механіка. Кінематика: навчальний посібник з Грифом МОННМС України (лист №1\11-18430 від 29 листопада 2010).- К.: КНУТД. - 2013 - С. 228.
5. Марченко А.І., Хомяк О.М., Піпа Б.Ф. Прикладна механіка.- К., КНУТД, 2013. – 166 с.
6. Піпа Б.Ф., Хомяк О.М., Марченко А.І. Деталі машин. Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: КНУТД, 2011. – 358 с.

7. Сілютіна І. М. Методика викладання спеціальних дисциплін: проблема змісту //І.М.Сілютіна //Науковий вісник Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля. - 2007. - № 11. - С. 68-69
8. Скакун В. А. Организация и методика профессионального обучения : учебное пособие / В. А. Скакун. - М:Форум, ИНФРА-М, 2007. - 188 с.
9. Тормосов Ю. М. Разработка и внедрение мультимедийного учебника для самостоятельного изучения курса начертательной геометрии / Ю. М. Тормосов, К. Р. Сафиулина, Р. Б. Слободской // Сучасні проблеми геометричного моделювання міжвузівський збірник (за напрямом «Інженерна механіка»). - Луцьк: ЛДТУ, 2008. -Вип. 22. -Ч.1 -С. 341-347.

В статье рассмотрены и проведен анализ активных, интерактивных и инновационных методов обучения. Рассмотрены формы занятий интерактивных технологий и применения интерактивного обучения при изучении дисциплины «Техническая механика и сопротивление материалов».

The article analyzes active, interactive and innovative teaching methods. Forms of employment interactive technologies and use interactive teaching of discipline «Technical Mechanics and Strength of Materials» are considered.

УДК378

**«НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІДДІЛЕННІ «МОНТАЖ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТ
ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ УСТАНОВОК В АПК»**

Г.П. Єфімов, завідувач відділення «Монтаж обслуговування та ремонт електротехнічних установок в АПК», Прилуцький агротехнічний коледж, м. Прилуки, Україна

У статті розглядається удосконалення шляхів науково-дослідницької роботи студентів у вищих навчальних закладах освіти І-ІІ рівнів акредитації. У роботі проведено аналіз науково-дослідницької роботи студентів у Прилуцькому агротехнічному коледжі, її актуальність і доцільність.

Робота спрямована на удосконалення шляхів науково-дослідницької роботи студентів у вищих навчальних закладах освіти І-Прівнівакредитації. У роботі проведено аналіз науково-дослідницької роботи студентів у Прилуцькому агротехнічному коледжі та її актуальність і доцільність.

Сучасний рівень соціально-економічного розвитку України ставить перед навчальними закладами нові завдання щодо підготовки спеціалістів схильних до нових інновацій і творчості, здатних професійно володіти різноманітними засобами, формами й методами роботи. Як показує аналіз основних вимог Болонського процесу, провідне місце в підготовці майбутніх спеціалістів належить покращенню науково-дослідницької роботи студентів, що має сприяти розвитку їхньої самостійності і творчої активності. Реалізація цих вимог має відбуватися за допомогою ефективних технологічних схем самоосвіти, переорієнтації процесу навчання з суто лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму, пошуку нових видів навчально-дослідної роботи студентів.

Це складний компонент навчальної роботи, який включає в себе сукупність мотиваційної сфери студента, забезпечення якої бере на себе педагог, методів і форм наукового пізнання, необхідних для повноцінного дослідницького процесу.

Науково-дослідницька робота студентів під час навчального процесу та поза навчальним процесом є одним із найважливіших засобів формування висококваліфікованих фахівців.

Зроблено аналіз видів науково-дослідницької роботи студентів, визначено сутність готовності студентів до науково-дослідницької діяльності, виявлено її компоненти (мотиваційний, орієнтаційний, діяльнісний, рефлексивний), уточнено їх зміст.

Визначено можливості проблемного навчання у формуванні готовності студентів до науково-дослідницької діяльності: орієнтація на потенційні можливості особистості; формування усвідомлення студентами цінності та сенсу науково-дослідної діяльності; перетворення студента в суб'єкта дослідницької діяльності в процесі пошуку шляхів вирішення проблемних ситуацій; створення освітнього середовища, спрямованого на розвиток пізнавального інтересу і самостійності студентів; організація суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами.

Визначено поняття та необхідність системного підходу до організації наукової роботи студентів в умовах вищої школи.

Висновок. На основі розглянутого в даній роботі можна зробити висновок про те, що науково-дослідницька робота студентів у межах навчального процесу є обов'язковою для кожного студента, охоплює майже всі форми навчальної роботи, та являється першочерговою умовою формування готовності майбутніх фахівців до інноваційної професійної діяльності.

Список літератури

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. - Київ: Центр навчальної літератури., 2003.
2. Микитюк О.М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах освіти України в XIX ст.: Автореф. дис. ... доктора пед. наук / Інститут педагогіки АПН України, К., 2004. - 42с
3. Пузирьова Н.В. Теорія і практика науково-дослідної роботи студентів (на матеріалі університетів України XIX ст.): Автореф. Дис. Канд. ... пед. наук: / Харк. Нац. ун-т ім. В. Каразіна. - Х., 2002. - 19с.
4. Семенов О.М. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів. К.-Глухів: РВВ ГДПУ, 2002. - 96с

В статье рассматривается совершенствование путей научно-исследовательской работы студентов в высших учебных заведениях I-II уровней аккредитации. В работе проведен анализ научно-исследовательской работы студентов в Прилуцком агротехническом колледже, ее актуальность и целесообразность.

The article deals with ways of improving the research work of students in higher educational institutions I-II levels of accreditation. The paper analyzes the research work of students in Pryluky agrotechnical college, its relevance and usefulness.

УДК 372.862

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

О.М. Кириченко, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

У статті розглядаються основні шляхи вдосконалення викладання технічних дисциплін із застосування новітніх технологій а саме проектних. Розкривається особливості взаємозв'язку між собою фундаментальної, професійної та гуманітарної підготовки студентів.

Ключові слова: професійна освіта, професійна підготовка, нові технології, проектна діяльність.

Постановка проблеми. Актуальність даної теми обумовлена необхідністю вироблення адекватних сучасних умов для впровадження проблемного навчання враховуючи вимоги сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Метод проектів започаткувався в педагогіці США ще в 20-і роки XX ст. під назвою «метод проблем». Реалізовувався в педагогічних поглядах Джона Дьюї. Під проектами в той час розумівся цільовий акт діяльності студентства, в основу якого клався його інтерес. Ідеї проектного навчання зародилися в Росії паралельно з розробками американських учених. У 1905 р. під керівництвом С.Т.Шацького було організовано групу працівників, які взялися запроваджувати проектні методи в педагогічну практику [1]. За радянської влади педагогічні ідеї проектування, хоч і не послідовно, продовжували широко використовуватися в навчально-виховному процесі вищої школи. Однак постановою ЦК ВКП (б) 1931 року метод проектів було заборонено. У той час, коли в педагогіці Західної Європи та США проектна технологія є досить поширеною, у вітчизняній педагогіці відбувається лише повільне повернення до неї.

Основними завданнями виступають: а) навчання студента здобувати знання самостійно, уміти застосовувати їх не лише в стандартних, але й у нестандартних ситуаціях; б) сприяння студенту у здобутті здатності, працюючи в різноманітних групах, виконувати різноманітні соціальні ролі: виконавця, лідера, посередника; в) прищеплення студентам здатності користуватися дослідницькими прийомами та методами у навчально-пізнавальній діяльності.

Метою досліджень є обґрунтування сутності та шляхи реалізації впровадження проблемного навчання під час викладання технічних дисциплін.

Результати досліджень. Проектна технологія для своєї організації потребує:

- 1) підготовки значущої в дослідницькому плані проблеми (завдання), що вимагає для свого розв'язання інтегрованих знань;
- 2) практичної, теоретичної та пізнавальної значущості результатів вирішення цієї проблеми (наприклад, збір та опрацювання даних про причини поломки, зменшення моторесурсу механізму та ін. із представленням результатів цього опрацювання в вигляді звіту);
- 3) умінь студентів працювати самостійно, індивідуально, у парі чи в групі;
- 4) структурування змістової частини проекту (з висвітленням поетапних результатів);
- 5) визначення суперечності, яка породжує проблему дослідження, завдань, що впливають із неї, виявлення гіпотетичних шляхів пошуку, оформлення кінцевих результатів, аналізу їх, висновків. Підготовка проекту та його оформлення детально представлені О.М.Пехотою у навчально-методичному посібнику за її редакцією [3, 5].

Розглянемо далі етапи проектування.

I. Початковий.

Розробка основних ідей, констатація вивченості проблеми, збір інформації й обґрунтування актуальності проблеми, формулювання гіпотези (припущення про результати й шляхи досягнення).

Перш ніж приступити до роботи над власним проектом, студенти знайомляться з прикладами навчальних проектів, обговорюють у парах відповіді на запитання: Про що б я дізнався у процесі роботи в такому проекті? Студенти вже обдумують теми своїх майбутніх проектів, а завдання викладача – навчити їх працювати творчо і самостійно.

Наступний крок: вибір теми майбутнього проекту, створення (за шаблоном) плану навчального проекту, обговорення шляхів ефективного використання комп'ютерних технологій у даних проектах. Важливими компонентами плану навчального проекту є формулювання ключового і тематичних питань та цілей даного проекту. Враховуючи те, що студенти працюватимуть над проектом в рамках певного навчального предмета і якоїсь навчальної теми, викладач готує їм на допомогу методичні матеріали – інформаційний бюлетень, методичну розробку або буклет.

Ці методичні матеріали повинні сприяти розумінню студентами ключового питання та загальної мети роботи над проектом, містити вимоги до проекту взагалі і форми та критерії оцінювання, вказувати довідкові матеріали, які треба знайти в Інтернеті, і давати різноманітні рекомендації студентам [2].

Спостерігаючи за роботою студентів над проектом, викладач орієнтується, які дидактичні матеріали створити їм на допомогу. Мета розробки дидактичних матеріалів: управління процесом засвоєння знань студентами з конкретної теми, підведення підсумків їх дослідницької, пошукової або творчої діяльності в рамках навчального проекту. Дидактичні матеріали можуть бути у вигляді тестів, кросвордів, таблиць, діаграм, графіків. Такі матеріали допоможуть студентам краще зрозуміти проблеми, що досліджуються, одержати необхідні знання, уміння і навички.

II. Етап розробки.

Вибір виконавця (одного чи декількох), формування команди, розподіл обов'язків, планування роботи, розробка змісту етапів, визначення форм і методів керування й контролю, корекція з боку педагога. Наступний спланований студентський крок, після збору інформації та роботи в Інтернеті, створення студентами мультимедійних презентацій. Кожна група розробляє сценарій, враховуючи цілі і завдання проекту. Звичайно, головну увагу доцільно зосередити на змісті, чи відповідає він ключовому і тематичним питанням, чи несе нову інформацію або результат досліджень, чи демонструє уміння студентів узагальнювати інформацію.

III. Етап реалізації проекту.

Інтегрування й акумулювання всієї інформації з урахуванням теми, мети. Підготовка наочно-графічного матеріалу, розробка аудіо-, відеоряду проекту, виготовлення макету чи діючої моделі. Контроль і корекція проміжних результатів, співвідношення їх з метою, керівництво, координація роботи студентів.

Отже певними вимогами до даної роботи є структурування змістовної частини проекту та прагматична спрямованість проекту на результат – «готовий проект». У кожному конкретному випадку це питання розв'язується індивідуально.

Обов'язковим є оформлення, презентація результатів, захист проектів.

За змістом та характером виконання робіт розрізняють такі типи проектів: дослідницькі, інформаційні, творчі, ігрові, практико-орієнтовані. За характером контактів – внутрішні та міжнародні. За кількістю учасників – особистісні, парні, групові. За тривалістю їхнього здійснення – короткодіючі (кілька занять), середньої тривалості (від тижня до місяця), довготривалі (кілька місяців).

Дослідницькі проекти. Повністю підпорядковані логіці дослідницької роботи і мають відповідну їй структуру: визначення теми дослідження, обґрунтування її актуальності, визначення предмета й об'єкта дослідження, мети, завдань, гіпотези, методів, методології, відповідних засобів опрацювання результатів дослідницької роботи.

Інформаційні проекти. Зорієнтовані на збір інформації про певний об'єкт чи явище пізнання, на ознайомлення учасників проекту із зібраними матеріалами, результатами їхнього аналізу та узагальнення. Такі проекти можуть бути органічною частиною дослідницьких. Структура їх має

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

такий вигляд: мета, актуальність поставлених завдань, методи отримання інформації (літературні джерела, засоби масової інформації, бази даних, у тому числі й електронні, анкетування, інтерв'ю тощо); обробка інформації (аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументація висновків); оформлення результатів (стаття, реферат, доповідь, відеофільми тощо); презентація (публікація, виступ на конференції, розміщення в електронній мережі).

Ігрові проекти. Мають творчий характер, але домінуючим видом діяльності є гра. Згідно з характером та змістом проекту учасники визначають для себе ролі. Імітують у вигаданих ситуаціях соціальні та ділові стосунки своїх прототипів. Цей тип проектів при викладанні технічних дисциплін найменше підходить.

Висновки. Отже, серед суб'єктивних причин, що впливають на ефективність метода проектів, слід враховувати проблему визначення викладачами цілей навчання, розвитку та виховання. Не всі викладачі можуть сформулювати цілі (мету) особистої діяльності, звідси слабо уявляють, якими мають бути цілі студентів, що оволодівають не тільки новим змістом, але і новими вміннями: спостерігати, аналізувати, порівнювати, складати гіпотезу, продумувати експеримент, обробляти базу даних тощо.

Це безумовно демонструє низьку мотивацію до постановки цілей самих викладачів. Така мотивація не сприяє підвищенню якості педагогічної праці. Впровадження, застосування проектної діяльності – це веління часу, так як вона сприяє становленню нового технологічного мислення, отриманню досвіду творчої праці, розв'язанню конкретних навчальних проблем, виявленню та використанню в освітньому процесі активної частини студентства, що мають нахили до організаторської праці та лідерства.

Література

1. Гузєєв В.В. Алгоритм проектирования или переструктурирования учебного курса под деятельностью обучения / В.В.Гузєєв, И.Е.Курчаткина // Профильная школа. – 2012. – No 4. – С. 46 – 49.
2. Кручинина Т.Г. Проектная деятельность // Вестник НМЛ Международного детского центра «Артек». - 1998. - С. 4-7.
3. Левитес Д.Г. Практика обучения: современные образовательные технологии. - М., 1998.
4. Нісімчук А.С., Падалка О.С, Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. - К., 2000.
5. Пехота О.М. Проектна технологія // Освітні технології / За ред. О.М.Пехоти. - К., 2004. - С. 148-162.

В статье рассматриваются основные пути совершенствования преподавания технических дисциплин по применению новейших технологий а именно проектных. Раскрываются особенности взаимосвязи между собой фундаментально- профессиональной и гуманитарной подготовки студентов.

Ключевые слова: профессиональное образование, профессиональная подготовка, новые технологии, проектная деятельность.

The article discusses the main ways of improving the teaching of technical disciplines with the latest technology such as design. It reveals the features of the relationship between a fundamental, professional and humanitarian training of students.

Keywords: professional education, training, new technologies and design activities.

УДК 372.862

**УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «ЕЛЕКТРИЧНІ МАШИНИ», «ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ»**

Ю.О. Крутько, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Розглянуто процес удосконалення технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання.

Ключові слова: навчання, професійна діяльність, творчий потенціал, інноваційні технології.

Постановка проблеми. Сучасні технології висувають нові вимоги до якості підготовки інженерів. Рівень кваліфікації яких визначається у першу чергу професійними якостями. Професіоналізм інженера суттєво залежить від знань, отриманих при вивченні технічних дисциплін. Інтегрування інноваційних педагогічних технологій при викладанні технічних дисциплін є ефективним процесом підвищення рівня знань студентів. Нові виробничі технології вимагають від молодих інженерів-спеціалістів не тільки досвідченості, активності, пошуку, але також самостійності, впевненості, вміння жити та працювати в нових умовах, бути соціально зорієнтованими. У сучасних умовах соціальна мобільність майбутнього спеціаліста приймає не тільки особистісний, але й особливий соціально-значущий характер.

Необхідність встановлення взаємозв'язку між системою освіти та розвитком економіки, між професійними здібностями особистості та потребами суспільства висуває завдання по модернізації освітньої діяльності у вищих навчальних закладах. При удосконаленні технології освіти необхідно враховувати всі її складові: професійну компетентність та педагогічну майстерність викладача, прийняті форми, методи та засоби навчання, організацію процесу самостійної роботи студента.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поліпшення якості підготовки фахівців вимагає пошуку ефективних шляхів формування у студентів системних уявлень щодо об'єкта своєї професійної діяльності, вмінь і навичок його дослідження, організації та управління. Успішне розв'язання навчально-виховних задач у вищій школі визначається відповідним рівнем професійно-педагогічної культури професорсько-викладацького складу та рівнем технологій навчання. Сучасна педагогічна технологія є синтезом професійно-педагогічного рівня викладачів, які на достатньому рівні забезпечені і вільно володіють якісними інформаційно-предметними засобами. Актуальність питання удосконалення навчальних технологій вищої школи безсумнівна. Значну кількість наукових досліджень присвячено розвитку педагогічних технологій. Аналізуючи різноманіття дослідницьких напрямків, необхідно відмітити, що проблема викладання саме технічних дисциплін у вищій технічній школі, залишається відкритою. При становленні професійних якостей майбутніх інженерів основну роль відіграють знання, здобуті під час вивчення технічних дисциплін. У зв'язку з цим необхідно відзначити існуючі на сьогодні проблеми, які призводять до зниження якості засвоєння навчального матеріалу саме з технічних дисциплін:

- низький рівень фізико-математичної підготовки абітурієнтів, який у подальшому ускладнює процес підготовки якісних спеціалістів за технічними напрямками;
- психологічна несамостійність студентів початкових курсів;
- низький рівень мотивації обрання саме інженерної освіти, наслідком чого може бути невідповідність обраної спеціальності здібностям та інтересам;
- застарілість застосування виключно традиційних форм викладання технічних дисциплін.

Мета досліджень. Серед різноманіття існуючих технологій необхідно виділити ті, які спрямовані на зміну форми подачі навчального матеріалу, підвищення наочності, розвиток творчого потенціалу студента.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Результати досліджень. Згідно педагогічні технології можна класифікувати наступним чином. Структурно-логічні технології: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і розв'язання дидактичних задач на основі відбору їх змісту, форм, методів і засобів навчання на кожному етапі з урахуванням поетапної діагностики результатів.

Інтеграційні технології: дидактичні системи, що забезпечують інтеграцію міжпредметних знань і вмінь, різноманітних видів діяльності на рівні інтегрованих курсів, навчальних тем, уроків, навчальних днів.

Ігрові технології: дидактичні системи використання різноманітних ігор, під час виконання яких формуються уміння розв'язувати завдання на основі компромісного вибору (театралізовані, ділові та ролеві ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг; розв'язання практичних ситуацій і задач, комп'ютерні програми тощо).

Тренінгові технології: система діяльності для відпрацювання певних алгоритмів розв'язання типових практичних завдань, за допомогою комп'ютера (психологічні тренінги інтелектуального розвитку, спілкування, розв'язання).

Інформаційно-комп'ютерні технології: це технології, що реалізуються в дидактичних системах комп'ютерного навчання на основі діалогу «людина-машина» за допомогою різноманітних навчальних програм (тренінгових, контролюючих, інформаційних тощо).

Діалогові технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт- суб'єктного рівня: (учень-учитель, учень-автор, учитель-автор тощо). Діалогові форми вважаються найбільш поширеними серед інших сучасних технологій. Особливість сучасної освіти полягає в тому, що на практиці різні технології можуть активно і дуже результативно поєднуватися.

Серед останніх інноваційних тенденцій необхідно відмітити педагогічні технології на основі особистісної орієнтації педагогічного процесу, які повинні переважати у сучасній освіті. Найважливішою складовою навчального процесу стає особистісно орієнтована взаємодія викладача і студента. Навчально-виховний процес базується на спілкуванні викладача зі студентами. Стосовно зміни форм подачі інформації необхідно відмітити різноманітність існуючих технологій. Наприклад, такі ефективні (передусім інноваційні та інтерактивні) методи професійного навчання, як: аудіовізуальний, проблемний (проблемно-пошуковий), ситуативний (кейс- метод), робота в малих групах, навчальний полігон, дерево рішень, дебати, дискусія із запрошеними фахівцями, моделювання, метод проєктів, метод інтерв'ю (інтерв'ювання) та консультування, навчаючи вчуся, аналіз помилок (колізій, казусів), коментування та оцінка (або самооцінка) дій учасників, майстер-класи, тренінги індивідуальні та групові та інші. Сучасний навчальний процес модернізується також технічними, зокрема комп'ютерними і програмними інноваціями. Ось чому аудіовізуальний метод, призначений спочатку для популяризації знань і залучення до навчання широкої аудиторії, дедалі більше застосовується при викладанні у вищій технічній школі. Широке впровадження технічних засобів навчання у професійну підготовку фахівців, використання можливостей Інтернет, робота з електронними базами даних, застосування теле-, відео-, аудіо-, фото- та інших матеріалів у навчальному процесі підсилює пізнавальну активність студентів, що дозволяє досягти максимальної економії часу для засвоєння навчального матеріалу у значних обсягах, стимуляції творчості, уяви, навичок узагальнення та конкретизації наукових фактів.

У сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально- економічному середовищі рівень освіти значною мірою залежатиме від результативності запровадження технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого- педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання. Формування умінь і професійних навичок студентів найкраще відбувається у процесі створення суспільно-корисної продукції, що є суттю діяльнісного методу навчання.

Якщо традиційно навчання відбувається шляхом засвоєння інформації, формування знань і подальшого здобуття умінь, то діяльнісний метод передбачає набуття у процесі навчання конкретних умінь, що мають суспільно-корисну вартість, наприклад використовуватись при створенні електронного підручника, навчальної презентації.

Висновки. Викладення теоретичного матеріалу обов'язково супроводжується демонстрацією ілюстративного або схематичного зображення процесів, які описуються. Таким чином, аргументація застосування вищезазначених інноваційних педагогічних технологій в процесі викладання технічних дисциплін у вищій технічній школі. Результатом чого повинно стати формування готовності майбутніх фахівців до самостійної творчої активності, уміння за власною ініціативою знаходити відповіді на питання, застосовувати логічні знання й уміння, критично мислити та критично оцінювати власну діяльність. Подальші кроки стосовно удосконалення педагогічних методик будуть спрямовані на створення електронних підручників з технічних дисциплін.

Рассмотрен процесс совершенствования технологий обучения, основанных на новых методологических принципах, современных дидактических принципах и психолого- педагогических теориях, которые развивают деятельностный подход к обучению.

Ключевые слова: обучение, профессиональная деятельность, творческий потенциал, инновационные технологии.

The process of improving learning technologies based on new methodological basis of modern didactic principles, psychological and pedagogical theories that develop activity approach to learning.

Keywords: education, professional work, creativity, innovative technologies.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «АГРОХІМІЯ»

**О.П. Кучерявенко, викладач ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»**

У статті подані шляхи впровадження інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі при викладанні дисципліни «Агрохімія».

Завданням вищої школи в сучасних умовах є підготовка всебічно розвинених, здатних безперервно вчитись, поповнювати і поглиблювати свої знання фахівців.

Молодший спеціаліст є тією ланкою в системі освіти від умінь, знань, відповідальності якого значно залежить успіх навчально-виробничого процесу. І саме інноваційні процеси, що йдуть сьогодні в системі професійної освіти найгостріше порушують питання пошуків резервів удосконалення підготовки високоосвіченої інтелектуально розвиненої особистості працівника-агрія.

Сьогодні найочевидніший той факт, що нову якість професійної освіти неможливо отримати, вирішуючи педагогічні проблеми застарілими методами.

Сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти, який відповідав би міжнародним стандартам. Сьогодні в освіті відчутний пріоритет загальнолюдських цінностей. Згідно з особистісно-діялісним підходом до організації навчального процесу в центрі його знаходиться той, хто вчиться. Формування особистості і її становлення відбувається у процесі навчання, коли дотримуються певних умов: створення позитивного настрою для навчання; відчуття рівного серед рівних; забезпечення позитивної атмосфери в колективі для досягнення спільних цілей; усвідомлення особистістю цінності колективно зроблених умовиводів; суб'єктом навчання, він

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. Це формує внутрішню мотивацію до навчання та спонукає їх до саморозвитку та самостереження.

У сучасному суспільстві джерелом знань може виступати не тільки викладач, а й комп'ютер, телевізор, відео. Студенти повинні вміти осмислювати отриману інформацію, трактувати її, застосовувати в конкретних умовах; водночас думати, розуміти суть речей, вміти висловити думку. Саме цьому сприяють інтерактивні технології.

Інтерактивність освіти сприяє формуванню як предметних умінь і навичок, так і загальнонавчальних, виробленню життєвих цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, розвитку комунікативних якостей особистості. Така технологія, як стверджують дослідники, передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем на основі аналізу відповідної навчальної ситуації і виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою. Інтерактивне навчання змінює звичні ілюструючі форми на діалогічні, що ґрунтуються на взаємодії та взаєморозумінні.

Головна риса інтерактивного навчання – використання власного досвіду студентами під час розв'язання проблемних питань. Їм надається максимальна свобода розумової діяльності при побудові логічних ланцюгів. Використання сучасних інноваційних технологій, зокрема технології інтерактивного навчання, значною мірою підвищує ефективність навчального процесу, сприяє високому інтелектуальному розвитку студентів, забезпечує оволодіння навичками саморозвитку особистості, можливістю думати, творити.

Особливістю інтерактивного навчання є підготовка молоді до життя і громадської активності в громадянському суспільстві та правовій державі. Це потребує активізації навчальних можливостей студентів. Знання повинні формувати основні пізнавальні та громадянські вміння, а також навички та зразки поведінки; пробуджувати у молоді інтерес та мотивацію, навчати самостійного мислення та дій. За умов інтерактивного навчання всі студенти в аудиторії отримують можливість говорити, висловлюватись: вони мають час подумати, обмінятися ідеями з партнером, а потім озвучити свої думки перед аудиторією.

Така робота сприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, критичного мислення, вміння спільного вироблення рішення. Перевага інтерактивного навчання в тому, що студенти засвоюють всі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, оцінка), в аудиторіях збільшується кількість студентів, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. Студенти займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає їхній інтерес в отриманні знань.

Інтерактивне навчання ділять на 4 групи: – парне навчання; – фронтальне навчання; – навчання у грі; – навчання у дискусії.

Так при вивченні теми «Хімічний склад рослин» студенти ознайомлюються з основними методами агрохімічного аналізу, вчаться відбирати рослинні зразки і визначати вологість в лабораторних умовах.

Вивчаючи склад, вбирну здатність ґрунтів студенти відбирають проби для проведення агрохімічного аналізу ґрунтів в умовах колекційно-дослідного поля та на полях ТОВ «Земля і воля», вчаться визначати в лабораторних умовах основні показники, які характеризують родючість ґрунту, визначають забезпеченість ґрунту поживними елементами.

Серед них найбільшого поширення набули такі методи навчання: мозковий штурм, або мозкова атака, коло ідей, мікрофон (вільне накопичення великої кількості ідей з певної теми, критичне їх осмислення); метод прогнозування або передбачення (за дидактичним матеріалом підтвердити чи заперечити гіпотезу, сформулювати тему заняття); дискусія, кути, ПРЕС-метод (студенти дають аргументовані відповіді на певне дискусійне питання, доходять спільної думки); ґрунування, або асоціативний кущ (встановлення асоціативних зв'язків між окремими поняттями для узагальнення теоретичного матеріалу, підбиття підсумків вивченої теми чи розділу); бесіда за Сократом студенти ставлять проблемні питання і шукають шляхи їх розв'язання; ділові ігри (відтворюється поведінка і робота конкретних працівників за фахом).

При вивченні дисципліни «Агрохімія» проектування лежить в основі розробки студентами системи застосування добрив в сівозмінах різного типу з врахуванням родючості ґрунту, контролю за його зміною, визначення потреби в добривах і корегування їх доз в сівозмінах різного типу в різних ґрунтово- кліматичних зонах за індивідуальними завданнями.

Інтерактивні форми роботи допомагають не позбавити жодного студента уваги, зробити його не тільки слухачем чи спостерігачем, а й активним учасником навчального процесу, бо його робота на занятті має результат. Застосовуючи групові форми роботи, можна переконатися, що вони успішно формують у студентів потребу здобувати знання, розвивають інтерес, любов до пізнання, допитливість. Працюючи в групах чи парах, студенти самостійно розв'язують доступні для них питання, стають дослідниками, разом переборюють труднощі на шляху до мети.

Під час ділових ігор студент виконує такі дії, які він буде виконувати в реальних умовах виробництва. Ця особливість ділової гри є основною перевагою ігрового імітаційного моделювання бо дає змогу: а) не боятися колективних результатів для розробки будь-яких правильних дій студентів; б) значно прискорювати або затримувати реальні процеси (наприклад, те, що відбувається на виробництві протягом кількох років можна «стиснути» до кількох годин); в) кілька разів повторювати певні дії для закріплення навичок; г) створювати учасникам ділової гри робочу атмосферу, при якій функціональні обов'язки виконуються студентами в умовній реальності.

Підготовка агронома в значній мірі залежить від того, наскільки він вміє вирішувати практичні завдання. Приймаючи участь у ділових іграх, студенти максимально мобілізують теоретичні знання, досвід, уяву. Незвичайні, нестандартні, життєво важливі задачі спонукають студентів до пошуків нового, до творчості. Для майбутніх агрономів найбільш ефективнішими є ігри, в яких імітується їх професійна діяльність: організація праці в рілльничій бригаді, визначення потреби в органічних, мінеральних добривах та хімічних меліорантах, впровадження сівозмін у господарстві та ін.

Використання в навчальному процесі ігрових форм навчання (ігрового проектування, розігрування ролей, навчальних (ділових) ігор, занять з аналізу виробничих ситуацій, імітаційних вправ) при вивченні дисципліни

«Агрохімія» активізують практичну підготовку студентів. За допомогою навчальних (ділових) ігор можна змодельовати адекватні порівняно з традиційним навчанням умови формування особистості спеціаліста.

Список використаної літератури:

1. Активні та інтерактивні методи навчання / Укладач Кравчина О.С. – К.: ЦППО АПН України, 2003. – 32 с.;
2. Боровская О.Р. Использование интерактивных форм обучения в украинской школе. — 2001. — №4. — С.70-71;
3. Вишневська К. Імітаційно-рольове навчання як процес підвищення комунікативної культури студентів економічної вищої школи // Педагогіка вищої та середньої школи. Зб. наук. праць. Випуск 11. – Кривий Ріг: КДПУ, 2005. – С. 211-216;
4. Гейко І. Використання інтерактивних форм і методів навчання. З досвіду роботи //Тема. – 2004. — № 3/4. – С. 229-232;
5. Іванішена С. Форми та методи інтерактивного навчання. // Початкова школа. —2006. — №3

В статье представлены пути внедрения интерактивных технологий обучения в учебном процессе при преподавании дисциплины «Агрохимия».

The article presents ways of introducing interactive learning technologies in the teaching discipline «Agrochemicals».

УДК 378

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ
ЕКОНОМІЧНО-ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН**

***О.П. Леденко, викладач вищої категорії ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О.Майнової»***

У статті подані шляхи впровадження інтерактивних технологій навчання при викладанні економічно-облікових дисциплін.

Сучасна освіта – це освіта для людини. Її стрижнем є розвиваюча, культуротворча, домінанта, виховання здатності до самоосвіти і саморозвитку особистості, яка вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблем, критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, прагне змінити своє життя.

Основне завдання, яке постало перед викладачем, – збудити здібності своїх студентів, виховати в них сміливість думки і впевненість у тому, що вони розв'яжуть кожне завдання, – без особистого захоплення справою, без наявності педагогічного такту і таланту, без умілого вибору форм навчання, методів, прийомів та засобів втілити в життя неможливо.

Нині важливу роль у розвитку пізнавальних інтересів студентів відіграють інтерактивні технології навчання та інтерактивний урок. Інтерактивне навчання – це певний різновид активного навчання, це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, мета якої – створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчув би свою інтелектуальну спроможність пізнавати нове.

Інтерактивні технології – це порівняно новий, творчий, цікавий підхід до організації навчальної діяльності студентів. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Педагог виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Воно ефективно сприяє формуванню цінностей, навичок і вмінь, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу педагогу стати справжнім лідером студентського колективу.

Науковці виділяють наступні принципи інтерактивного навчання:

1. Принцип активності, означає, що для досягнення поставлених цілей кожен студент повинен брати активну участь у процесі спілкування та активно взаємодіяти з іншими.

2. Принцип відкритого зворотнього зв'язку, сутність якого полягає в обов'язковому висловленні членом чи всіма членами групи думок, ідей чи заперечень щодо поставлених завдань. Саме завдяки активному використанню зворотнього зв'язку учасники групи довідуються, як сприймаються іншими людьми їхня манера спілкування, стиль мислення, особливості поведінки.

3. Принцип експериментування припускає активний пошук студентами нових ідей та шляхів вирішення поставлених завдань.

4. Принцип довіри в спілкуванні – спрямований на те, щоб змінити в студентів стереотипну установку і уявлення про те, як повинні проводитися й організовуватися заняття і яку роль у них повинен грати викладач.

5. Принцип рівності позицій. Він означає, що викладач не прагне нав'язати студентам свої думки, а діє разом з ними. В свою чергу, студент має змогу побувати у ролі організатора, лідера.

Нагромаджений вже сьогодні в Україні та за кордоном досвід переконливо засвідчує, що інтерактивні технології сприяють інтенсифікації та оптимізації навчального процесу. Вони дозволяють студентам:

- аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу й тому зробити засвоєння знань більш доступним;
- навчитись формулювати власну думку, правильно її виражати, доводити власну точку зору, аргументувати й дискутувати;
- навчитись слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;
- моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації;
- вчитись будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу;
- знаходити спільне розв'язання діалогу;
- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт.

Розвиток науки та техніки пропонує студентам та викладачам нові форми комунікації, нові типи розв'язання абстрактних і конкретних завдань, перетворюючи викладача з авторитарного транслятора основних ідей на натхненника інтелектуального і творчого потенціалу студента. Майбутнє за системою навчання, що вкладалася б у схему студент – технологія – викладач, за якої викладач перетворюється на педагога-методолога, технолога, а студент стає активним учасником процесу навчання.

При викладанні економічно-облікових дисциплін доцільним є використання наступних методів і форм роботи:

- Методи роботи в малих групах:

- метод «Мікрофон» надає можливість кожному і кожній сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку

чи позицію. Робота в малих групах дозволяє набути навичок, які необхідні людині для спілкування та співпраці.

- «Мозковий штурм» – це ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, що спонукає учасників проявляти свою уяву та творчість, який досягається шляхом вільного вираження думок усіх учасників та учасниць і допомагає знаходити кілька рішень по конкретній темі. Викладач на занятті називає тему дискусії та запрошує вас взяти участь у її обговоренні шляхом штурму.

- Метод «Займи позицію» допомагає проводити дискусію по спірній, суперечливій темі. Надає можливість висловитися кожному і кожній, продемонструвати різні думки по темі, обґрунтувати свою позицію або перейти на іншу позицію в будь-який час, якщо вас переконали, та назвати

більш переконливі аргументи.

- Метод «Навчаючи-вчуся» надає вам можливість взяти участь у навчанні та передачі своїх знань іншим, у даному випадку своїм одногрупникам під час заняття. Ви маєте право говорити тільки з однією особою. Ваше завдання полягає в тому, щоб поділитися своєю інформацією з іншими студентами і самому дізнатися про певну інформацію в них; тоді, коли всі поділилися та отримали інформацію, розкажіть у групі, про що ви дізналися від інших.

- Робота в парах є різновидом роботи в малих групах. Ця форма роботи дозволить вам набути навичок співробітництва, оволодіти уміннями висловлюватись та активно слухати.

- Розігрування правової ситуації по ролях. Мета розігрування – визначити ставлення до конкретної життєвої ситуації, набути досвіду шляхом гри.

- Рольова гра імітує реальність призначення ролей, які вам дісталися, та надає можливість «діяти як насправді». Ви можете розігрувати свої власні ситуації, в яких вже побували.

- «Ток-шоу». Метою такої форми роботи є отримання навичок публічного виступу. Викладач на цьому занятті є ведучим. Ця форма роботи допоможе вам навчитися брати участь у загальних дискусіях висловлювати та захищати власну позицію.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

- Метод «Ажурна пилка» дозволяє вам працювати разом, щоб вивчити значну кількість інформації за короткий проміжок часу, а також заохочує

вас допомагати один одному вчитися навчаючи. Під час роботи за допомогою методу «Ажурна пилка» ви повинні бути готовими працювати в різних групах. За допомогою методу «Ажурна пилка» за короткий проміжок часу можна отримати великий обсяг інформації.

- Метод «Коло ідей» є ефективним з вирішення гострих суперечливих питань та корисним для створення списку загальних ідей. Метою методу є залучення всіх учасників у дискусію. Він дозволяє уникнути ситуації, коли перша група, що виступає, подає всю інформацію з проблеми.

- Метод «Акваріум» є ефективним методом розвитку вмінь ведення дискусії. Після того як викладач розділив студентів на дві-чотири групи і запропонував їм завдання для виконання та необхідну інформацію, одна з груп сідає в центр аудиторії, утворивши внутрішнє коло. Учасники та учасниці цієї групи починають обговорювати запропоновану викладачем проблему. Всі інші мовчки спостерігають за обговоренням. На цю роботу групі дається 3-5 хв. Усі інші студенти навчальної групи мають тільки слухати, не втручаючись у хід обговорення, спостерігають, чи відбувається дискусія за визначеними правилами. Після закінчення часу група займає свої місця, а місце в «Акваріумі» займає інша група і обговорює наступну ситуацію (проблему). Всі групи по черзі мають побувати в «Акваріумі», і результати роботи кожної з них мають бути обговорені у класі.

- Методичні прийоми, які впливають на формування мотивації:

- Дивуй. Найбуденніші й повсюдні явища, події, предмети можуть стати дивними, якщо на них подивитися з іншої точки зору. Здивування – початкова фаза розвитку пізнавального інтересу. До цього ж методичного прийому можна віднести такі варіанти: «Що відбудеться, якщо...?» У цих питаннях розглядаються парадоксальні ситуації. Студенти самі можуть знайти і запропонувати подібні ситуації для обговорення.

- Фантастична добавка. У цьому прийомі викладач реальну ситуацію доповнює елементами фантастики.

- Універсальний підхід – написати фантастичну (прочитати підготовлені вдома) розповідь, есе, вірші, використовуючи знання з предмета.

- Відстрочена відгадка. На початку заняття викладач дає загадку (або маловідомий і дивний факт), відгадку на яку можна дізнатися на занятті під час роботи над новим матеріалом.

- Асоціації на дошці. Цей метод залучає власний досвід студентів, має високий рівень зацікавленості, проводиться фронтально. Його доцільно використовувати під час мотивації вивчення теоретичного матеріалу та питань методології. Залежно від змісту має три форми проведення.

- Поняття. Викладач вертикально на дошці записує основне поняття, яке мають опрацювати студенти. Далі він просить студентів назвати ознаки цього поняття або асоціації, яке воно у них викликає. Обов'язковою умовою є те, щоб слова мали спільні з основними поняттями літери.

- Квітка. Викладач малює на дошці квітку (серединка та чотири пелюстки). У серединці записує основне поняття. Після цього він просить студентів назвати прояви й характеристики поняття й записує їх на пелюстках.

- Прямокутник. Викладач малює на дошці прямокутник і записує на ньому основне поняття. Потім він просить студентів назвати його синоніми, антоніми, прикметники, дієслова, що, на їхню думку, пов'язані з цим поняттям. Всі вони записуються на відповідних сторонах прямокутника. Коли асоціації закінчуються, викладач пропонує студентам з кожної групи відібрати по три найхарактерніші. Із відібраними асоціаціями відбувається подальша робота.

- Скульптура. Викладач називає поняття, дію, процес або явище. Об'єднавши студентів навчальної групи в декілька підгруп, він пропонує представникам кожної групи через хвилину представити його у вигляді скульптури (без слів). Після демонстрації викладач організовує обговорення.

- Картинна галерея. Викладач вивішує на дошці 4-5 картин (фотографій), які містять ознаки основного поняття або явища. Об'єднавши студентів у групи, він пропонує їх представникам через деякий час назвати ознаки поняття, що зображені на картинах. Після завершення роботи у групах представники називають одну ознаку. Викладач записує їх на дошці.

Методичні прийоми для перевірки домашньої роботи:

- Інтелектуальна розминка – це два-три не дуже складні питання для розмірковування; основна мета такої розминки – налаштування студента на роботу.

- «Вірю – не вірю». Цей прийом можна використовувати на будь-якому етапі заняття. Кожне питання починається словами: «Чи вірите ви, що...» Студенти повинні погодитися з цим твердженням чи ні.

- Бліц-опитування по ланцюжку. Перший студент ставить коротке питання другому. Другий – третьому, і так до останнього студента. Час на відповідь – кілька секунд, викладач має право зняти питання, яке не відповідає темі або недостатньо конкретне. Кожний студент має право відмовитися від участі в бліц-турнірі, тому, щоб процедура не зірвалася, викладач з'ясовує наперед, хто з студентів хотів би взяти участь у цій дії.

- Диктант для «шпигуна». Цей методичний прийом дозволяє розвивати зорову пам'ять, тренує уважність і відповідальність за кінцевий результат. Навчальна група поділена на 5-6 команд. Текст диктанту теж ділять на стільки ж частин. Аркуші з текстом прикріплюються до стін якнайдалі від команди, для якої вони призначені. Кожний з членів команди стає «шпигуном». Він підходить до тексту (стільки разів, скільки йому потрібно), читає його, запам'ятовує, повертається до команди і диктує їм свою частину. Команди змагаються, перемагає та група, яка закінчить роботу раніше і не зробить помилок (або зробить менше за інших).

Проведення занять із застосуванням інтерактивних технологій опрацювання дискусійних питань потребує ретельної підготовки викладача. Передусім це стосується вибору теми дискусії, чіткого формулювання суперечливих та дискусійних питань; продумування мети дискусії; питань, які сприяють активізації діяльності студентів з вирішення завдання; детального обґрунтування висловлюваних тверджень, добору аргументів, продумування плану дискусії тощо. Викладач певним чином керує навчальною дискусією, створює атмосферу доброзичливості, взаємної підтримки та довіри, відкритості, співтворчості, співпраці, але перш за все педагог має кваліфіковано керувати процесом пошуку істини студентами.

Навчання під час дискусії складається з трьох етапів: вступна частина, основна та заключна. У вступній частині формулюється проблема, завдання цього етапу – викликати зацікавленість, спонукати студентів до вирішення дискусійного питання. Основний етап – найтриваліший за часом, викладачу відводиться роль спостерігача, керівника. Твердження, що формулюються студентами з теми дискусії, мають бути продуманими, аргументованими, обґрунтованими, недвозначними, глибокими; проблему треба проаналізувати у різних вимірах, під певними кутами зору..

Викладач буде здатний застосувати у своїй педагогічній діяльності інтерактивні технології опрацювання дискусійних питань за умов:

- 1) високопрофесійної особистої педагогічної, психологічної, методичної, теоретичної, практичної підготовки до процесу застосування інтерактивних технологій навчання певного типу;
- 2) високої ерудиції, обізнаності з обговорюваною проблемою;
- 3) якщо викладач має позитивний досвід застосування в навчальному процесі інтерактивних технологій опрацювання дискусійних питань;
- 4) оволодіння організаційними, управлінськими вміннями, навичками проведення дискусії.

Проведення інтерактивних занять з обговоренням дискусійних питань потребує ретельної підготовки викладача. Він повинен обрати тему дискусії, підібрати суперечливі дискусійні питання, продумати мету цієї дискусії.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Викладач повинен чітко контролювати весь хід дискусії. Викладач зможе проводити такі заняття за певних умов: високопрофесійної особистої педагогічної, психологічної, методичної, теоретичної, практичної підготовки до процесу застосування інтерактивних технологій навчання певного типу; високої ерудиції, обізнаності з обговорюваною проблемою; якщо викладач має позитивний досвід застосування в навчальному процесі інтерактивних технологій опрацювання дискусійних питань; оволодіння організаційними, управлінськими вміннями, навичками проведення дискусії.

Також на шляху використання інтерактивних технологій зустрічається чимало труднощів: недостатнє методичне забезпечення, мала кількість необхідної літератури, важкий старт, важкість встановлення зворотного зв'язку, складність оцінювання та важкість концентрації уваги студентів на навчальних цілях занять.

Використана література

1. Васильєва Л.Я. Роль ігрових технологій у навчанні // Науковий вісник МДПУ. Педагогічні науки. – Вип. III. – Т. I. – Миколаїв, 2000. – № 3. – С. 169-175.
2. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. – К.: А. П. Н.; 2002
3. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – 192 с.
4. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: начально-методичний посібник/ Сисоєва С.О. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011.- 320с.
5. Сисоєва С.О. Педагогічна творчість: моногр. / С. О. Сисоєва. - Х. ; К.: Книжк. вид-во. «Каравела», 1998. – 150 с.
6. Сисоєва С.О. Технологізація освітньої діяльності в умовах неперервної професійної освіти /С.О. Сисоєва // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи. – К.: Віпол, 2000. – С. 249-273.

В статье представлены пути внедрения интерактивных технологий обучения при преподавании экономическо-учетных дисциплин.

The article deals with the way the introduction of interactive learning technologies in teaching economic and accounting disciplines.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІДДІЛЕННІ «БУДІВНИЦТВО, ОБСЛУГОВУВАННЯ І РЕМОНТ ГМС»

М. М. Маркович, завідувачка відділенням Прилуцького агротехнічного коледжу

В даній статті висвітлена науково-дослідницька робота студентів як одна з важливих і необхідних складових підготовки висококваліфікованих фахівців.

Завдання сучасного періоду професійної підготовки - забезпечення умов для того, щоб кожен студент упродовж навчання отримав навички дослідної роботи, засвоїв відповідні методи науково-дослідної діяльності. Науково-дослідна робота студентів - обов'язкова частина навчального процесу. На мою думку науково-дослідна діяльність повинна бути організована так, щоб студенти після закінчення коледжу прагнули до постійного підвищення свого професійного рівня.

Реалізована в комплексі науково-дослідна діяльність студентів забезпечує розв'язання таких завдань: формування наукового світогляду студентів, оволодіння мето-дологією і методами наукового дослідження; надання допомоги їм у прискореному оволодінні спеціальністю; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей у розв'язанні практичних завдань; прищеплення навичок самостійної науково-дослідної діяльності; розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі; залучення найздібніших студентів до розв'язання наукових проблем, що мають суттєве значення для науки і практики; постійне оновлення і вдосконалення своїх знань; розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця тощо.

Науково-дослідну роботу студентів слід спрямовувати на розвиток системи інтелектуальних творчих якостей особистості: інтуїції (пряме бачення суті речей без обґрунтування); креативності (творче) мислення (здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи розв'язання проблемних задач); творчої уяви (самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних результатах діяльності); дивергентності мислення (здатність запропонувати декілька підходів до розв'язання задачі та міняти їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах); оригінальності мислення (своєрідність якостей розуму, способу розумової діяльності); асоціативності мислення (здатність використовувати асоціації, в т. ч. аналогії).

Залучення студентів коледжу до науково-дослідної роботи відбувається поетапно.

Перший етап - спонукально-підготовчий - спрямований на заохочення студентів до науково-дослідної діяльності, актуалізацію мотивів дослідницької діяльності, створення ситуацій, що сприяють розвитку в них пізнавального, науково-дослідного інтересу, формування потреби у дослідній діяльності. На цьому етапі застосовуються такі способи організації науково-дослідної діяльності: просвітницька робота серед студентів; показ студентам позитивних сторін занять науково-дослідною роботою; демонстрація виконаних наукових розробок студентів; переконання студентів у тому, що мати досвід дослідницької діяльності - це престижно; проведення виставок та конкурсів студентських наукових робіт, підготовка інформаційних бюлетенів та буклетів тощо. Результатом реалізації заходів даного етапу роботи є сформованість у студентів бажання брати участь у науково-дослідній роботі, виявлення та актуалізація мотивів дослідницької діяльності, активізація педагогічної творчості студентів.

Наступний етап - змістово-процесуальний. Він передбачає ознайомлення студентів з основами науково-дослідної діяльності шляхом проведення індивідуальних консультацій, лекцій; підготовку рефератів, наукових повідомлень; проведення диспутів, діалогів, співбесід; включення студентів у пізнавальну дослідницьку діяльність на семінарських та практичних заняттях; участь майбутніх фахівців водного господарства у роботі предметних та наукових гуртків, проблемних груп, інших формах науково-дослідної роботи. Результатом проведеної роботи є формування у студентів науково-дослідних знань та вмінь, розвиток їхніх творчих здібностей, становлення спрямованості на постійне професійне самовдосконалення.

Аналітико-результативний (заключний) етап полягає у спонуканні студентів до аналізу й оцінки результатів власної науково-дослідної діяльності, її презентації та апробації. З цією метою проводяться конкурси наукових робіт, кращі з яких представляють на регіональні конкурси й наукові конференції; автори досліджень беруть участь в олімпіадах. Даний етап забезпечує популяризацію результатів науково-дослідної роботи, їх об'єктивну оцінку та апробацію в реальному навчальному процесі коледжу, а також інших навчальних закладів, піднесення соціальної ролі науково-дослідної діяльності студентів.

Узагальнення досвіду поетапного залучення студентів коледжу до науково-дослідної роботи дозволяє виділити комплекс умов, дотримання яких забезпечує її ефективність: педагогічних (теоретична та практична підготовка студентів до самостійного проведення наукових досліджень; поєднання навчальної та науково-дослідної діяльності; впровадження науково-дослідних методів у навчально-виховний процес); психологічних (інтерес студентів до дослідницької діяльності; підтримка творчої ініціативи студентів; створення сприятливого емоційно-психологічного клімату

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

в педагогічному та студентському колективах); організаційних (залучення студентів до різних форм науково-дослідної роботи; формування системи заохочень; проведення додаткових занять, консультацій; забезпечення необхідної матеріальної бази для організації науково-дослідної діяльності); методичних (високий професіоналізм викладачів, прагнення займатися науково-дослідною діяльністю, досягати результатів; надання можливостей для регулярного підвищення кваліфікації викладачів; розробка методичного забезпечення науково-дослідної роботи студентів).

Сучасний фахівець повинен не тільки володіти певною сумою спеціальних знань, а й уміти самостійно підвищувати свій фаховий рівень, працювати творчо з ініціативою, знати проблеми своєї галузі та активно включатись в їх рішення.

Творчий педагог завжди виступає як дослідник. Так покладімо ж творчість в основу нашої праці!

Висновок. Важливі функції викладача: підтримати студента в його діяльності, сприяти успішному орієнтуванню у навчальній та науковій інформації, полегшити розв'язання проблем, щоб допомогти опанувати великою й різноманітною інформацією. Сучасний освітній процес вимагає активніших й інтенсивних взаємодій між викладачем і студентом. Сучасні технології дозволяють зробити таку взаємодію набагато активнішою, але це вимагає від викладача спеціальних додаткових зусиль.

Список літератури

1. Акатьев А. П. Механизм активизации научно-исследовательской работы студентов. - М., 2005. - 40 с.
2. Васильева С. О. Організація науково-дослідної діяльності старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах: Автореферат дис. канд. пед. наук: 13.00.01 - загальна педагогіка та історія педагогіки. - Харків, 2007 - 32 с.
3. Проблеми освіти: Науково-методичний збірник/ Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. - К., 2014. - Випуск 71. - 155 с.
4. Проблеми освіти: Науково-методичний збірник/ Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. - К., 2014. - Випуск 7. - 145 с.
5. Освіта – технікуми, коледжі: Навчально-методичний журнал/ Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. К., 2013. - Випуск 1. - 84 с.
6. Освіта – технікуми, коледжі: Навчально-методичний журнал/ Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. К., 2014. - Випуск 6. - 89 с.
7. Султанова Л. Ю. Формування готовності студентів психолого-педагогічних факультетів до науково-дослідної діяльності: Дис. канд. пед. наук: 13.00.04 - Теорія і методика професійної освіти. - К., 2007. - 168 с.

В данной статье освещена научно-исследовательская работа студентов как одна из важных и необходимых составляющих подготовки высококвалифицированных специалистов.

In this article the research work of students as an important and necessary components of training highly qualified specialists are shown.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЗОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Н.В.Остапець, викладач Прилуцького агротехнічного коледжу

Стаття присвячена проблемам впровадження психолого-педагогічних інновацій у сферу навчання з охорони праці.

Формування якісних знань з питань охорони праці в газовому господарстві та їх уміле використання в професійній діяльності є запорукою забезпечення життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Наукові, правові та організаційні основи охорони праці, фізіологія та психологія праці, основи безпеки технологічних процесів під час спорудження та експлуатації обладнання і систем газопостачання

Підготовка молодших спеціалістів у галузі охорони праці є найважливішою складовою освіти. В умовах стійких тенденцій економічного розвитку України, реформування вітчизняної системи освіти в руслі Болонського процесу виникає необхідність формування компетентності та творчої особистості молодших спеціалістів, підвищення якості їх підготовки для системи освіти та пошуку нових підходів щодо її вдосконалення. Успішне вирішення цих проблем можливе завдяки запровадженню інноваційних технологій навчання, зокрема комп'ютерних технологій, які мають такі переваги: індивідуалізація та диференціація навчання, комп'ютерна візуалізація навчального матеріалу, позитивні мотивація та інтерес до навчання, зворотний зв'язок, розвиток самостійності та розумових здібностей студентів.

Світовий і український досвід показує, що навчання майбутніх працівників безпечним прийомом роботи, вимогам охорони праці, надання першої допомоги потерпілим на виробництві є ефективним інструментом зниження виробничого травматизму та професійних захворювань.

Однією з причин смертності та захворюваності внаслідок впливу шкідливих виробничих факторів є недостатня поінформованість працівників про професійні ризики та вимоги охорони праці.

У даному контексті вдосконалення навчання охороні праці за допомогою впровадження в навчальний процес інноваційних освітніх технологій продовжує залишатися актуальним напрямком діяльності закладів освіти.

Головне завдання навчання охорони праці – виявлення і подолання психологічних станів, що ускладнюють адекватне реагування людини на небезпечні та аварійні ситуації, формування мотивації та навичок безпечної поведінки на робочому місці.

Навчанню з охорони праці надається особливе значення. Однак під час трудової діяльності людині притаманно не зовсім серйозне відношення до питань безпеки, процес відбувається в основному формально, тому належного ефекту не досягає. Щоб урізноманітнити сприйняття знань людиною та підвищити самосвідомість, в процесі навчання необхідно застосовувати різні методи навчання.

Впровадження психолого-педагогічних інновацій у сферу навчання з охорони праці можливо при виконанні ряду підготовчих робіт:

- розробки інноваційних технологій з прив'язкою їх до конкретних тем з питань охорони праці;
- організації навчальних центрів з підготовки викладачів охорони праці;
- забезпечення варіативності змістовної частини навчання охорони праці відповідно до запитів різних груп слухачів;
- введення диференційованого підходу до навчання охорони праці його ступеня його підготовки;
- удосконалення матеріально-технічної бази;
- розробки та впровадження системи мотивації викладачів, стимулюючої їх до впровадження інноваційних форм навчання з охорони праці;
- подальшого вдосконалення нормативно-правової бази, що регламентує навчання охорони

праці;

- розробки та впровадження (з систематичним проведенням моніторингу) системи оцінки ефективності навчання охорони праці.

У сучасних умовах значення застосування інновацій у навчанні охорони праці зростає, оскільки:

- багато підприємств, їх організаційна структура перебувають у процесі безперервної реконструкції та реорганізації, оновлення більш інтенсивного, ніж це було раніше;

- прийняття рішень, особливо в небезпечних і надзвичайних ситуаціях, стає все більш складною діяльністю - інтенсифікуються виробничі та соціальні процеси, зростає ризик непередбачених наслідків;

- постійно збільшується різноманітність професійних ризиків, складність управління ними;

- особливої значимості набуває виховання у працівників особистої відповідальності за дотримання норм безпечної праці.

Все це робить необхідним пошук нових підходів до навчання охорони праці, яке повинно опиратися не на трансляцію готових знань, а на створення умов для інноваційної пізнавальної діяльності на основі наявного досвіду.

Список літератури

1. Закон України «Про охорону праці» 2015 р.

1. ДНАОП 0.00-1.76-15 Правила безпеки систем газопостачання.

2. ДБН В.2.5-20-2001 «Газопостачання».

3. ДБН А.3.2-2-2009 Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення.

4. Жидецкий В.Ц. та інші. Основи охорони праці. Л.: Афіша, 2000р.

5. Коржов Ю.П. Охорона праці в будівництві. К.: Урожай, 1995 р.

Охримюк Б., Мацнева Т. «Газопостачання населених пунктів» Рівне – 2012 р.

Стаття посвячена проблемам внедрения психолого-педагогических инноваций в сферу обучения по охране труда.

This article is devoted to problems of implementation of psycho-pedagogical innovations in education on health.

УДК 372.862

САМОСТІЙНА РОБОТА: ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЕРЕВАГИ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

В.А. Петриченко, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Розглянуто систему організації самостійної роботи у навчальному закладі, досліджено основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення студентів.

Ключові слова: економічні дисципліни, форми знань, самостійна робота, самоосвіта, самовдосконалення.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні актуальною є проблема вивчення економічних знань. Ми стаємо свідками реформування системи вищої освіти. Все більша увага приділяється самостійній роботі студентів. Помітні також і інші тенденції. *Основна мета даного процесу* - отримання систематизованих психолого-педагогічних знань та вмінь, необхідних як для професійної діяльності, так і для підвищення загальної компетенції у міжособистісних стосунках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідність підвищення рівня економічної освіти в Україні потребує розробки стратегії і тактики викладання економічних дисциплін на засадах

національної концепції економічної освіти. В умовах сучасної економіки, що потребує ринкового мислення, надзвичайно важливою стає економічна освіта молоді. Основною метою економічної освіти можна вважати формування економічного мислення, а її результатом - економічно обґрунтовану практичну діяльність. В умовах створення та функціонування ефективного ринкового простору в країні, методика викладання економічних дисциплін набуває неабиякого значення. Дійсно, в практиці викладання економіки (крім кадрових та фінансових проблем) найважливішим є не тільки розкрити зміст економічних категорій та концепцій, але знайти ефективні форми знань, домогтись їх засвоєння на рівні мислення та поведінки людини. А це вже сфера методичних проблем навчання.

Організація самостійної роботи, а тим більше контроль якості знань і навичок потребує чіткого узгодження з цілями навчання, виховання і самоосвіти. Вона по-різному вирішується в країнах з різним рівнем економічного розвитку та з різними етнопсихологічними особливостями. Майже без перебільшення можна стверджувати, що навчання — це самоосвіта, яка ґрунтується на самостійній роботі учнів. Уся педагогічна і методична майстерність полягає в створенні оптимальних умов для такої роботи. Це особливо актуально для економічних знань, оскільки вони мають стати складовою життєвої практики людини.

Мета дослідження полягає у розгляді специфіки та проблем організації самостійної роботи студентів та визначенні ефективних методів її організації з урахуванням сучасних вимог до якості залишкових знань та професійної компетентності як цілісної системи освітнього процесу у формуванні висококваліфікованих спеціалістів.

Для реалізації даної мети було поставлено такі **завдання**:

- сформулювати завдання і роль економічної освіти в розвитку економіки України;
- визначити особливості організації самостійної роботи студентів;
- висвітлити роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі;
- визначити основні поняття і визначення у сфері самостійної роботи студентів;
- висвітлити мотивацію студентів до самостійної роботи;
- проаналізувати організацію і форми самостійної роботи студентів;
- проаналізувати методичне забезпечення та контроль самостійної роботи.

Об'єктом дослідження є процес навчання економічної теорії студентів вищих технічних навчальних закладів.

Предмет дослідження – самостійна робота студентів у процесі засвоєння знань з економічної теорії.

Результати досліджень. Економічна освіта покликана сформувати у громадян України не тільки знання, діловитість, підприємницькі здібності, а й економічну культуру. Економічна освіта сприяє розвитку економічного мислення на основі глибокого розуміння економічних процесів. У свою чергу, це дає можливість аналізувати факти та явища економічного життя, фактори і способи вирішення економічних завдань. Економічна освіта тісно пов'язана зі створенням власної ефективної економіки. Економіка як жива система, особливий простір, в якому постійно перебуває кожний з нас, є системою знань, необхідних для формування економічного мислення, поведінки і культури, що досягається в процесі отримання економічної освіти.

Відповідно до Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», самостійна робота студента є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Розширення функцій та зростання ролі самостійної роботи студентів не тільки веде до збільшення її обсягу, а й обумовлює зміну у взаємовідносинах між викладачем і студентом як рівноправними суб'єктами навчальної діяльності, привчатимуть його самостійно вирішувати питання організації, планування, контролю за своєю навчальною діяльністю, виховуючи самостійність, як особисту рису характеру.

Цілеспрямована сукупність дій студента під керівництвом викладача на основі використання засобів супроводу навчального процесу передбачає самостійність – можливість здійснювати самостійну роботу на основі формування якостей рефлексивного керування.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Самостійна робота є одним з найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, поза аудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. У контексті сучасної системи навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності студентів після практичної підготовки (може становити від 15 до 55% навчального програмового матеріалу) та дозволяє розглядати накопичувані знання як об'єкт власної діяльності студента.

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

від високого рівня економічних знань, економічної культури, які досягаються в процесі здобуття економічної освіти, безпосередньо залежить створення та функціонування ефективного ринкового простору в Україні;

саме самостійна робота студента здатна ефективно розвивати творчу активність, творче мислення з урахуванням індивідуальних можливостей, активізувати творчу самостійну роботу. При цьому відбувається адаптація навчального матеріалу до рівня знань студента, яка досягається за допомогою багаторівневої структури діяльності.

Рациональна організація самостійної роботи студентів з використанням інноваційних форм та ІКТ дозволяє не тільки інтенсифікувати роботу в якісному засвоєнні навчального матеріалу, а й закладає основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення, а інформаційно-освітнє середовище, яке створюється за допомогою інтеграції сукупності програмно-апаратних та традиційних форм навчання визначає самостійну роботу студента як більш незалежну, пріоритетну та творчу.

У той самий час СРС, її планування, організаційні форми і методи, система відстеження результатів є одним із найбільш слабких місць у практиці вузівської освіти і однією з найменш досліджених проблем педагогічної теорії, особливо стосовно сучасної освітньої ситуації (диверсифікація вищої освіти, впровадження освітніх стандартів, впровадження системи педагогічного моніторингу і т. ін.).

Детально плануючи СРС, викладач зобов'язаний створити відповідні умови для її виконання (тут необхідна мотивація виконання тієї чи іншої діяльності, чітке визначення зв'язку цих робіт із практичною діяльністю).

Висновки. Отже, що конкретні шляхи і форми організації СРС з урахуванням курсу навчання, рівня підготовки студентів та інших факторів визначаються в процесі творчої діяльності викладача, тому ці рекомендації не претендують на універсальність. Їх мета - допомогти викладачеві сформулювати свою творчу систему організації самостійної роботи.

Література

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. / Аксьонова О.В. - К.: КНЕУ. - 1998. - 280 с.
2. Алексюк А.М. Организация самостоятельной работы студентов в условиях интенсификации обучения: учеб. пособ. / [А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, П.И. Подкасистый и др.] - К.: ІСДО, 1993. - 289 с.
3. Рейтингова система оцінки успішності студентів: зб. наук. доп. / [редкол. В.А. Козаков (відп. ред.) та ін.]. - К.: УМК ВО, 1992. - С. 36-39.

Рассмотрена система организации самостоятельной работы в учебном заведении, исследованы основы дальнейшей постоянной самообразования и самосовершенствования студентов.

Ключевые слова: экономические дисциплины, формы знаний, самостоятельная работа, самообразование, самосовершенствование.

A system of independent work in school, further explored the basics of constant self-improvement and self-education students.

Keywords: economic discipline, forms of knowledge, self-study, self-education, self-improvement.

УДК 372.862

**ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ
«ВИЩА МАТЕМАТИКА»**

Н.Г. Петриченко, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

Досліджено фундаменталізацію вищої інженерної освіти, шляхи розв'язання проблеми підвищення якості природничо-математичної освіти, запровадження інтерактивних технологій.

Ключові слова: інтерактивні технології, інформаційно-комунікаційні технології, методичної системи змішаного навчання.

Постановка проблеми. Інтерактивне навчання дозволяє розв'язати одразу кілька завдань: розвиває комунікативні вміння та навички, допомагає встановленню емоційних контактів між учасниками процесу, забезпечує виховне завдання, оскільки змушує працювати в команді, прислухатися до думки кожного

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтеграція України в європейський освітній простір ставить перед вітчизняною вищою школою завдання формування особистості, яка здатна творчо мислити, швидко набувати нові знання та вміння їх застосовувати до розв'язання нових нестандартних ситуацій. Сучасний випускник ВНЗ має бути конкурентоспроможним на ринку праці, для чого у процесі навчання він повинен здобувати не лише вузькоспеціалізовані, але й системні фундаментальні знання, що сприяють цілісному сприйняттю наукової картини світу, інтелектуальному розвитку особистості та її адаптації до швидко змінних соціально-економічних умов і розвитку технологій. Перехід від знаннєвої парадигми підготовки фахівців «навчання на все життя» до компетентнісної «навчання протягом всього життя» також вимагає посилення фундаментальної підготовки.

У багатьох країнах світу останнім часом спостерігається збільшення інтересу до проблеми фундаменталізації вищої інженерної освіти. Це пов'язане, насамперед, з тим, що фундаментальні науки є основою прикладних наук, а фундаментальні навчальні дисципліни – зокрема, вища математика, – є основою фахової підготовки інженера.

Перспективним напрямом реалізації поставлених завдань є зміна методики навчання вищої математики студентів технічних ВНЗ через впровадження нових засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчання та інтеграцію різних форм навчання (зокрема, аудиторної та позааудиторної) на основі посилення ролі самостійної роботи. Вища математика для студентів технічних університетів викладається з першого семестру, тому студентам-першокурсникам доводиться з першого дня навчання включатися в самостійне опрацювання матеріалу, що викликає значні утруднення через не сформованість відповідних навичок

Мета дослідження – розглянути методику використання мобільних інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні вищої математики студентів технічних навчальних закладів.

Для реалізації поставленої проблеми відповідно до об'єкта, предмета, та мети визначено реалізацію таких основних завдань:

1. Проаналізувати методичну, психолого-педагогічну літературу, джерела Інтернет з метою виявлення особливостей використання інтерактивних методів у процесі навчання вищої математики у навчальних закладах.

2. Розглянути психолого-педагогічні основи та методичні засади використання мобільних інформаційно-комунікаційних технологій навчання вищої математики студентів технічних навчальних закладів

Результати досліджень. Зміни, що відбуваються в суспільстві, привели до змін в системі освіти, оскільки сучасний стан освіти в світі, й зокрема в Україні, не відповідає зростаючим потребам суспільства, що розвивається. Одним із шляхів розв'язання проблеми підвищення якості природничо-математичної освіти є впровадження у процес навчання вищої математики в технічних університетах

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

інформаційно-комунікаційних технологій електронного, дистанційного та мобільного навчання, що можуть бути реалізовані за різними формами.

Використання мобільних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання надає йому нової якості, найбільш повно відображає сучасні тенденції в освіті, забезпечує доступ студентів до навчальних відомостей в будь-який час та в будь-якому місці; є новим інструментарієм у формуванні людини інформаційного суспільства, в якому формується нове середовище навчання, незалежне від місця та часу.

Модель змішаного навчання вищої математики спрямована на підтримку взаємодії студентів та викладачів у єдиному інформаційному просторі системи освіти, вона ґрунтується на комбінуванні різних методів навчання у відповідності до контексту навчання та сприяє появі нових форм організації процесу навчання через взаємопроникнення та інтеграцію традиційних та інноваційних форм організації відкритої освіти.

Використання мобільних інформаційно-комунікативних технологій та засобів у методичній системі навчання вищої математики в технічному ВНЗ впливає на усі її складові, і зокрема на технологічну підсистему, де зміна форм організації навчання відбувається у напрямі переходу до змішаного навчання та передбачає використання як традиційних форм організації навчання вищої математики, так й інноваційних. Провідними засобами навчання вищої математики стають мобільні засоби загального та спеціального призначення апаратні (мобільні телефони, електронні книжки, ноутбуки, планшети тощо) та програмні (мобільні системи підтримки навчання, мобільні педагогічні програмні засоби, системи зворотного зв'язку, мобільні системи комп'ютерної математики та динамічної геометрії); провідними методами – методи, що стимулюють студентів до активної систематичної самостійної роботи.

Отримані результати надають можливість вказати деякі напрями подальших досліджень: розробка методичної системи змішаного навчання фізико-математичних дисциплін засобами мобільних інформаційно-комунікаційних технологій; інтеграція засобів мобільних систем комп'ютерної математики та динамічної геометрії у системи підтримки навчання; модернізація змісту навчання вищої математики у вищій технічній школі на основі методів та засобів комп'ютерної математики.

Висновки. Таким чином, використання інтерактивних технологій дає можливість збагачувати світоглядну і моральну основу суджень як окремої особливості, так і громадської думки колективу. За допомогою подібних інтерактивних вправ можна глибше осмислювати актуальні явища громадського, культурного, міжнародного життя, навчитися поважати власну думку, думку іншого, знаходити шлях до істини.

Література

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід: Методичний посібник. / Авт. -уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. - 2004.
2. Жилінкова І. Зобов'язання з надання послуг у сфері інтерактивної (дистанційної) освіти //Право України. - 2002. - № 4. - С. 108-113
3. Вольфовська Т. Визначення рівня сформованості інтерактивних умінь особистості на етапах соціалізації //Педагогіка і психологія. - 2003. - № 3-4. - С. 141-148

Исследованы фундаментализация высшего инженерного образования, пути решения проблемы повышения качества математического образования, внедрение интерактивных технологий.

Ключевые слова: интерактивные технологии, информационно - коммуникационные технологии, методической системы смешанного обучения.

Investigated fundamentalization higher engineering education, solutions to the problem of improving the quality of the natural and mathematical education, implementation of interactive technologies.

Keywords: interactive technology, information and communication technology systems blended learning methodology.

УДК378

**СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ПРОФЕСІЙНИХ КОЛЕДЖАХ**

В.В. Тітунова, завідувача відділенням «Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання» Прилуцького агротехнічного коледжу

Стаття присвячена проблемам вивчення сучасних методик і технологій викладання спеціальних дисциплін у професійних коледжах

Гармонізація вищої освіти України відповідно до вимог Європейського простору вищої освіти, її розвиток здійснюватиметься за певними принципами. Це насамперед пріоритетне запровадження інноваційних досягнень освіти і науки. Адже відомо, що саме інноваційний шлях розвитку суспільства можна забезпечити, сформувавши покоління людей, які мислять та працюють по-новому. Як наслідок, основна увага приділятиметься розвитку особистості, її культурологічній і комунікативній підготовленості, здатності самостійно здобувати і розвивати знання, формувати інформаційні та соціальні навички.

Велику роль у поширенні інноваційної методики викладання відіграє Науково-методичний центр міністерства освіти і науки України. За досить короткий час вони систематизували досвід викладачів українських ВНЗ щодо використання активних форм навчання, видали ґрунтовну і водночас доступно написану методичну літературу, створили велику колекцію ситуаційних вправ, написаних на вітчизняному матеріалі. Однак загальну ситуацію навряд чи можна вважати цілком оптимістичною, оскільки інтеграція активних форм навчання в навчальний процес відбувається непросто через різні причини. Це й недостатня обізнаність викладачів, неготовність частини студентів до нової ролі в навчальному процесі, брак аудиторій, в яких можна зручно розмістити учасників, і зрештою, просто небажання частини викладачів витрачати час на засвоєння нових методик. Втім, ми свідомі того, що активні методики навчання — це не панацея, вони не можуть і не повинні повністю вилучити усталені методики навчання. Проте вони повинні стати добрим доповненням до традиційних лекцій і практичних занять. Вища школа України має багаторічний досвід використання активних методик навчання, особливо у менеджмент-освіті, економічній освіті.

Розвиток науки неминуче зумовлює появу принципово нового типу знання, що не є знанням детерміністським, однозначним. Посткласична методологія навчання докорінно відрізняється від класичної насамперед місцем і роллю основних учасників навчального процесу: викладача і того, кого навчають, а також їх взаєминами, змістом і характером діяльності. У традиційній класичній системі освіти чітко виражена під-система «суб'єкт — об'єкт». Викладач відіграє роль суб'єкта, який визначає весь зміст навчання, його норми і принципи, стиль ставлення до тих, кого навчають. І ця роль жорстко і односторонньо закріплена за ним. Відхід від цієї ролі неможливий, а якщо він і трапляється, це розглядається як відхилення від норми. Ще міцніше прив'язаний до своєї ролі той, кого навчають, він перебуває під контролем викладача, деканату, а часом і суспільної думки.

Посткласична система навчання починається там, де зникають не викладач і студент як основні фігури навчального процесу, а зникає їхнє жорстке закріплення за своїми ролями.

Оновлення сучасної системи професійної підготовки фахівців, яке здійснюється в Україні впродовж останніх десятиліть, вимагає науково-теоретичного обґрунтування й експериментального практичного підтвердження новітніх моделей, технологій і методик у системі вищої професійної освіти. Означені процеси відбуваються в умовах загальної глобалізації культурно-освітнього простору України, передбачають створення ефективних моделей професійної підготовки фахівців на засадах компетентнісного підходу, виходячи з кваліфікаційних рамок тієї чи іншої професії. Основні напрями розбудови простору вищої освіти, орієнтованої на запровадження інноваційних форм і методів професійної підготовки фахівців, презентовані у

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

нормативно-правовому полі нашої держави – законах України «Про освіту» (1996 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.). Не зважаючи на те, що новий Закон «Про вищу освіту» суттєво змінив статус технікумів і коледжів принципово важливими елементами змісту освіти у вищих навчальних закладах (ВНЗ) I-II рівнів акредитації залишаються формування досвіду індивідуальної професійної діяльності, забезпечення реалізації новітніх технологій розвитку особистості, гуманізація навчально - виховного процесу, диференціація змісту освітніх програм, посилення практичного і творчого спрямування навчальної діяльності.

У змісті Національної стратегії розвитку освіти на період 2012–2021 рр. висунуто принцип індивідуалізації із урахуванням особистісних характеристик кожного студента. Моделювання з профільного навчання на основі цілісних знань має стати реальним, а не декларованим підґрунтям інноваційних процесів у сучасній освіті. Новий статус навчальних закладів I- II рівнів акредитації передбачає виконання ними завдань зорієнтованих на опанування молодшими спеціалістами комплексу знань й формування у них умінь і навичок.

Реалізація компетентнісного підходу, обумовлює необхідність абсолютно нового підходу до організації навчання. Викладач повинен виконувати не лише функцію транслятора наукових знань, але і уміти вибирати оптимальну стратегію викладання, використовувати сучасні освітні технології, спрямовані на створення творчої атмосфери освітнього процесу.

Вдосконалення процесу навчання має бути спрямоване на створення необхідних і достатніх організаційно - педагогічних умов, забезпечення успішного навчання. Акцент в такій діяльності переноситься на партнерство, співпрацю, а характер взаємин викладача і студентів можна визначати як суб'єкт- суб'єктні.

Головною метою викладання будь-якої дисципліни, безсумнівно, є доступна подача матеріалу й, відповідно, максимальний ступінь його засвоєння студентами, і як наслідок - підготовка кваліфікованих працівників, конкурентоспроможних на ринку праці, компетентних, відповідальних, творчих, мобільних, що вільно володіють своєю професією, здатних працювати як в умовах достатньо стабільних, так і в змінних умовах стосовно економіки та виробництва.

Основна задача середньої професійної освіти - підготовка студентів до майбутньої трудової діяльності, керівника середньої ланки в тому числі.

Підготовка до праці включає в себе, з одного боку, озброєння основами знань, з іншого - формування професійних умінь. Спеціаліст повинен вміти планувати свою роботу, приймати оперативні рішення на основі аналізу ситуації, що склалася, робити розрахунки, контролювати хід і результати своєї праці.

Суть інноваційних технологій, спрямованих на формування умінь як раз і полягає в тому, щоб забезпечити виконання студентами таких завдань, у процесі вирішення яких вони опановували б способами діяльності.

Основу теоретичного навчання, що забезпечує професійну підготовку студентів складає вивчення спеціальних предметів.

Завдання вивчення спеціальних предметів є основою професійного блоку теоретичного навчання. При цьому в студентів формуються здібності орієнтуватися в сучасному виробництві, вміння вирішувати конкретні виробничі завдання, пов'язані з виконанням робіт, типових для відповідних професій або спеціальностей.

Головними вимогами до випускника, крім професійних знань, вмінь та навичок, стають компетентність і мобільність. У зв'язку з цим акценти при викладанні навчальних дисциплін переносяться не тільки на формування знань, вмінь та навичок, з боку викладача, а й на сам процес пізнання, ефективність якого повністю залежить від пізнавальної активності самого студента. Успішність досягнення мети залежить не тільки від змісту освіти, але і від того, як засвоюється навчальний матеріал: індивідуально або колективно, в авторитарних чи гуманістичних умовах, опираючись на увагу, сприйняття, пам'ять або на весь особистісний потенціал людини, за допомогою репродуктивних або активних методів навчання.

Метод – це головний інструмент педагогічної діяльності, за допомогою якого здійснюється взаємодія викладача і студента. Педагогічна майстерність сучасного педагога полягає у правильному підборі та грамотному поєднанні методів навчання, адже від цього залежить досягнення поставленої мети заняття.

На занятті студент повинен бути настроєний на ефективний процес пізнання, мати в цьому особисту зацікавленість, розуміти, що й навіщо він виконуватиме. Без виникнення цих мотивів навчання, без мотивації навчальної діяльності пізнання не може принести позитивний результат.

У навчально-виховний процес сучасного навчального закладу наразі активно упроваджуються інтерактивні методи навчання. Слово «інтерактив» залучене з англійської мови від слова «interact», де «inter» - взаємний і «act» - діяти. Таким чином, «інтерактивний» - здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність.

Особливість інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії усіх його членів. Аналізуючи свої дії та дії партнерів, учасники навчального процесу змінюють свою модель поведінки, більш усвідомлено засвоюють знання та вміння, тому є сенс говорити про інтерактивні методи не тільки як засіб покращення навчання, але й як засіб посилення виховних впливів

Сучасне життя потребує активної творчої особистості. Виховати її можна лише впроваджуючи у педагогічну практику стратегії розвитку критичного мислення. Завдання цієї стратегії полягає у «пробудженні свідомості», коли молода людина усвідомлює реальність, що оточує її, і шукає шляхи розв'язання проблем. Такий підхід співзвучний концепції особистісно-орієнтованого навчання і нерозривно пов'язаний із застосуванням активних та інтерактивних технологій.

Висновки. Сучасні методики і технології викладання спеціальних дисциплін у професійних коледжах відіграють важливу роль у навчально-виробничому процесі і впливають на формування професійного самоствердження учнів. У той же час, аналізуючи освітній процес у професійних коледжах, можемо зазначити, що на сучасному етапі інноваційні методики і технології викладання спеціальних дисциплін використовуються рідко, замінюються простим поясненням матеріалу і демонстрацією виробничого устаткування і принципів роботи з ним.

Перспективним напрямом подальшого дослідження даної проблеми можна вважати розробку технології забезпечення практичного учнями професійних коледжів отриманих знань із спеціальних навчальних дисциплін у процесі вузівської підготовки.

Концептуальна ідея дослідження полягає у тому, що в умовах розвитку взаємовідносин незалежної України з іншими державами на економічному, соціальному й політичному рівнях, перехід до ринкових відносин господарювання вимагає озброєння майбутніх спеціалістів умінь вдало використовувати свої знання в практичній діяльності. Нагальною потребою є застосування практики вже на ранній стадії навчання з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності спеціаліста. Вирішення означеної проблеми передбачає теоретичне обґрунтування й розробку змісту, форм і моделі ефективної організації самостійної позааудиторної роботи студентів у вищому навчальному закладі.

Список літератури

1. Бондарчук Л.І. Федорчук Е.І. Методи активного навчання в курсі «Основи педагогічної майстерності.» Вища і середня пед. освіта. - Київ, 1993. – № 16.- С 51-56.
2. Волканова В.В. Методичний посібник. - К., 2008. – 192с.
3. Грабовська Т.І., Талапканич М.І., Химинець В.В. Інноваційний розвиток освіти: особливості, тенденції, перспективи. – Вид. ЗОППО.- Ужгород, 2006. – 232 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. –

К.: Академвидав, 2004.

5. Єльнікова О. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій // Дайджест педагогічних ідей та технологій. - 2001.—

№ 6. — С. 52-53.

6. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. — Х.: Вид. група «Основа», 2009.

7. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. - К.: ЧП, 2007. — 211 с.

8. Пометун О, Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. — К., 2002. — 135 с.

9. Софій Н. Інноваційні методи навчання та викладання: теоретичне підґрунтя та методика використання. — К.: Проект «Рівний доступ до якісної освіти», 2007.- С.3-60

10. Стребна О.В. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи. В 6-е. - Х.: Вид. група «Основа», 2008.

Статья посвящена проблемам изучения современных методик и технологий преподавания специальных дисциплин в профессиональных колледжах.

This article is devoted to the problems of the study of modern methods and technologies of teaching special subjects in vocational colleges.

УДК 378

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА З ОСНОВАМИ ВИРОБНИЧОЇ САНІТАРІЇ»

**В.Л. Філатова, викладач ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»**

У статті розглядаються аспекти впровадження інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі при викладанні дисципліни «технологія переробки продукції тваринництва з основами виробничої санітарії»

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, на політичному, соціально-економічному, науковому рівнях, входження її в єдиний європейський простір, безумовно визначають відповідний розвиток системи вищої освіти. У цих умовах саме рівень та якість підготовки кадрів стають найважливішими чинниками та необхідною передумовою ефективного вирішення завдань економічного розвитку держави.

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх його учасників. Спільна діяльність студентів в процесі пізнання, оволодіння навчальним матеріалом означає, що кожен вносить в цей процес свій особистий індивідуальний вклад, що йде обмін знаннями, ідеями, засобами діяльності. Причому відбувається це, як вже зазначалося, в атмосфері доброзичливості та взаємопідтримки, що дозволяє не тільки отримати нові знання, але й розвиває саму пізнавальну діяльність, переводить її на більш високі форми кооперації та співпраці.

Оптимальним вважається процес навчання, що відповідає одночасно таким критеріям:

- зміст, структура й логіка і функціонування процесу навчання забезпечують ефективне і якісне розв'язання завдань освіти, виховання та загального розвитку студентів і відповідають вимогам навчальних програм;

- поставлені цілі досягаються без перевищення витрат часу, відведеного діючим навчальним планом для занять, а також без перевищення максимальних норм трудової гігієни для домашніх занять студентів та викладачів.

Цей процес можливо забезпечити за допомогою *моделі прямого викладання, корпоративного, особисто зорієнтованого, розвивального, модульного навчання.*

Інтерактивна ж модель навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну мету створити комфортні умови навчання, в яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну здатність.

Суть інтерактивного навчання в тому, що навчальний процес здійснюється в умовах постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це сумісне навчання і взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де і викладач і студенти є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин. Воно ефективно допомагає формуванню звичок і умінь, формуванню цінностей, створенню атмосфери співпраці, взаємодопомоги.

Інтерактивна взаємодія виключає домінування як одного учасника над іншими, так однієї думки над іншими. Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, ухвалювати продумані рішення.

Інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливає не тільки на обізнаність студента, але і на його відчуття, волю. Найменших результатів можна досягти в умовах пасивного навчання (лекція – 5% засвоєння, читання – 10%), а найбільших – в умовах інтерактивного (групові дискусії – 50%, практика через дію – 75%, навчання інших – 90%), звичайно, це середньостатистичні дані, і в конкретних випадках результати можуть бути дещо іншими, але в середньому таку закономірність може прослідкувати кожен педагог.

Все сказане зовсім не означає, що потрібно використовувати тільки інтерактивне навчання. Для навчання важливі всі рівні пізнання і всі види методик і технологій.

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що це – співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці) в якому студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами освітнього процесу та розуміють, що саме вони роблять.

Отже, інтерактивними можна вважати технології навчання, які здійснюються шляхом активної взаємодії студентів у процесі навчання. Вони дають змогу на основі внеску кожного з учасників процесу навчання у спільну справу отримати нові знання й організувати спільну діяльність від окремої взаємодії до широкої співпраці. В інтерактивному навчанні студенти навчають один одного, їх відмінністю є діалоговий характер. На думку О. Пометун, ефективність будь-якої технології багато в чому залежить від того, наскільки правильно обрано спосіб взаємодії, форму комунікації учасників навчального процесу. Неоднозначною є оцінка вчителями-практиками ефективності застосування інтерактивних технологій на уроці. Слід зазначити як позитивні сторони, так і певні недоліки використання інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі.

Надзвичайно важливим є те, що участь у інтеракції сприяє формуванню й розвитку навичок співробітництва в учнів. Людина як соціальна істота безперервно функціонує у різних групах, тож уміння адаптуватися у різноманітних колективах, орієнтуватися у життєвих ситуаціях є однією з умов успішної самореалізації особистості. Суттєво й те, що беручи участь у інтеракції, учні займають активну позицію в навчанні, стають суб'єктами освітнього процесу. Правильно організована інтеракція дозволяє залучити всіх учнів класу до роботи одночасно, зводить до мінімуму можливість пасивності дітей або неучасті в роботі. Використання інтерактивних технологій на занятті посилює ефективність засвоєння інформації, розвиває комунікативні навички учнів, дозволяє їм навчитися запобігати конфліктів і успішно виходити з конфліктних

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

ситуацій, підвищує інтерес до навчання, вчить дітей самостійного пошуку інформації, вимагає від них творчого підходу до розв'язання завдань.

Але разом із тим існують і певні проблеми застосування інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі, тому що для досягнення результату необхідна підготовка як студентів, так і викладачів. Однією з проблем, яку зазначають педагоги, є відсутність традиційної дисципліни (усі студенти працюють одночасно), що ускладнює контроль за виконанням завдання. По-друге, студенти повинні засвоїти правила роботи в групі (на прийняття й усвідомлення необхідності дотримання цих правил витрачається деякий час). Необхідно також організувати зручні робочі місця для працюючих груп (у деяких групах це досить важко зробити). Студенти можуть не досягти очікуваного результату (причиною може бути невідповідність складності завдання можливостям студентів до самостійного його виконання або не дотримання правил організації інтеракції). Щоб запобігти виникненню труднощів у моделюванні навчання із використанням інтерактивних технологій, необхідно чітко визначити, які ускладнення можуть постати перед викладачем, і запропонувати йому необхідний зміст та форми роботи під час курсів підвищення кваліфікації та у між курсовий період.

Інтерактивність у навчанні можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії.

Інтерактивна модель навчання, має такі основні ознаки:

- ✓ Навчання, побудоване на взаємодії студента з навчальним оточенням, середовищем, що слугує простором для застосування засвоєного досвіду; таке навчання змінює взаємодію педагога і студентів: активність педагога поступається місцем активності учнів, а завдання учителя полягає у створенні умов для їх ініціативи. Педагог виконує функції помічника в роботі, консультанта, організатора, стає одним із джерел інформації;

- ✓ Навчання через досвід, яке повинно містити переживання учасниками конкретного досвіду, його осмислення, рефлексію, застосування на практиці.

Інтерактивні заняття організовують для тих, хто навчається самостійно вирішувати складні проблеми, відмовляючись від звичайної ролі спостерігача і споживача у навчальному процесі; – це активна взаємодія викладача й студентів.

На відміну від активних методів навчання, які будуються на односторонній комунікації (її організовує і постійно стимулює викладач), інтерактивні методи принципово змінюють схему комунікації в навчальному процесі. Інтерактивні методи орієнтовані на реалізацію пізнавальних інтересів і потреб особистості, тому особлива увага приділяється організації процесу ефективної комунікації, в якій учасники процесу взаємодії більш мобільні, відкриті й активні.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що це – співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), в якому студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами освітнього процесу та розуміють, що саме вони роблять, рефлектують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і умінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, дозволяє педагогу стати справжнім лідером колективу, який навчається.

Інтерактивні методи дозволяють:

- ✓ аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу й тому зробити засвоєння знань більш доступним;
- ✓ навчитись формулювати власну думку, правильно її виражати;
- ✓ доводити власну точку зору, аргументувати й дискутувати;
- ✓ навчитись слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;
- ✓ моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації і переживати їх;

- ✓ вчитись будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу;
- ✓ знаходити спільне вирішення проблеми;
- ✓ розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт.

Крім того, використання інтерактивних методів дозволяє реалізувати ідею співробітництва тих, хто навчає, і тих, хто навчається, вчить їх конструктивній взаємодії, сприяє оздоровленню психологічного клімату на занятті. Створює доброзичливу атмосферу.

Отже, головна мета педагогічної діяльності в коледжі полягає в тому, щоб пробудити пізнавальну активність студентів, сприяти становленню самостійності думок та діяльності. Для цього студенти повинні підходити до навчання як до творчого процесу, самостійно оволодівати знаннями. А це, в свою чергу, вимагає таких технологій навчання, при яких навчальні заняття супроводжуються, підтримуються засобами, що активізують самостійну пізнавальну активність студента.

Список використаної літератури

1. Баєва М. Ефективність організації педагогічного процесу // Освіта, №3,4(32), 2012, С. 20-24.
2. Бакланова С.Ю. Інтерактивні технології в процесі підготовки молодшого спеціаліста// Організація навчально-виховного процесу, № 14,С. 207-213.
3. Біденко Л. Організація самостійної роботи студентів в умовах застосування інфокомунікаційних технологій // Освіта, №3,4(30), 2011, С. 64-67.
4. Власюк М.А. Проблемне навчання як провідний метод розвиваючого навчання // Управління школою. – 2005. – № 34. – С.22.
5. Дворникова В. Застосування мультимедійних технологій в навчальному процесі // Освіта, №3,4(32), 2012, С. 48-52.
6. Лук'янченко Л.В. Формування навчальної та професійної мотивації студентів // Організація навчально-виховного процесу, № 17,С. 267-271.
7. Незгода М.І. Передовий педагогічний досвід як джерело інноваційної діяльності викладачів циклової комісії економічних дисциплін // Організація навчально-виховного процесу, № 16,С. 305-343.
8. Харчишина О., Матвієнко В. // Освіта. Технікуми, коледжі, №3,4 (32), 2012, С. 20-24.

В статье рассматриваются аспекты внедрения интерактивных технологий обучения в учебном процессе при преподавании дисциплин «Технология переработки продукции животноводства по основам производственной санитарии».

The article deals with aspects of the introduction of interactive learning technologies in the educational process in teaching discipline «Technology of processing of animal products with the basics of occupational health».

УДК 378.147:621.3

ОСОБЛИВОСТІ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕЛЕКТРОТЕХНІКА З ОСНОВАМИ АВТОМАТИКИ»

Т.В. Шейн, викладач ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

У статті розглянуто особливості методики навчання спеціальних дисциплін, узагальнено методичні особливості всіх видів навчальних занять (лекції, лабораторні та практичні заняття, самостійна робота студентів) на прикладі дисципліни «Загальна електротехніка з основами автоматики».

В ході поступового розвитку методики викладання технічних і природничо-математичних дисциплін удосконалюються методи навчання і технологія педагогічної праці, покращується і збагачується забезпечення навчального процесу. Інноваційні технології на заняттях дозволяють підвищити інтерес до вивчення дисциплін, активізувати їх пізнавальну діяльність, сприяють формуванню наукового світогляду.

Ключові слова: навчальний заклад, електротехніка, програма, комп'ютерна техніка, методика викладання, методи та форми контролю, інноваційні технології.

Постановка проблеми. Електротехніка – одна з перших галузей техніки, що виникла внаслідок практичного застосування винаходів «чистої» науки. Її історія – це історія перетворення наукового комплексу дослідів у промисловість великого масштабу. Спираючись на досягнення наукових досліджень, була створена промисловість, що забезпечила виробництво різноманітних електротехнічних виробів, надала можливість виникнення нових напрямків, сприяла розвитку науки і техніки. Як і всі прикладні науки, електротехніка має теоретичну базу. Результати експериментальних досліджень, які були накопичені практикою, аналізуються, систематизуються, узагальнюються, установлюються закони, зв'язки між окремими явищами. Тобто, теоретична електротехніка – це галузь науки, яка вивчає електричні явища, закони, методи розрахунків і досліджень. Навчальна дисципліна «Загальна електротехніка з основами автоматики» займає провідне місце в системі підготовки сучасного інженера-електрика, інженера-механіка. Для розуміння основних положень цього курсу необхідні знання інтегрального і диференціального обчислень, теорії матриць, галузі векторного аналізу, а також розділів фізики, пов'язаних з електростатикою, магнітостатикою, змінним електромагнітним полем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких розглядається історія розвитку та особливості викладання електротехніки, свідчить, що даному питанню приділялось мало уваги. Перша спроба дослідити становлення і розвиток електротехніки належить А.М.Міляху і С.І.Кірпатовському. В їх роботах розглядаються основні центри електротехнічної освіти і науки України, перспективи розвитку дисципліни «Загальна електротехніка з основами автоматики». Історія розвитку дисципліни частково висвітлена у низці публікацій, які присвячені розвитку досліджень електротехніки в науково-дослідних інститутах, на кафедрах вищих навчальних закладів. Аналізуючи наукові роботи з цього питання, можна стверджувати, що деякі питання залишилися поза увагою дослідників.

Мета дослідження – визначення особливостей методики навчання дисципліни «Загальна електротехніка з основами автоматики».

Виклад основного матеріалу. Ми живемо у динамічному світі, що дуже швидко змінюється. Ці зміни стосуються усіх сфер нашого буття: техніки, що нас оточує, політики, яку проводять світові держави, цінностей, на які орієнтуються люди. Наше життя стало безперервним процесом адаптації, і саме від адаптаційного потенціалу особистості у значній мірі залежать її успіх та можливості самореалізації.

Педагогічні технології, що використовуються у сучасній освіті, створюють сприятливі умови для вирішення питань, таких як: інноваційні технології у навчанні допомагають краще

осмислити навчальний матеріал, інтерактивні технології розвивають комунікативні навички та активність, проектні технології у навчанні створюють можливості для самостійних досліджень, тренінги допомагають опанувати нові соціальні ролі та отримати можливість експериментувати у сфері спілкування, проекти у виховній роботі – обрати вид діяльності відповідно до власних нахилів та уподобань. Стрижнем інноваційних процесів в освіті є впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду. Інноваційну спрямованість педагогічної діяльності зумовлюють соціально-економічні перетворення, які вимагають відповідного оновлення освітньої політики, прагнення викладачів до освоєння та застосування педагогічних новинок, конкуренція навчальних закладів, яка стимулює пошук нових форм, методів організації навчально-виховного процесу.

Сучасні вимоги суспільства до освіти примушують фахівців у багатьох країнах світу переглянути якість і рівень освіти, що зумовило необхідність її реформування. Змінюються цілі та завдання, що поставили перед сучасною освітою в інформаційному суспільстві, поступово на зміну традиційній системі навчання приходить особистісно-орієнтована, традиційні методи змінюються інноваційними, що передбачають зміщення акцентів у навчальній діяльності, її спрямування на інтелектуальний розвиток студентів за рахунок зменшення долі репродуктивної діяльності. Навчальний процес повинен бути орієнтований на особистість студента і враховувати його індивідуальні особливості та здібності. І як зазначається в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, одним з пріоритетів розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційних технологій, які розширюють можливості студентів щодо якісного формування системи знань, умінь і навичок, їх застосування у практичній діяльності, сприяють розвитку інтелектуальних здібностей до самонавчання, створюють сприятливі умови для навчальної діяльності студентів та викладачів.

У зв'язку з цим зрозуміло, що назріла гостра необхідність в адаптації викладачів до нових умов роботи, ролей і мети, що швидко змінюються. Адже на занятті викладач виступає вже не в ролі розповідача, а стає для своїх студентів швидше помічником й інструктором, «... менеджерами з навчання, а студенти – їх клієнтами, як сьогодні ми є клієнтами юристів або професійних консультантів».

Педагог-новатор є носієм конкретних нововведень, їх творцем, модифікатором. Він має широкі можливості і необмежене поле діяльності, оскільки на практиці переконується в ефективності наявних методик навчання і може коригувати їх, проводити докладну структурування досліджень навчально-виховного процесу, створювати нові методики. Основна умова такої діяльності – інноваційний потенціал педагога. Сучасний викладач займається різними видами професійної діяльності: викладацькою, виховною, науковою, методичною, управлінською. Залежно від того або іншого виду діяльності існують різні можливості використовувати комп'ютерні або інформаційні технології, що дають можливість отримувати, передавати, систематизувати, обробляти інформацію, а також здійснювати комунікацію між колегами, студентами, їх батьками і так далі.

Методика викладання електротехнічних дисциплін – педагогічна наука, що є додатком принципів дидактики до викладання навчальної дисципліни «Електротехніка».

Питання про те, що таке методика – наука, мистецтво, набір прийомів навчання або технологія, – довгий час залишалося дискусійним. Кожна конкретна наука містить знання про певну область дійсності і діяльність по добуванню цих знань, тобто має певний предмет дослідження і методи дослідження. Так, предметом фізики є елементарні частки речовини, різні поля, атомні ядра і закони їх взаємодії, а також ті властивості інших тіл природи, які безпосередньо пов'язані з рухом вказаних часток і полів і вичерпуються ними.

Останніми роками особлива увага приділяється не лише навчанню і вихованню студентів, але і їх розвитку, тому під предметом методики викладання електротехнічних дисциплін слід розуміти теорію і практику навчання електротехніці, виховання і розвитку студентів в цьому процесі.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Таким чином, методика викладання електротехнічних дисциплін має свій предмет дослідження, тобто певну область дійсності, і методи дослідження, за допомогою яких здійснюється процес науково-дослідної діяльності в області навчання електротехніці. До них відносяться як теоретичні, так і експериментальні методи.

Цілі, зміст, методи, форми і засоби навчання утворюють методичну систему, в якій провідну роль грають цілі навчання, визначаючи стратегію педагогічної діяльності. Методи, засоби і форми навчання в їх взаємозв'язку складають технологію навчання.

Методика викладання електротехнічних дисциплін тісно пов'язана з іншими науками, і, передусім з фізикою, хімією, математикою. Зв'язки з цими науками проявляються як в змісті курсу електротехніки, так і в методах, засобах і формах навчання. Так, розвиток фізики привів до того, що в програму курсу «Електротехніка і основи автоматики» були включені фізичні основи напівпровідників, елементи спеціальної теорії відносності тощо. Методика викладання електротехнічних дисциплін пов'язана також з філософією, логікою, з технічними науками. Розвиток техніки призводить до створення нових засобів навчання, що у свою чергу вимагає розробки методики їх використання в навчальному процесі.

Таким чином, суть навчання електротехнічним дисциплінам має свою специфіку, що вимагає розгляду не лише з точки зору цілей і завдань, але і на основі принципів навчання.

Принцип зв'язку вивчення електротехніки з життям, з практикою – цей принцип особливо важливий при викладанні електротехнічних дисциплін в професійних училищах, ліцєях, технікумах і коледжах. Він полягає в тому, що електротехнічні поняття і закономірності повинні пояснюватися і ілюструватися не лише науковими дослідженнями, але і прикладами з реального життя, з яким стикаються студенти. Важливо, щоб вони бачили практичну застосовність і користь отримуваних ними знань в повсякденному житті.

Методи і методичні прийоми навчання електротехніці

Результати навчання залежать як від правильного визначення цілей і змісту освіти, так і від способів досягнення цілей, інакше кажучи методів.

Метод навчання є категорія соціальна, оскільки він залежить від соціального замовлення суспільства освітній установі. Як відомо цілі навчання підрастаючого покоління мінялися і доповнювалися відповідно до пануючих соціальних цілей і світогляду суспільства. У педагогіці окрім поняття метод існує поняття методичний прийом. Методичний прийом – це деталь методу, приватне поняття по відношенню до методу. Слід зазначити, що розділення понять методу і методичного прийому відносно. Один і той же вид діяльності в одних випадках може виступати як метод навчання, в інших – як прийом. Якщо викладач пояснює принцип роботи приладу (наприклад, амперметра) і в цьому полягає дидактичне завдання зайняття, то він користується методом демонстрації, а супроводжуюча демонстрацію розповідь викладача – лише методичний прийом. Якщо ж демонстрація супроводжує пояснення викладача, то її можна розглядати як прийом, методом же буде пояснення викладача. У метод контролю знань і умінь студентів можуть бути включені такі прийоми, як рішення завдань, опитування (індивідуальний або фронтальний), бесіда тощо. Для орієнтації в різноманітті методів і методичних прийомів потрібна їх систематизація.

В процесі навчання електротехніці студентів учать спостерігати явища в ході демонстрованих дослідів. Спостереження і опис досвідчених фактів студенти проводять при виконанні лабораторних і фронтальних робіт, в електротехнічному практикумі, на виробничій практиці. В результаті порівняння і аналізу спостережуваних явищ студенти можуть приходити до емпіричних узагальнень на основі індуктивних висновків. В процесі навчання електротехнічним дисциплінам студенти вчаться абстрагувати складні природні явища шляхом відвернення від несуттєвих сторін і ознак. Будь-яке фізичне поняття, фізична величина, закон фізики, тобто будь-який елемент знання, – це результат абстрагування.

Особлива роль в навчанні електротехнічним дисциплінам належить так званим навчальним моделям. Для більше усвідомленого сприйняття студентами технічних об'єктів або явищ доцільно

у ряді випадків замінювати їх спеціально сконструйованими наочними моделями, в яких істотні характеристики представлені в доступнішій і наочній формі.

В процесі навчання електротехніці викладачі часто користуються уявним експериментуванням при вивченні тих або інших явищ. Будь-яку зміну стандартної ситуації або даних умови аналізованого завдання спричиняє за собою уявне експериментування. Важливо відмітити, що уявний експеримент – це той теоретичний прийом пізнання, який з успіхом може здійснюватися у будь-якому віці, на будь-якому етапі вивчення дисципліни «Електротехніка».

Історія фізики знає немало прикладів використання аналогій. Широко відомі, наприклад, гідродинамічні аналогії, якими користувався Максвелл. Метод аналогій досить широко представлений в курсі електротехніки. Так, у багатьох підручниках метод аналогії використовується при викладі електромагнітних коливань.

Досвід роботи показує, що використання дедуктивних прийомів в процесі навчання сприяє розумінню такими, що вчать фізичного знання як системи, в якій існує певний взаємозв'язок між окремими елементами, розумінню методів і способів отримання цього знання і його структуризації, в той же час дедуктивні прийоми активізують навчальну діяльність студентів, допомагають їх усвідомленню відношення до методів навчального пізнання і знання в цілому.

Самостійна робота студентів у процесі викладання електротехнічних дисциплін

Самостійна робота є однією з важливих і широко обговорюваних проблем в методиці викладання, де вона вважається вищою формою навчальної діяльності.

Поняття самостійної роботи в сучасній методиці викладання обов'язково пов'язане з організуючою роллю викладача. Під самостійністю розуміється здатність людини виконати певну дію або цілий комплекс дій без безпосередньої допомоги з боку іншої людини або замінюючих його технічних засобів, керуючись лише власним досвідом. Одне з головних завдань в професійній підготовці студентів – це формування творчого рівня їх самостійної діяльності.

Педагогічний досвід показує, що ефективність і якість навчання тим вище, чим краще організована і забезпечена самостійна пізнавальна діяльність навчених.

Самостійна робота, передусім, завершує завдання усіх інших видів навчальної роботи. Ніякі знання, що не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися справжнім надбанням людини.

Окрім практичної важливості, самостійна робота має велике виховне значення: вона формує самостійність не лише як сукупність певних умінь і навичок, але і як рису вдачі, що грає істотну роль в структурі особи як фахівця вищої кваліфікації.

Висновки: електротехніка – це наука експериментальна, вивчення якої важко представити без лабораторних, практичних робіт. Розвиток електротехніки приніс не тільки фундаментальні зміни в уявленні про матеріальний світ, але також через засоби технологій, які засновуються на лабораторних відкриттях, зміни в суспільстві.

На жаль, оснащення лабораторій з цієї дисципліни не завжди дозволяє провести лабораторно-практичні роботи на належному рівні. Лабораторні заняття з електротехніки студенти виконують традиційно з використанням електротехнічних приладів. Але широкі можливості при виконанні лабораторного експерименту має використання комп'ютерної техніки на різних етапах роботи. Використання комп'ютера дозволяє графічно подати будь-яку математичну функцію (залежність між певними фізичними величинами), моделювати фізичні процеси, складні фізичні та технологічні установки, розглядати фізичні процеси в динаміці. Застосування комп'ютерів більше впливає на ефективність занять при попередньому моделюванні та розрахунках електричних кіл; моделюванні ідеальних умов роботи електричних кіл і приладів; при роботі кіл, параметри яких не можливо створити в умовах лабораторії тощо.

Комп'ютеризація навчального процесу може бути реалізована у спільній роботі адміністрації та викладачів, що спеціалізуються на розробці програм навчання.

Використання комп'ютерної техніки дозволяє раціональніше розподілити навчальний час, сприяє покращанню емоційного сприйняття навчального матеріалу, підвищенню його

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

інформативності, доступності та наочності. Тому використання нових інформаційних технологій під час навчання електротехніки відкриває широкі можливості для підвищення ефективності навчального процесу, але не слід зловживати інноваційними технологіями.

Людство сьогодні перебуває в технологічній фазі науково-технічної революції. Основна межа цього етапу – інформатизація всіх сторін життя. Освіта є інформаційним процесом і тому використання інформаційних технологій із застосуванням комп'ютера особливо важливе. Можна відзначити особливі переваги використання комп'ютера на уроках професійно-технічних і природничо-математичних дисциплін. Комп'ютер з мультимедіа в руках викладача стає дуже ефективним технічним засобом навчання. Одночасно впливаючи на зоровий та слуховий аналізатори він оперативно відповідає на дії користувача, підтримуючи справжній зворотний зв'язок, тобто працює в інтерактивному режимі. Все це дозволяє:

- вивести сучасне заняття на якісно новий рівень;
- підвищувати статус викладача;
- впроваджувати в навчальний процес інформаційні технології;
- розширювати можливості ілюстративного супроводу заняття;
- використовувати різні форми навчання та види діяльності в межах одного заняття;
- ефективно організовувати контроль знань, вмінь та навичок студентів;
- полегшувати та вдосконалювати розробку творчих робіт, проектів, рефератів.
- Комп'ютерне тестування успішності дає можливість реалізувати основні дидактичні принципи контролю навчання:
- принцип індивідуального характеру перевірки й оцінки знань;
- принцип системності перевірки й оцінки знань;
- принцип тематичності;
- принцип диференційованої оцінки успішності навчання;
- принцип однаковості вимог викладачів до студентів.

Як зазначає І.Булах, інформаційно-комп'ютерні технології – це досить потужні механізми, які мають багато можливостей. Але вони не замінюють викладача, а можуть бути тільки інструментом у його руках. Причому таким інструментом, який є потужним у своїх функціях, і має дуже великий ресурс використання. Інструмент «виконує» завдання того, хто ним керує. Таким чином, і ставитися до цих технологій треба лише як до інструменту, зробленого для полегшення праці, а не до генератора команд та ідей.

Адже *«людина освічена та, яка знає, де знайти те, чого вона не знає»* (Георг Зіммель, німецький соціолог).

Список використаних джерел

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. – Київ: Центр навчальної літератури.- 2003. - 316 с.
2. Данилов І.А., Іванов П.М. «Загальна електротехніка з основами електроніки». Видавництво – «Вища школа», 2000 р.
3. Досконалення змісту й технологій оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців відповідно до вимог Європейської асоціації: Матеріали регіонального науково-практичного семінару / За ред. Г.В.Терещука. – Тернопіль: вид-во ТНПУ ім .В. Гнатюка, 2007. – 160 с.
4. Загальна електротехніка. / Под ред. В.С.Пантюшкіна. М.: Вища школа, 2005.
5. Лозова В.І. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / За ред. В.І.Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків: «ОВС», 2010. – 480 с.

В статье рассмотрены особенности методики учебы специальных дисциплин, обобщенно методические особенности всех видов учебных занятий (лекции, лабораторные и практические

заняття, самостоятельная работа студентов) на примере дисциплины «Общая электротехника с основами автоматики».

В ходе постепенного развития методики преподавания технических и естественно-математических дисциплин совершенствуются методы навчання и технология педагогического труда, улучшается и обогащается обеспечение учебного процесса. Инновационные технологии на занятиях позволяют повысить интерес до изучения дисциплин, активизировать их познавательную деятельность, способствуют формированию научного мировоззрения.

Ключевые слова: учебное заведение, электротехника, программа, компьютерная техника, методика преподавания, методы и формы контроля, инновационные технологии.

The features of methodology of studies of the special disciplines are considered in the article, generalized methodical осмобливості of all types of lessons (lectures, laboratory and practical employments, independent work of students) on the example of дисципліни the «General electrical engineering with bases of automation».

The methods of навчання and technology of pedagogical labour improve during gradual development of methodology of teaching of technical and naturally-mathematical disciplines, the збагачується providing of educational process gets better. Innovative мехнолгії on employments allow to promote interest to the study of дисциплін, to activate them cognitive activity, assist forming scientific world view.

Keywords: educational establishment, electrical engineering, program, computer technique, teaching methodology, methods and control forms, innovative technologies.

УДК 378

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «МАТЕМАТИКА», «ВИЩА МАТЕМАТИКА» ТА «ІНФОРМАТИКА»

В.М. Шимко, викладач ВП НУБіП України
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»

У статті розглядаються аспекти впровадження інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі при викладанні дисциплін «математика», «вища математика» та «інформатика».

Актуальність даної теми обумовлена пошуком нових форм і методів навчання, а також необхідністю удосконалення та підвищення навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ. Вивченням цієї теми займалися багато українських і зарубіжних педагогів, але з переходом на сучасний рівень навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, тема інтерактивних технологій навчання набуває нового значення.

Найважливішими завданнями реформування освіти в Україні є підготовка освіченої, творчої особистості та формування її фізичного й морального здоров'я. Вирішення цієї проблеми передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту й методів навчально-виховного процесу. Сьогодні вищі навчальні заклади готові впроваджувати сучасні педагогічні технології, популярними серед яких є комп'ютерне та дистанційне навчання, навчання із залученням інтерактивних методик, навчання за технологією тренінгу.

Педагоги, психологи, методисти фахових дисциплін відчують потребу у впровадженні таких методик, які б допомогли реалізації особистісного підходу до студента. Саме такий підхід є одним із найважливіших принципів організації навчально-виховної роботи.

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Сьогодні вже неможливо викладати дисципліни традиційно, коли у центрі навчального процесу знаходиться викладач, а студенти мовчки сприймають матеріал, слухають пояснення на лекціях або звітують на семінарських і практичних заняттях, виконують контрольні завдання, складають заліки, іспити, одержують оцінки за ті знання і навички, які набули у процесі навчання.

Пошук нових форм і прийомів вивчення різних дисциплін в наш час – явище не тільки закономірне, але і необхідне. В умовах гуманізації освіти навчання повинне бути направлене на формування сильної особистості, здатної жити і працювати в безперервно змінному світі.

У зв'язку з цим, серед традиційних форм та методик навчання, у педагогічній практиці все частіше використовуються інтерактивні методи. Ця затребуваність пояснюється тим, що таке навчання спрямовано на підвищення пізнавальної активності студентів, посилення діяльнісного підходу в навчанні і реалізацію спільної діяльності, націленої на кооперативну обробку навчальної інформації з виробленням нових знань особисто кожним студентом в оптимальному тільки для нього режимі. Інтерактивні методи навчання досить швидко були визнані викладачами та управлінцями дієвим засобом впровадження нових освітніх технологій.

Методика інтерактивного навчання дає можливість зрозуміти взаємозв'язок між подіями, аналізувати, мати свою думку, грамотно її висловлювати, уміти аргументувати і толерантно вести диспут. Новий підхід в навчанні повинен ґрунтуватися не на парадигмі засвоєння нових знань, умінь і навичок, а на парадигмі розвитку, яка забезпечує становлення людини як суб'єкта життя.

Психологи і педагоги усвідомлюють гостру потребу у створенні та реалізації особистісного підходу до студента як одного з принципів організації навчально-виховної роботи. Докорінна зміна освітньої мети переорієнтовує процес навчання на особистість студента – її гуманізацію, загально-розвиваючий характер.

Навчання як процес цілеспрямованої передачі і засвоєння певного досвіду можна здійснювати по-різному, обираючи відповідну форму навчання. Розрізняють такі форми навчальної діяльності студентів:

- фронтальна;
- парна;
- індивідуальна;
- групова.

Навчальний процес нерозривно пов'язаний з таким поняттям, як методика навчання. Методика – це не те, якими книжками чи касетами ми користуємося, а те, як організоване наше навчання. Іншими словами, методика навчання – це форма взаємодії студентів і викладача в процесі навчання.

Метод навчання – це система прийомів, дій, операцій, що складають взаємозв'язані способи діяльності викладача та студентів і спрямовуються завдяки врахуванню педагогом певних психологічних закономірностей засвоєння змісту освіти на досягнення поставлених цілей навчання, виховання та розвитку студента.

Інтерактивне навчання – це сукупність педагогічних технологій, котрі складають педагогічну систему, засновані на спільній діяльності, що здійснюється засобами комунікації та має проблемно-пошукову природу. Існують певні організаційні та педагогічні умови такого навчання, які обумовлюють ключові позиції технології управління їх впровадженням у навчальний процес. Інтерактивні методи навчання, побудовані на основі стратегії партнерства відіграють важливу роль у процесі взаємодії викладача та студента.

Поняття «метод навчання» досить складне, що зумовлюється надзвичайною багатогранністю процесу, який має відображати ця категорія. Метод навчання – це засіб або система засобів, свідомо вживаних для досягнення тих спеціальних завдань, що містить у собі навчальний процес.

З перших днів існування навчання і до сьогоднішнього дня склалися, утвердилися і здобули поширення усього три форми (методи) взаємодії викладачів і студентів: пасивні, активні та інтерактивні методи.

Пасивний метод – це така форма взаємодії студентів та викладача, за якої викладач є основною фігурою заняття, а студенти виступають у ролі пасивних слухачів.

«Плюси»: можливість викласти велику кількість навчального матеріалу; відносно нескладна підготовка до заняття; зайнятість студентів (пишуть конспект або вправи); тиша на заняттях.

«Мінуси»: студенти виступають у ролі пасивних слухачів; незацікавленість (у більшості випадків), неуважність, мало форм роботи на занятті, найбільш неефективний з погляду засвоєння студентами навчального матеріалу, передбачений авторитарний стиль навчання.

Активний метод – це така форма взаємодії студентів і викладача, за якої викладач та студенти взаємодіють одне з одним у ході заняття й студенти виступають не як пасивні слухачі, а як активні учасники заняття. Викладач і студенти є основними дієвими фігурами на занятті.

«Плюси»: широка взаємодія студентів з викладачем, студенти – активні учасники заняття, пропагується демократичний стиль навчання.

«Мінуси»: мало творчості на заняттях, викладач спрямовує студентів на певні висновки.

Інтерактивний метод. Інтерактивний («inter» – взаємний, «act» – діяти) означає взаємодіяти або перебувати в режимі бесіди, діалогу з будь-ким. Іншими словами, інтерактивні методики навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної й комунікативної діяльності, упродовж якої студенти виявляються залученими в процес пізнання, мають можливість розуміти й рефлексувати з приводу того, що вони знають і над чим міркують.

Місце викладача в інтерактивних заняттях найчастіше зводиться до спрямування діяльності студентів на досягнення цілей заняття. Він же розробляє план заняття (як правило, це сукупність інтерактивних вправ і завдань, у ході роботи над якими студент вивчає матеріал).

Взаємодія викладача і студентів при пасивному, активному та інтерактивному методах навчання

У сучасній педагогіці накопичений найбагатший арсенал інтерактивних підходів, серед яких можна виділити такі:

1. Творчі завдання.
2. Робота в малих групах.
3. Навчальні ігри (рольові ігри, імітації, ділові ігри, освітні ігри).
4. Використання суспільних ресурсів (запрошення фахівця, екскурсії).
5. Соціальні проекти й інші позааудиторні методи навчання (соціальні проекти, змагання, фільми, спектаклі, газети, виставки, презентації, пісні, казки).
6. Розминки.
7. Вивчення й закріплення нового матеріалу (інтерактивна лекція, робота з наочними приладами, відео- й аудіоматеріалами, «Студент у ролі викладача», «Кожний навчає кожного», «Мозаїка» («Ажурна пилка»), використання питань «Сократичний діалог»).
8. Обговорення складних і дискусійних питань і проблем («Займи позицію» (шкала думок), ПОПС-формула, проєктивні техніки, «Один-удвох-усі разом», «Зміни позицію», «Карусель», «Дискусія в стилі телевізійного шоу», дебати, симпозіум).
9. Розв'язання проблем («Мозковий штурм», «Дерево рішень», «Аналіз казусів», «Переговори і медитація»).

Слід зазначити, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити процес засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість студента, а й на його почуття, волю (дії, практику). Результати цих досліджень можна відобразити в схемі, що отримала назву «Піраміда навчання».

- Лекція – 5 % засвоєння
- Читання – 10 % засвоєння
- Відео-, аудіо – 20 % засвоєння
- Демонстрація – 30 % засвоєння
- Дискусійні групи – 50 % засвоєння
- Практика через дію – 75 % засвоєння

Матеріали III регіональної науково-методичної конференції «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності»

Навчання інших, застосування отриманих знань відразу ж – 90 % засвоєння.

Інтерактивні технології, які я використовую на заняттях з математики, вищої математики та інформатики, можна розділити на такі групи:

1. Технології кооперативного навчання («Робота в парах», «Ротаційні трійки», «Два – чотири – всі разом», «Карусель», «Акваріум»);
2. Технології кооперативно-групового навчання («Обговорення проблеми в загальному колі», «Мікрофон», «Мозковий штурм», «Незакінчені речення», «Навчаючи – учусь», «Ажурна пилка»);
3. Технології ситуативного моделювання («Ситуаційні ігри», «Імітаційні ігри», «Спрошене судове слухання»);
4. Технології опрацювання дискусійних питань («Ток-шоу», «Займи позицію»).

В цілому, інтерактивне навчання є однією з найбільш гнучких форм включення кожного студента в роботу, забезпечує перехід від простих до складних завдань, вчить використовувати не готові знання, а здобувати їх із власного досвіду, що веде до розвитку мислення – творчого і діалектичного. Новітні підходи до організації навчання роблять навчально-виховний процес різноманітним, цікавим та ефективним, а найкориснішим у такому навчанні є те, що предмет, який вивчається, починає подобатися.

В статье рассматриваются аспекты внедрения интерактивных технологий обучения в учебном процессе при преподавании дисциплин «Математика», «Высшая математика» и «Информатика».

The article deals with aspects of the introduction of interactive learning technologies in the educational process in teaching discipline «Mathematics», «Higher mathematics» and «Information».

ЗМІСТ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Безпала О.В.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА» У ВИЩІЙ ШКОЛІ 4

Булашенко Ю.К.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛІЖНОГО
СПОРТУ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» 7

Власенко Я.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ
У СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» 11

Жиглій Т.С.

НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ВСЬОГО ЖИТТЯ
«ОПТИМАЛЬНИЙ ВИБІР МЕТОДІВ НАВЧАННЯ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНО-ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН» 13

Каїка Н.Г.

«МЕТОДИЧНА РОБОТА У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ» 16

Коник Л.В.

МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ДО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО –
КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗА ПРОГРАМОЮ
INTEL. ПРИМІНЕННЯ ІКТ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «КОМП'ЮТЕРНА ЛОГІКА» 22

Крючкова В.В.

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ
ФОРМ І МЕТОДІВ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ ПРАВОЗНАВСТВА 24

Кулик І.М.

«РІЗНОРІВНЕВІ ЗАВДАННЯ З РОЗВИТКУ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ ЗАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ» 28

Литовченко О.В.

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО ФАХУ» 30

Малюх Т.В.

НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ВСЬОГО ЖИТТЯ «ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ
ПРИ ВИВЧЕННІ ГУМАНІТАРНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА» 34

Петрух Р. Б.

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АГРАРНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 38

Руднєва С.М.

ІНФОРМАЦІЙНО – КОМУНІКАТИВНІ

ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ В ОСВІТІ

40

ПРИРОДНИЧО-ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Баранчук В.С.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОГРАФІЯ»

44

Заболотний О.А.

ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

47

Кулик О.А.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ

ДИСЦИПЛІН «МАТЕМАТИКА» ТА «КОМП'ЮТЕРИ ТА КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

51

Лавська Н.В.

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «ОСНОВИ АГРОНОМІЇ»,

«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»

53

Муляр Н.М.

ВПЛИВ ДОВКІЛЛЯ НА РІВЕНЬ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

56

Пісковець О.В.

ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН «ХІМІЯ», «БІОЛОГІЯ»

58

Сухар С.В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИДІВ КОНТРОЛЮ

УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІН: «АГРАРНА ПОЛІТИКА»,

«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»

61

Шановал Н.О.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРЕСЛЕННЯ» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ

КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

63

ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Бесараб Г.О.

СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ОПТИМАЛЬНОГО ПОЄДНАННЯ МЕТОДІВ ТА

ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ»

70

Бондаренко Н. І.

АКТИВІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА

СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОЕНЕРГОСЕРВІСУ

73

Дейнека С.М. МЕТОДИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «БУДОВА І ЕКСПЛУАТАЦІЯ АВТОМОБІЛЯ», «ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ», «ОСНОВИ КЕРУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ І БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ»	77
Єременко О.С. УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»	80
Єршова Л. В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНА МЕХАНІКА І ОПІР МАТЕРІАЛІВ»	83
Єфімов Г.П. «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІДДІЛЕННІ «МОНТАЖ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ УСТАНОВОК В АПК»	85
Кириченко О.М. ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	87
Крутько Ю.О. УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «ЕЛЕКТРИЧНІ МАШИНИ», «ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ»	90
Кучерявенко О.П. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «АГРОХІМІЯ»	92
Леденко О.П. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНО-ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН	95
Маркович М. М. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІДДІЛЕННІ «БУДІВНИЦТВО, ОБСЛУГОВУВАННЯ І РЕМОНТ ГМС»	99
Остапець Н.В. ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЗОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ	102
Петриченко В.А. САМОСТІЙНА РОБОТА: ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЕРЕВАГИ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»	103
Петриченко Н.Г. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА»	106

Тітунова В.В.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ПРОФЕСІЙНИХ КОЛЕДЖАХ 108

Філатова В. Л.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ
ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА З ОСНОВАМИ ВИРОБНИЧОЇ САНІТАРІЇ» 111

Шейн Т.В.

ОСОБЛИВОСТІ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОТЕХНІКА З ОСНОВАМИ АВТОМАТИКИ» 115

Шимко В.М.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН
«МАТЕМАТИКА», «ВИЩА МАТЕМАТИКА» ТА «ІНФОРМАТИКА» 120